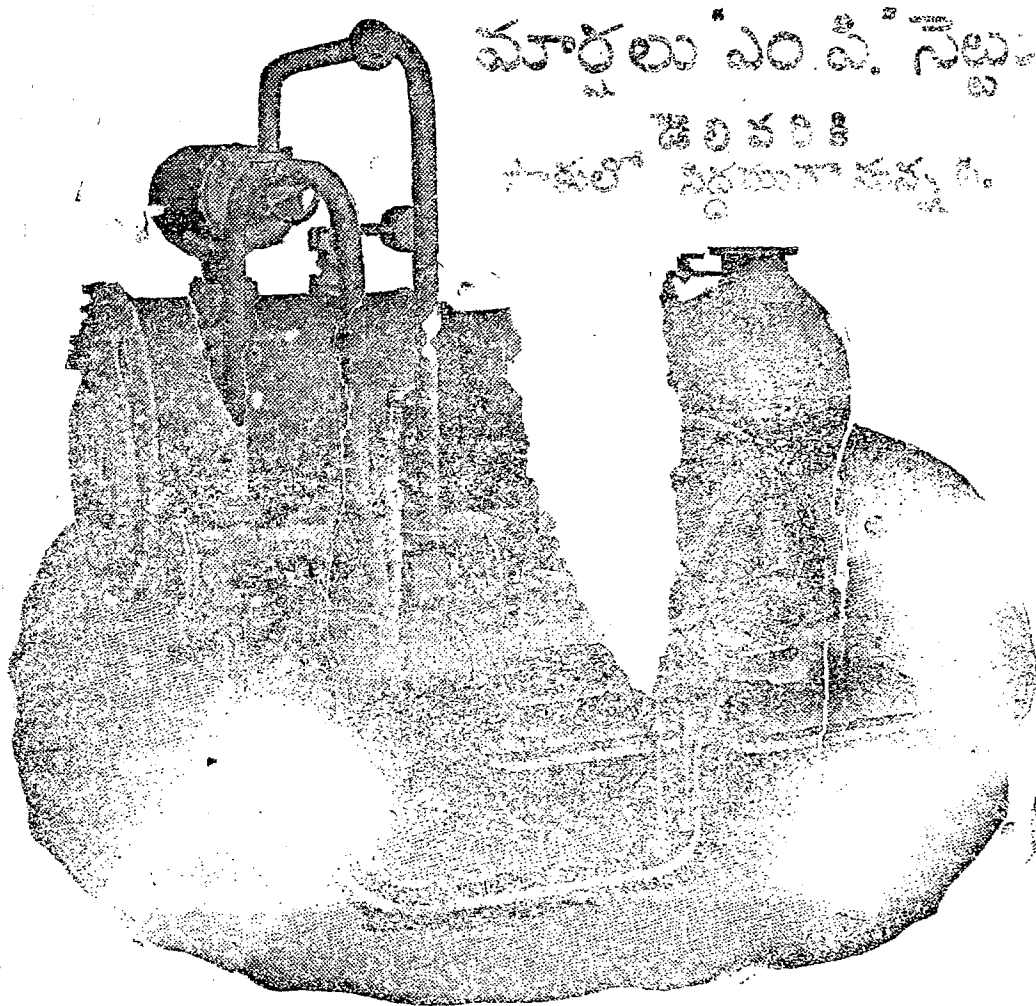

310089 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 8. } ఐదవవార్షికము 1921 వ సం. ఆక్టోబరు నెల 28 తేది శుక్రవారము } No. 172.
 పంపుటము. ౮ } చుక్కతినామకం వత్సర ఆర్థిక మాసము శివరాత్రి ౧౨. } సంచిక. ౧౭౨

మార్గలు 'ఎం. పి.' నెట్టు.
 జరిగి వరికి
 గాఢత సేద్యముగా నున్నది.

కాయలర్లు, ఎంజీను, సూపర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ వై పింగు
 మొదలగువాటిలో పయిన ఉండునది మార్గలు 'ఎం. పి.' మార్టి నెట్టు
 రోజుకొక వివరణము ధరలకు ఇతర వివరణములకు ఈ దిగువ చిరునా
 మాకు దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను. 1806

మార్గలు సనుజు కొ (ఇండియా) లిమిటెడ్

కాశ్మీర: బెజవాడా, తంజావూరు. నెం. 9, నెకండు లైను బీచ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి చెక్కినది.
 ఇతర పరిధమైన నొప్పులను కూడ
 మా అమృతాంజనమును వాడి
 నంత మాత్రమున నయముగను.
 సులభ నెల 0-10-0 అణాలు

మోహనలైలుము

సీసా 1-3 0-12-0.

తామరలైలుము

శబ్ద 1-3 0-8-0

వండ్ల పొడి

శబ్ద 1-3 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,

బొంబాయి - మదరాసు.

ఒంటిపాళముతో టా కుపాకి నుకొనినది కంపెనీవారితో
 కంపెనీవారి. (8088)

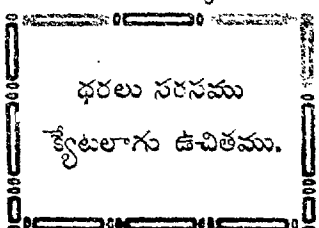

౧౨ సెంటు.

కాశ్మీర-3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములతో దొరుకును.

యం. వి. రామానుజం శెట్టి లిండు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

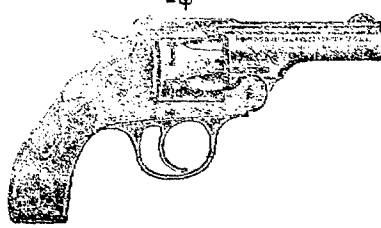
మృగము.

ధరలు సరసము
 కేటలాగు ఉచితము.

చిన్నవి. కేబుల్ కెట్టెలోగలిగినవి కూడ దొరుకును.

[స్థాపితము ౧౮౬౩ సం.

ఆరోగ్యములకు గాను

మీరు-

తత్తల మే

ప్రాచీన రోపాలు ఖచ్చితము కూడను ఆశ్చర్యకరముగా
 ఒక ప్రతి "కామశాస్త్రము" కంపెనీ
 త్వరకదుడు!

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ.
 ఆరోగ్యము యావళాయము, 26, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

Wonderful కుష్టురోగ నివారిణి

ఒక మహాత్ముని వల్ల లభించినది. కుష్టువ్యాధులును యే జాతి సవాయి నయినను మేహవ్యాధులను రూపుమాపును. అమితముగ వీర్యవృద్ధి కలిగి కలుగజేయును. గుణములేదని యుజ్జ్వలచేసినచో ఖరీదు వాషను చేయబడును; పథ్యము లేదు. 1 నెలకు సరిపడు 60 ముత్రాలు గల దబ్బా 1-కి రూ. 6-0-0 (878) యమ్. సుబ్బారెడ్డి, గోపాలపురం, కొత్తపేటరాష్ట్ర, గోదావరిజిల్లా.

ముఖ్య గవనింపు.

1920 వ సం॥రం ఆగస్టునెల మొదటి

తేదీ నుండి అన్ని ధరలు మార్చబడినవి.

The Zandu Pharmaceutical Works Ltd.,
Elphinstone Road,
BOMBAY.

ఇచ్చటికొకమున వలసరెండు మిల్లి లి వచ్చు కమలగాను, తమక గుణము నిచ్చు ల్లును అయిర్వేద వైద్యములను తయారు చేయుచున్నాము.

హిందూ దేశమునందు జరిగిన అనాధలైన వస్తు కష్టములను అన్నిటిలో ఒంగారు నిత్యముగా బహుమతిగా నిచ్చియున్నాము. ప్రతి కలస నిలాసమునకు వ్యాసినచో ధరలవట్టి వందలదనును.

హిందూ వర్తమానానికి

వరుక

అయిర్వేద యావధముల జేయువాడు (888) హిందూ నెం 12. ఏ ఆంధ్ర ఇండస్ట్రీయల్ ప్రైవేటు కంపెనీ, సోల్ ఏజెంట్లు, కాకినాడ.

Vani Press, Bezwada.

(3077) తెలుగు, ఇంగ్లీషు, హిందీ, ఉర్దూ, దేవనాగరి, అరవయలో అచ్చు పనులు, బైండువడలు, రబ్బరుస్టాంపులు, ఎంగ్రేవింగు రమ్యముగ సరఫరాన ధరలకు చెయ్యబడును.

కవర్లు, కార్డులు, కాగితములు చవుకగా తయారును. ఒకసారి కరిగించి చూడండి

వాణి ప్రెస్, బెజవాడ.

Big Shipments of all Sizes

OF

Sofa Springs (English)

Received Regularly.

Immediate Deliveries Prices Lowest.

R. H. Vora & Co.

Lohar Chawl Bombay.

TELEGRAMS.

TELEPHONE.

"Railstores"

No. 5882.

వనాషధినరసరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిశుభ్రతను బోగొట్టుటకుందు శత్రుక గాంచినది. ధర 1-1-0 ఇండియా సిలోజోనందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖర్చు ఇతరులుగా పంపబడును. (2978)

వివాహము వి. డి. సావంత్.

నెం 144 ఫననవాడ బొంబాయి.

ప్రవృత్త లేహ్యము

ప్రవృత్త లేహ్యము: చిన్నపిల్లలకు మనలివారికి నుఖముగా విశేషముచేయును.

ప్రవృత్త లేహ్యము: మూలవ్యాధులను బోగొట్టును.

ప్రవృత్త లేహ్యము: ప్రతివేళలలోను బుచ్చుకొనిన నుఖవిశేషము అగును.

ప్రవృత్తలేహ్యమే విశేషవాషధములలో కెల్లా మంచిదిని చిరకాలావధులనాన కల్పస్థానముగా చేసియున్నాను. ఆజీర్ణభోజనము, వేళ్ల తప్పిన భోజనములకు బాగా జీర్ణముగాక చేసుటలో ఉండి, కడుపుబొంగు, అన్నము అవ్వములేకపోవుట, అకేక్కి మొదలగు గుణములుగలిగి ఉన్న ప్రవృత్త లేహ్యము బుచ్చుకొనిన ఒకటి రెండు విశేషము అగు ట్టులేసి రేలక గలిగియును.

10 పులముల నెల రూ 1-0-0

40 ,, నెల రూ 3-0-0

కాల్వలూరు ఉచితముగా పంపబడును.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీకవి

బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.

మేనేజింగు డైరెక్టరు,

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (ప్రైవేటు)

19, హిందీ రోడ్డు,

మాంటురోడ్ - మదరాసు.

నమకము (1842)

బంగారు, వెండిరత్నముల నగలును ఇతరవస్తువులను కాపాడు యిచ్చు వుప్పుకొని వైకము ఇవ్వబడును

ఉమిడి-రామయ్య శెట్టి

గురుసామిశెట్టి కంపెనీ

28, బై నాలువారోడ్, మదరాసు

నగలు కాణ్యముగాను భూమికోడల సరియైన ధరలకు తయారుచేసి విక్రయించుట మంచలము. తయారుచేసినవాటిని అనిశ్చితముగా ఆర్డరు మీద తయారుచేసి యిచ్చబడును. మిగిలిన అర్జున యిచ్చి వగలు తయారు చేసికొన్న వారి కలక మా ఇచ్చుకము తెలిసికోవచ్చును.

శ్రీ బాలగంగాధర తిలకుగారి

(547)

సకూరలే కను

(1487)

న్వరాజ్య ఉపన్యాసములు

ప్రతి 1-కి రూ 0-14-0.

పండిత మదన మోహన మాలవ్య

గారి జీవితము, వంజాబు ఆలరి

ప్రతి 1-కి రూ 0-8-0.

వాషిళ రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్,

202, ఎల్లనగ్గ, కాన్పూరు.

త.వి.జ్య.శాస్త్రి-వాషిళ, మదరాసు.

"అమృత భవిష్యత్ ఫలదర్శిని"

ఇది మంచి ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతి మనుజునకును ప్రతిదినమున మిక్కిలి పుష్కలముగా. ఇది చూచుకొనుటకు జాతకము, పుట్టినతేదీ, నక్షత్రము, మొదలగునవి అవలసములేను. నులది మైన తెలుగులో వ్రాయబడినది. గొప్ప సర్టిఫికేటులను పొందినది. నెల 1 రూ ప్రస్తుతం ఎలూరు సబ్ జడ్జిగారగు ఆశీ శారాయణరావు పంతులు. బి. ఏ. బి. ఎల్. గా రిట్టు వ్రాసిరి. "రాగల దానిని తెలిసికొన గోరువారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని సంతోషము కలిగించునని నానిశ్చయము." పుస్తకములు వలయువాడు దిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలయును.

తాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము.

2868

చౌడవరం, వికాఖనల్లుం, జిల్లా

మాట ఆర్డరులు వచ్చియున్న క్రమమున దినమునకు 100 చొ॥ యీ నెల 31-వ తేదీనుండి బి. ఏ. లను పంపుదుము ఇంకను వలయునారు త్వరపడుడు. ఇవ్వబడి సంపూర్ణాధికరణము; చక్కని నెట్ట అచ్చు; గ్లేజు కాగితము; సుమారు 200 పుటలు.

గాంధీమహాత్ముని

ఆరోగ్యదర్శిని

(రూ 870)

ప్రతి 1 కి 12 ఆ; 12 ప్రతులు రూ 8 లు;

సేతు బ్రదర్స్. మచిలీపట్నము.

ముఖ్య గవనింపు.

యోగ్యతాపత్రములు

2942

(6) కాశిపట్నమును దుండు దుర్గా మెడికల్ హాల్ వారి ట్రాన్క్ సులికలను సేవించుటవలన రాజకీయ అను నాన్న హితుకు నష్టంకర్షణ లేక నుఖముగా నున్నాడు. అతడు 6 సం॥రములనుండి బాధపడుచుండెను. ఇప్పుడు అతను చాలా నుఖముగా నున్నాడని చెప్పుటకు మిక్కిలి సంతసించుచున్నాను.

డేరాధూన్

బ్రిజ్ కిషోర్

28-8-19

మిక్కిలి వృద్ధులకును యిండియా దేశమునందు మెదడునకు చురుకైన గుణములను కలుపజేయుచు వడలుటకును బ్లాష్ కెక్ట్ హిస్ట్యుటకును తలకెండ్రుకల పరిశుభముగ నిగనిగలాడుచుండుటకును ప్రతి స్త్రీయును పుత్రపుత్రులను ముఖ్యముగా

కామినియా ఆయిలు (రిజర్వర్)

తలకెండ్రుకలకు మాత్రమే సాంద్ర్యమును కలిగింది కానిని బాగుగా పెంచుటకు తగిన శక్తితో తలకామెయందు కలవు. చుండును బోగొట్టును. కిర్రోబులుకు పట్టు పంటి మెత్తనను నిచ్చును. మెదడునకు చాలవల్లదనమును కలిగించును. పని మెండు గుటుపలన కండ్లకు కలుగు చూలిస్యమును బోగొట్టి మాత్రమే కాంకిని కలిగించును.

కామినియా ఆయిలు తలకామె అన్నిటికైనా శ్రేష్ఠమైనది. స్త్రీలకును పురుషులకును పెద్దలకునుండికి నుకూలకారము మొనరిం చినది.

సేతు వీని నుకూలకారింపిచూడుడు.

నెల ఒకబుడ్డి 1-0-0 బి. ఏ. చార్జి 0-6-0 అలాలు.

మాచుబుడ్డు 2-10-0 బి. ఏ. చార్జి రూ 0-12-0 అలాలు

గోల్ ఏజెంట్లు.

బి. ఏ. మనోహర్రెడ్డ కమిషనుర్స్ 0-9-0 ప్రత్యేకము.

అంగ్లోయిండియను డ్రగ్ అండు కెమికలు కంపెనీ.

185 జమ్నామనీడు, బొంబాయి.

కృష్ణామండల స్థానిక సంఘ పాలిటోన్ ను మధ్యమ పాఠశాలలో ద్వితీయ మహాసభ.

వైసభ ఈ నెల 3-4 తేదీలకు నిడదవోలులో వి. యస్. కృష్ణారావు పంతులుగారి ప్రాధ్యక్షత క్రింద జరిగెను. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు ఆచంట సూర్యనారాయణరాజు గారు తమ ఉపన్యాస సందర్భమున మధ్యమశ్రేణి చదువబడిన పద్వయ్యలలో ఉపాధ్యాయుల స్థితిని యీక్రింది చిన్ని పద్వయ్యున విశించిరి.

జీతముగొట్టెతోక, పనిసేతపు గాడిదపిల్ల తృప్తియై మేతకు నొంటెయిన్; బనికేమేకలగాచెడు గొల్లవాడు ప్రఖ్యాతికెత్తి; యింకనధికారము జూపగ బోడిమేక యీ రీతిననుండు మంచును విరించి లిఖించి స్పృశించె నొజ్జలన్ || ఆసభయం దీదిగువ చూపిన ముఖ్యతీర్మానము లామో దింపబడినవి.

(ఎ) కృష్ణాజిల్లా బోర్డువారు తమపాలనమందున్న యింజనీయరింగు, మెడికల్, క్లెరికల్ డిపార్టుమెంటులవారికి టెంపొరరీ ఆలవెన్సు ఇచ్చుచు వారిపాలనమందున్న పాఠశాలలో ద్వితీయలకు మాత్రము ఇవ్వలేమని నె 118 రు—25-7-21 నతీర్చిన తీర్మానము దారుణమై దయారహితమై యున్నది.

(బి) వారిపాలనమందున్న 18 పాఠశాలలో ద్వితీయల కీయవలసిన టెంపొరరీ ఆలవెన్సు మొత్తము రూ. 20500 లలో నె 1484—22-11-18 రు జీ ఓ ప్రకారము 8 పాఠశాలల వారికియవలసిన ఆలవెన్సు రూ. 12000, లు దొరతనము వారే భరింతుగనుక తక్కిన 5 పాఠశాలలకు బోర్డువారు రూ. 8500 లు మాత్రమే వ్యయపఱుపవలసి యున్నది.

(సి) ఈరాజధానిలో నించుమించుగా నన్ని జిల్లా బోర్డులవారు తమ పాఠశాలలో ద్వితీయలకు కూడ నిచ్చుచున్నారు.

గనుక సదరుతీర్మానము వెంటనే పునరాలోచనకుదెచ్చి యీ పాఠశాలలో ద్వితీయలకుకూడ 1921 సెల్లరం || ఏప్రిల్ నెల మొదలుగా టెంపొరరీ ఆలవెన్సు తప్పక యిప్పించవలయు వని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

దొరతనమువారు తమ యుద్వితీయల కందఱికి టియమ్ స్కేలు శాంక్షనుచేసియున్నారు గనుక దానిననుసరించి గంజాము చిత్రావర్ణబోర్డులవారు తమ పాలనమందున్న పాఠశాలలో ద్వితీయలకు టియమ్ స్కేలు శాంక్షనుచేసియున్నారు గనుకను కృష్ణాజిల్లా బోర్డువారు తమపాలనమందున్న యింజనీయరింగు, మెడికల్, క్లెరికల్ కాఖలవారికి నీయనైయున్నట్లు తెలియవచ్చుచున్నది గనుకను ఈజిల్లాలో జీ వ న వ్యయ స్థితిని కనిపెట్టి యీక్రింది టియమ్ స్కేలు పాఠశాలలకు కూడ శాంక్షనుచున్నట్లును ఉద్దేశ్యముల సర్వీసునుబట్టి ఆది ఆమలలో పెట్టుటకును ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

యల్. టీ.లు—100-5150-10-250, ఎస్. ఏ.లు ఇంటర్మీడియేట్లు 60-4-100-2-120, మెట్రిక్యులేట్లు యస్. ఎస్. ఎల్. సీ. 45-3-90, మిడిల్ స్కూలులవారు 30-2-50, పండితులు సీనియర్స్ 60-3-90, జూనియర్స్ 40-3-70, డ్రాయింగుటీచర్స్ అడ్వాన్సుడ్ 40-2-60, " ఇంటర్ 30-2-50, కంప్లెయిండ్ టీచర్స్ 40-2-60, జూనియర్ టీచర్స్ సీనియర్స్ 30-2-50, జూనియర్స్ 25-1-40, హైస్కూలు గుహాస్తా 30-2-50, అసిస్టెంట్ క్లర్కు 25-1-40, లైబ్రరీయన్ 25-1-40, మిడిల్ స్కూలు క్లర్కు 25-1-40, వైస్ చాన్సలర్ 15-1-25, బంట్లూరు 12, 12, 12-1-20, హైస్కూలు హెడ్మాస్టరునకు ఆలవెన్సు 50, మిడిల్ స్కూలు హెడ్మాస్టరునకు ఆలవెన్సు 25.

బోర్డువారు తమయుద్వితీయల యుపయోగము నిమిత్తము ఏర్పరచిన ప్రావిడెంట్ ఫండునకు ఇదివర కిచ్చుకొట్టి తక్కువగానున్నందున ఆ వడ్డీ నూటికి రు 6 చొప్పున నిచ్చుటకు తీర్మానింప ఈ బోర్డువారు గత ఏప్రిల్ నెలలో ఆపివేసిన తీర్మానము పునరాలోచనకు తేవలయునని యీ సభవారు కోరుచున్నారు. మున్నగు తీర్మానములు గావించబడినవి.

బయోమీనము

వైద్యవిద్య

ఆయుర్వేదశాస్త్రకర్మములకు మార్గదర్శి

అన్ని భావలలో దొరుకును.

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ,

27, చీనాబజారు, మదరాసు.

చల్లారాం గెయానుచందు

9, 10, 11, రత్తన్ బజారురోడ్డు, మద్రాసు.

శ్రేష్ఠతమమైన రకముల పట్టు జవిల్లిదిననులు, విధవిధ ఉడుపులు మున్నగువాటికి చాల ప్రసిద్ధికెక్కినది. పలు రకముల రంగులు గల జవిల్లిదిననులు అమితముగా మావద్ద స్టాకులో నున్నవి. న్యాయమైన ధరలు చొప్పున విక్రయించబడును. శ్రేష్ఠతవిషయమై మీకు మనస్ఫూర్తిగా తృప్తిని కలుగజేయును.

చల్లారాం గెయానుచందు

అద్దములచే అమర్చబడిన పాపు

9, 10, 11, రత్తన్ బజారురోడ్డు, మద్రాసు.

మహాత్ముని గ్రంథములు

నర్వోత్తమ రాయ కృతులు

మూర్తారాజు : అన్యుతమైన కథ. నాటకము వలె నుండును. పరిచేయుట చేతితోనా నెత్తితోనా అనుట ఇందు రమ్యముగా వివరింపబడినది. చమపను చమవను కడుపుబ్బునట్లు నవ్వవలసియుండును. నెల 0-8-0

నీతిధర్మము : జీవితరహస్య మిందమిడియున్నది. నీతిబలముయొక్క అప్రతిమానత్వము ఇందు చక్కగా వివరింపబడినది. సులభముగు సరళశైలి. నెల 0-8-0

నంపూర్ణస్వరాజ్యము : సి. ఎస్. ఆంధ్రానుగారి అద్వితీయమైన శేఖలకు గా. హరిసర్వోత్తమరావుగారి యనువాదము. నెల 0-8-0

వేదంకం వెని, మద్రాసు. (3223)

గుణములేనియెడల నైకము వాపసుచేయబడును.

విరిలైన్ ధాతువృద్ధి లేహ్యము

ఇదివరలో యెవరికల్లను కనిపెట్టబడిని వింతయైన ఔషధము.

చురుకుదనము, నరములకు బలమును, మెదడునకుబలమును మొదలగువానిని వృద్ధిపఱచి నుఖ మిచ్చునది. ఈ విరిలైన్ కదా, "కామదేవుడో" అని కలవతగినది. దీనిని ఉపయోగించినవారికి దీని విజము తెలియవచ్చును.

అనేక ఆంగ్లేయశ్రీ, పురుషులచే వాడబడి, వారిలన మంచి సర్వీస్ కేల్లు పొందబడియున్నది.

32 పూటలందు బుడ్డి 1-కి రు 8-8-0. ఒకనెల ఔషధము (3 బుడ్డు) రు 9-0-0.

వైవిలాసము:— విరిలైన్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 377, మాంట్ రోడ్, మదరాసు.

ఓటో మోహిని

2883

మీరు బతుకటపోయి వచ్చినతరువాత చాలా బడలికయుండు సమయములో నైనక పెండ్లిండ్లు విందులు సమయములలో నైనను ఈ ఆత్మరక్ష యుపయోగించిన మంచి రోజుపువ్వుముల వాసనను యిచ్చి మనసుకు ఆనందమునుముఖమునకు కాంతి నిచ్చును.

రోబినియా తైలము

వేసవికాలములో ఉపయోగించుట వచ్చిన నేత్రములకు చలువయు సౌందర్యమును యిచ్చును. అనేక శ్రీలు ఉపయోగించుచున్నారు. ప్రపంచమున ఈ రెండును ప్రతి కుటుంబములోను అవశ్యకము. ఎల్లివోట్లను విక్రయించబడును.

ఓటోమోహిని ధర బుడ్డి 1-కి రు 2, 1, 0-12-0, 0-8-0

రోబినియా తైలముధర బుడ్డి 1-కి రు 1-0-0

Shyam & Co, 6, Bander st, Madras. పి. మాం కంపెనీ, 6 బందరువీధి, మదరాసు

గోదావరి వార్తలు

(స్వకీయ విశేషములు)

అసహాయోద్యమము

చామర్లకోట, 22 వ అక్టోబరు:—అసహాయోద్యమమునకు స్వదేశీ ప్రచారభాగము విశేషముగ జరుగుచున్నది. కాం ప్రాసుపంపుములు సాధ్యమైనంతవఱకుగా బట్టలను యిండ్లకు పంపించి అమ్ముచున్నది. విదేశీ వస్త్రములు పోగుచేయబడుచున్నవి. రాట్టములు మగ్గుములు విరివిగ నెలకొల్పబడి పనియందు పెట్టబడినవి. కాం గానుసంఘములు కాక, కాకినాడ ఆర్. కో. కంపెనీ వాంఠించి విదేశీ వస్త్రములు విస్తారముగ దిగుమతిచేయునట్టి వస్త్రకంఠసములు, పేదవాడు మొదలగు గ్రామములందు రయి తులచేత స్థాపించబడిన వడుతుములు బట్టలసంఘములు, విడిచునాళ్ళులు వేశభక్తిపూర్వకమున బట్టలను సప్రయచేయుచున్నారు.

గండ్లవీధి:—అసహాయోద్యమమునకు ఎత్తివేయుమని సిఫార్సు

కాకినాడ తాలూకా గండ్లవీధి గ్రామము లోకల్ ఫండు యూనియను లాభములు అక్కరలేదని కొరకొనగా కాకినాడ తాలూకా బోర్డువారు గొల్లమమిడాడ యూనియను లోనుండి విదేశీయ సిఫార్సు చేయుటకు ఏకగ్రముగ తీర్మానించిరి.

కొన వేంకటరాయశర్మగారిపై 144 సెక్షను

ప్రయోగము

అనంతపురముజిల్లా, భర్తవరములో ప్రచారకులుగ నున్న కొన వేంకటరాయశర్మగారు పురప్రముఖులతో యోజించి నేత నేయువారందఱిలోను తులకట్టపద్ధతి అనుసరించి వారివారిజాతు లలో నేవ్వరేని త్రాగిన అట్టివారు ఆపరాధముల నీయవలయుం దురనియు, తులబహిష్కారము జరుగుననియు, మున్నగునిబంధ నల నేర్పజుచుకొని వారివారితగాయదాలను సయితము పంచా యితీ మూలకముగనే పరిష్కరించుకొనునట్లు కట్టడియొనర్పిరి. ఆదినునుండి దినుసునకు రెండువందల రూప్యములకు పైబడి ఆదాయమురాకలకల్లుఅంగడి దినుసునకు మూడురూప్యములు కూడ రాకపోయినది. రెండుమాసములవఱకు నుపన్యాసముల నీయగూడదని భర్తవరములోని సెకండుక్లాసు మేజిస్ట్రేటు అక్టోబరు 14వ తేదీకి పిరికి యుత్తర పంపిరి.-ఎం. రంగారావు.

1921 సంవత్సరం అక్టోబరు నెల 19 తేదీ బుధవారం సాయంత్రం 5 ఘంటలకు చిత్తూరు మండల జాతీయోపసంఘసభ తిరుపతియందు సమావేశమయ్యెను. మండల సంఘాధ్యక్షుడగు శ్రీయుత చేటూరు దొరస్వామయ్యంగారవారు రానందున చి త్తూరు పురవాసులగు శ్రీయుత మాడబూకి రంగస్వామి అయ్యంగార్ల వారిని అధ్యక్షులుగా యెన్నుకొనిరి. అన్ని తాలూకాల నుంచి శత్రువులు విచ్చేసిరి. దిగువ తీర్మానములను యేకగ్రముగా ఆమోదించిరి. రాట్టములను వృద్ధిచేయుటకు తిలకు స్వరాజ్య నిధినుండి వేయిరూప్యము లొసంగబడెను. కరాచీ, కిలాఫత్ తీర్మానములను బలపరచిరి. యువరాజుగారు యిండియాదేశ మునకు కాలుపెట్టెనోజూస, మృతానునకు వచ్చేరోజునను హరితాశములను జరిపి ప్రతియూరనుండి ఆసమ్మతుల తెలుప వలెననియు, గవర్నరుగారు తిరుపతికి చిత్తూరికి వచ్చేరోజులలో కొట్టుముసి సన్మానింపక బహిష్కరింపవలెనని, చీరాల, కేరళ సహాయనిధులకు చెరి 25 రూప్యముల నొసంగుట, రెండవ తీర్మా నమును ఉపపాదించి బలపరచిన తర్వాత ఆగ్రాసవాధిపతులు దానికల్ల కలుగు సాధక, బాధకములను విపులముగ తెలియ జేసిరి. పిమ్మట అనేకమంది సభికులు శ్రీమహా తీర్మానమును అతిగంభీరముగా దృఢపరచిరి. పంచమసభ్యుడు అందరితో బాటు హాస్యాండుట కిజే మొదటితడవ.

శుద్ధ దేశి (3203)

చేతివస్త్రములతో రియాయతేయబడిన పూరకముల కాట్కము ట్టిడ్లు, ఒకనూటకు కావలసినట్టిడ్లు ధర అన్ని చార్జీలు కలిపి రూ. 14 లు. రెండు అణాలు ప్లాంపు పంపిన వారికి కాంపిలులు పంపబడును. ఇంగ్లీషు లేక ఉరుడు, భావ లో ఉత్తరములు ప్రాయవలెను.

CANAUD & Co.,
Srinagar, Kashmir.

నిర్భయముగ ఆయాయతేయబడిన కాశ్మీరీ టాపిథములు. ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీలో దొరకును. తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును. మేనేజరు, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ, 19, హరిస్ రోడ్, హంటురోడ్ - మదరాసు.

చైతన్యము! బొంబాయి స్వదేశి స్టోర్సు స్వదేశిసంఘము!!
నెం. 40, 41, 42, రత్నబజారురోడ్డు, బార్డిటాన, మద్రాసు.

చీరలు, రవితులు, రగ్గులు, కంబళ్లు, రత్న కంబళ్లు, పరుపులు, తలగడలు, పట్టు నూలు, ఉన్ని మొదలగు పావళ్లు, చిత్రాడలు, నైలగట్టు ఉయ్యలు, బొమ్మలు, పిత్తిలి టిఫిన్ సెట్లు, ఇతర వాటిలో నాటు రకములు, కోటు, వారముళ్లు, మొదలగు నూదిరిలు, స్త్రీలు ట్రంకులు, ఇవప ట్రంకులు, అఖీను తుపయో వస్త్రు లకములు, వైన వేసుకొను సవి మానద్ద అ కక గియకొను వైకము పెట్టల కాన్వాసు కేనులు, బ్రీపుసంచులు అంగవస్త్రములు, భోవతులు మొద విభవిధ వింతయైన మొదలగునవి తలవిభమాదిరిలలో నూ యొద్దగలవు. లగునవి అనేకమాదిరిలలో మా వద్ద మాదిరిలలో ఉన్నవి. వాటియొక్క వివరములు తెలుపుటకు నిదటవోటు చాలదు. సిద్ధముగా ప్లాంట్లో నున్నవి. సకల జనుల సౌకర్యము, వారియొక్క లాభమును యోచించి ఈ నూతన ప్రాంబీని తెలుచియున్నాము. బెంగళూరు, కంచి, కాకి, మధుర, నేలం, మలబారు, అహమదాబాదు, బొంబాయి, కలకత్తా, పునా, కరాచి మొదలగు స్థలములనుండియూ, మరియు హిందూదేశమునం దుండు ఇంకను మరికొన్ని ఇతరస్థలములనుండియూ వారి వారి అంత నుకు తగినట్లు వుపయోగించునట్లు పెండ్లి మొదలైన ప్రయోజనములలోనున్న వుపయోగించును తగిన సరిగ పట్టు నూలు జబ్బి రకములను రిప్పించి, ప్లాంట్ చేసియున్నాము. ధరన్న సరసముగా వుండును.

విచిత్రమగు స్వాతంత్ర్య చిత్రపటము

ఇంక స్వాతంత్ర్యయుయొక్కయు, బానిసత్వయుయొక్కయు నిజస్వరూపము అత్యద్భుత శిల్పనాచాతుర్యముతో చిత్రపటమిడియె. స్వాతంత్ర్యభిమానుల కిది హెచ్చరికను బురికొల్పుటయే గాక నూలు బాంబులను, చిత్రలేఖ కులను మిక్కిలి విచిత్రముగా నుండును. (3208)
కాపీ 7 అణాలు;
3 కాపీలు రూ 1 మాత్రమే
M. S. M. Row,
Artist & Nature cure Advocate.
Masulipatam.
వి. పి. లు త్రిప్పివేసినచో నవ్వుచును గాన 4 అణాలు ముందుగా పంపవలెను.

ఏకమూలికాప్రయోగమనునట్లు - సర్వరోగములకును వైద్యుల సహాయము లేకనే ఆరోగ్య మొనగడి "దేవామృతరసము" (3212)

ఇయ్యది సిద్ధులచే నుపదేశింపబడి వనమాలికలచేత నూతనముగ తయారుచేసి వేసవేలుగా విక్రయచుగున్నది. ఏవిధ మైన పథ్యములేక మనుష్యులకు వచ్చెను సకలరోగములను బాగుజేసి అనేకయోగ్యతాపత్రికలను బడసేయున్నది. ఉపయో గించెడి విధానమును బుడ్డి వెంట పంపబడును. అర అవుణ్ ను బుడ్డి ౧ కి రు ౨. కాలు అవుణ్ నుబుడ్డి రూ ౧ మాత్రమే. వి. పి. చాడ్లి ప్రత్యేకము. వలయు వారలు దేవామృతరసము కంపెనీ, (ప్రావైటరు: ములుకుట్ల నరసింహావధానులుగారు, కరూరు, ఎన్. వి. ఆర్. తిరుచిపాళ్లిజిల్లా.

మాతృనేవక అండు కంపెనీ, లిమిటెడ్.
దత్త మండలములు.
మిమోరాండమ్ ఆఫ్ అసోసియేషన్.
౧. ఈ కంపెనీ పేరు మాతృనేవక అండు కంపెనీ, లిమిటెడ్.
౨. ఈ కంపెనీయొక్క రిజిస్టర్డ్ కార్యాలయము మదరాసు కోస్తాకు చేరిన దత్తమండలముల లోపుగా నుండగలదు.
3. ఈకంపెనీ ఈక్రింది యుద్దేశములతో స్థాపితమగుచున్నది:—
(అ) ముద్రణాయంత్రాలయమును స్థాపించి జరుపుట,
(ఆ) ప్రజోపయోగార్థము తెలుగులోను, ఇంగ్లీషులోను గ్రంథాదికములను ప్రకటించుట,
(ఇ) పుస్తకముల అంగడి స్థాపించి గ్రంథ విక్రయ వ్యాపారమును సాగించుట,
(ఈ) కాంగ్రెసు మతమున కనుకూల నుగు రాజకీయవిషయములతో చేరినట్టియు ఇతర విషయములకు సంబంధించినట్టియు పత్రికలు, సంచికలు మున్నగునవి ప్రచురించుట,
(ఉ) ఈ పైయుద్దేశములను నెఱవేర్చుటకు కావలసిన ఇతరకార్యములు సర్వమునుచేయుట,
౪. ఇందులో చేరు సభ్యుల ద్రవ్య విషయక మైన జవాబుదారి వారిందులో తీసికొను వాటాల మొత్తమునకు మించినదికాదు.
౫. ఈ కంపెనీ మూలధనము రూ ౨౦,౦౦౦. ఇది విశేసిరూపాయల ౪,౦౦౦ వాటాల క్రింద విభజింపబడియున్నది.
౬. మిమోరాండం ఆఫ్ అసోసియేషనులో వేయబడిన వాటాల ద్రవ్యము వసూలయిన ఖోడనే కంపెనీ పని ప్రారంభము కాగలదు. [నుండవలెను.
2. డైరెక్టరు షదవికి అర్హతలుగుటకు మొదలు ౨౦ వాటాలయినను తీసికొనినవాడుగా ఈక్రింది పేర్కొనినవారు పేరికెదుట నమూనైన వాటాలు తీసికొనుట కంగీకరించినారు. (జాయింటు ప్లాకు కంపెనీల ఆక్టులో మొదటి పెన్ష్యాలునందు కంపెనీల కార్యనిర్వాహకమున కై ఏర్పడిన నిబంధనలు ఈ కంపెనీ కార్యనిర్వహణమునకై ప్రస్తుతము అమలులో నున్నవి). పేరులకు దరఖాస్తులు కంపగోరువారు కంపెనీ పేరట కర్నూలుకు ప్రాయవలయును.
మేడం - వెంకయ్య శెట్టి,
కసిరెడ్డి రామిరెడ్డి,
బం - నారాయణమూర్తి,
గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావు,

ఒక గొప్పలాభము (3133)

రూ 115 లు వెల్లింగ్టన్ రూ 500 మీ అనువంతు మీ వారసుల కిచ్చబడును. ప్రతి సంవత్సరం లాభము పంచివెట్ట బడును. రూ 1000 కంటే తక్కువ బిల్లులును. 31-10-21 తేదీవరకు పంపించుటకు వచ్చును. దానిని పంపించుటకు లేదు. దరఖాస్తులు తక్షణం పంపుకోవలెను.

డి. ఎస్. పోస్టుబాక్సు నెం. 257, మద్రాసు.

పాండరిక మాహాత్మ్యము

ఇది తెనాలి రామకృష్ణకవి ప్రణీతముగా పాండరిక మాహాత్మ్యమునందలి ముఖ్యకథాభాగాలను నందుల పద్యరూప భావములు బిరువోకండ సులభతైలియం దాంధ్రరచనంబున చక్కగ నవహరింపబడి ముద్రలు ముట్టగట్టుచున్న సర్వసంభావ రాజము.

వెల రు 0-8-0

సుగుణమణి

ఇదియొక చక్కని నవల. కథావిధాన మగ్ధము. కల్పన మత్యాశ్చర్యకరము. ప్రారంభించిన చివరవరకు చదవకమానర. పులికారాజులు, పండితులు మిగుల పొగడియున్నారు.

విలాసము : ఆర్. కె. సి. గ్రంథనిలయము,

(264) ఆంధ్ర, గుంటూరుజిల్లా

స్వరాజ్యగ్రంథములు

(1) స్వరాజ్యగీతములు

జనసామాన్యమున కింపుగ నుండుట్లు వ్రాయబడినది. 0-3-0

(2) స్వరాజ్యచక్రము

(శ్రీమతి సరళాదేవి చారురాజగారి యువస్వాసము నుండి అనువాదితము) నిర్మల మగు కైలి 12 ప్రతులు, రూ 1-0-0

(3) హిందవ స్వరాజ్యము

(మహాత్మాగాంధీ విరచితము) స్వచ్ఛమగు వాడుక తెలుగున భావగంభీరమున ఉత్తమంబు తర్జుమా చేయబడినది, 0-10-0

(4) స్వరాజ్యమేళరణ్యము

(సి.యస్. ఆంధ్రానుగారి అమూల్యస్వాసములు తెలిగింప బడినవి) ఇందలి పదములు మూలముగాని పలుకులు గావు. 0-3-0

(5) సహాయనిరాకరణతత్వము

0-4-0

ఇండియా ఏజెన్సీ బీరో, ట్రిప్లికేను, మద్రాసు.

ఆరోగ్యమార్గము

శ్రీగాంధీ మహాత్మ ప్రణీతము

విషయసూచి : మొదటిభాగము : 1 ఆరోగ్య మనగా నేమి, 2 శరీరము, 3 గాలి, 4 నీరు, 5 ఆహారము, 6 అహార నియమము, 7 వ్యాయామము, 8 దుస్తులు, 9 సంభోగ నియమము.

రెండవభాగము : అధ్యాత్మము : 1 వాయుచికిత్స 2 జలచికిత్స 3 మట్టిచికిత్స 4 జ్వరముగాని నివారణము, 5 వల బద్ధము, 6 గుడిచి రేచనములు, మొదలగునవి, 6 అంటురోగ ములు-మహాదికము, 7 ఇతర అంటురోగములు, 8 గర్భము-ప్రసవము, 9 శిశుపోషణము, 10 ప్రమాదములు, నీటి గండము, 11 కాల్యూలు, బొబ్బలు, 12 పాముకాటు 13 తేలుకుట్టు మొదలైనవి, 14 ఉపసంహారము.

ఆంధ్రీకరణము

గూడూరి రామచంద్రరావు గారిచే ప్రకటితము

అచ్చులో నున్నది

అతిశ్రీమముగ వెలువడును.

వెల 0 8-0

ందువల్ల వచ్చులాభము దత్తమండలములలో కలుపు నివారణకును, రాట్టములు- నగ్గములకును వినియోగించబడును. గూడూరు వెంటనే యీ దిగువచిరునామమున ప్రకటన. "సేవాసంఘము, గుడివాడ, కృష్ణజిల్లా"

అభేదానందస్వామి

రంగూనులో నువన్యాసము

అభేదానంద స్వామిలవారు ఇటీవల రంగూను వెళ్లిరి. వారిని ప్రజలు, జూబ్లీహిల్స్ గావించిరి. ఆ సమయమునందు స్వామిలవారు యస్వస్థులైరి. వారి యువన్యాసములలోని ముఖ్య విషయములను క్రింద ముద్రించుచుంటిమి : నేను పాతిక యేండ్ల నుండి పార్వజనీన మతమునంతటి సత్యసిద్ధాంతములను, పాశ్చాత్య జేతనాలకు బోధించుచుంటిని. నేను ప్రజాసేవచేయుచుంటిని. నామరూప రహితమయితియి, లోకవ్యాప్త మయితియి సర్వజనీనమును వ్యాపించుచుంటిని. వివేకానందస్వామిలవారు ఈమతమును మొదట పాశ్చాత్యులకు బోధించెను.

సత్యమర్పియిమైతి. దాని నేమెంతో పీలించినను సత్య మసత్యమే-దానినెట్లు ఆరాధించినను స్వరూపము మాత్రమేదదు. సత్య మొకరినాత్తు కానేరదు. ఒకజాతి, ఒకమతపు ధనము కానేరదు. సత్యము సర్వవ్యాప్తమైయున్నది. సత్యము సర్వత్ర కలదు. పాయువుననే అది సర్వత్ర కలదు-పాయువును పూర్తిగ తీసి వేయబాలము. పాయువు వీచుచుండును- పోవుచుండును. మరల వీచుచుండును. సత్యముకూడ నిట్లే. మనము సత్యమునం దు జీవింతుము. మనము సత్యమునం దవతరించితిమి. మనము అవ తారములను చాలించునపుడు సత్యమునందు లీన మగుదుము. ఇంద్రియగ్రాహ్య విషయములు సత్యము కావు; అనిత్యములు అవి కొంతకాలముండి అంతరించును. అవి యెక్కడి కేగునో తెలియదు.

మేము శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస స్వామియొద్దకు పో తిమి. మేమప్పుడు సంకయాత్మకమై యుంటిమి- మాకు శేవుని యందును మతమునందును కూడ నమ్మకము లేదు. మేము స్వామి చెప్పమాటల నాలకించితిమి. రోజులు, నెలలు గడ చెను. ఆయన డేలోపము లేకుండెను. ఆయన మహాపురుషుడు. మేము ఆయన పాదసేవ చేయుచు తన్మయులై పోతిమి. మేము తల్లిదండ్రులను మరచితిమి. ఇంటిని మరచితిమి. బంధువులను మరచిపోతిమి. మేము సత్యమును మరచితిమి.

ఇంకొక విశేషము ఆమెరికను క్రిష్టియనులు వారి దగ్గ రకువచ్చిరి. స్వామియందు వారు క్రైస్తవజేవుని చూచిరి. వారు క్రైస్తవజేవుని పూజించిట్లే స్వామిని పూజించిరి. మహమ్మ దీయమతస్థులకూడ వచ్చిమహమ్మదును వారసనియం దర్పించిరి. సిక్కులు తమపరమార్థమును వారించుచూచిరి. బౌద్ధులు వారి ని బుద్ధునిరే వూజించిరి. వైష్ణవులు విష్ణును కైవులు. శివుని వారించుదు గాంచిరి. విశ్వేశ్వరుని పూర్ణసత్యము వారించుదు మూర్తిభవించియుండెను. జేతనముయందుపూర్వముగ ప్రకా శించుచుండెను. మా సంకయములుపోయెను. మేము జ్ఞానోపదేశ మును పొందుచుంటిమి. బ్రహ్మసమాజకులగు శివచంద్రసేనుడు మున్నగువారు కూడ వచ్చుచుండిరి. దివ్యజ్ఞాన సమాజములను వచ్చుచుండిరి. ఆయన మహాత్ముడు.

శ్రీరామకృష్ణ భగవానునిట్లు చెప్పచుం డెడివారు. "భగవంతుని కేయాదంబరములేదు. మనకు వికారము లేదు. అందుచేత భగవంతుని దర్శించబాలకున్నాము. కాతన భగవద్దర్శనము కొరకు ననము, అఖనిక నాగరికము నందలి వికారములను మానుకొనలెను. మానుకొని కనువులనె నిరాదోష జముగ నుండవలెను. క్రైస్తవుకూడ నిట్లే చెప్పెను. శివు ప్రవృత్తి లభించిన గాని భగవద్దర్శనము కలుగదని చెప్పెను- వికార ములు, అహంకారము, కోరికలు, వాసనలు, జేతనాహాసము బంధువులందు గల మోహము పోయినగాని భగవానునిదర్శనము కలుగదు- అ వృత్తి కలిగినప్పుడే జేతనము సిద్ధించును. దృష్టి అంతర్మూఖమైప్పుడు మనలను మోహపెట్టుకారములుపోవును- అప్పుడు సర్వస్వసత్యము కలుగును. భగవంతుడు భావ్యాభ్యంత రములందు ప్రకాశించుచున్నాడు. అంతర్మమునందు చూడనిజే భావ్యాభ్యంతరు అతనిని చూడబాలవు. భగవానుడు నీహాసే యున్నాడని క్రైస్తవ చెప్పలేదా? కాని దానియర్థము కొద్దివంతి క్రైస్తవులు మాత్రమే నేను గ్రహించుటకు తంటాలు పడు చున్నాను. నేడములలోకూడ నిదియేకలదు. అన్ని మతములలో నిట్లేకలదు. "ఆత్మయే ఆత్మ సద్ధరింపవలయు నని" కృష్ణభగ వానుడు గీతయందు చెప్పియున్నాడు. సత్యోపలబ్ధి పొందినవారి యందు అభిప్రాయ భేదములేదు- బ్రహ్మపదార్థ మొకటియైనను, భిన్నమతముల వారు భిన్ననామములతో పిలుచుచున్నారు- సత్యమర్పియిమైతి. కావున జేవు డొక్కడే- భిన్నమతముల నానుభిన్న నామములతో నభివేదిత ఆరాధించుచున్నారు- శ్రీరామ కృష్ణ స్వామి వివిధమత సమన్వయము చూపెను. కావున హిందువులకు మహమ్మదీయులకు భిన్నమతస్థులకు భేదముండకూడదు.

మనమందరము సోదరులము. రంగములోనన్ని జాతులప్రజలు కలరు. అన్ని మతస్థులు కలరు- నీవు నీ మతమును గ్రహించి పరమహంస స్వామిబోధించిన విశ్వసత్యముతో పోల్చి చూచినచో క్రైస్తవు లు మహమ్మదీయులును సోదరులే గాని యవ్యులుగాని గ్రహం తువు. నీవువారిని ప్రేమించువు. ఆత్మయొకటే గనుక నీ స్వరూ పమే యని గ్రహించువు.

ఆధునిక నాగరికమునకును ధర్మమునకు చాల వ్యత్యాసము న్నది. కాని ప్రాచీన భారతవర్షపు నాగరికము ధర్మమేతమై యున్నది. అందుచే ప్రస్తుతమునర్తక కాంక్షయే ప్రధానధర్మ ముగగల పాశ్చాత్య నాగరికముకంటె, భారతనాగరిక ముక్కుప్త మైనది. పాశ్చాత్యనాగరికము నశించును.

ఇప్పుడు మారినయొగ మారంభమగును. మారినజాతిపుట్టు ను. ధర్మము వ్యాపించును. వీడలను నేమించి యుద్ధరించువారు ఉత్త ములు- నేవజేతనమును ప్రకాశింపజేయును. మారనసేవలు ధన్యు లు- తక్కినవారు పశు పాయులు- వారు క్రీస్తుబోధించిన ధర్మ ముల నాచరించుటలేదు. జేతనము సిద్ధించిన మానవునకు శత్రు వులుండరు. నాకెవరు శత్రువులులేరు. జ్యేష్ఠమును జ్యేష్ఠముచేత పోజాలదు- మేమవలననే పోవలయును. మనము కత్తిహాయము- మనము మన సన్నిహిత ప్రజను ప్రేమించును.

పాశ్చాత్య జేతనములందు కార్మికులకును, ధనస్వాములకు పోరాటములు కలుగుచున్నది. పోరాటము నుండి తరించువార్ల ము కానవచ్చుట లేదు. పోరాటము లేకుండ నెట్లు చేయ గలము. ధర్మము వలననే అది కాంక్షింపవలెను. ధర్మ పద్ధతులకు విజయము కలుగును. ఆ విజయము భారతీ యుల కబ్బును- జేతనము పొంది, శత్రువులులేని నరుని నివారిం చువారెవరునుండరు. భగవంతుని ఆశ్రయించుకొనువానికి శో గములుండవు భగవంతుని కెప్పుడైన జబ్బుచేయనా? చేయదు. అట్టిది మన కెందుకు చేయవలయును. మనమును భగవంతులమే. అందరము భగవంతుని పుత్రులము. అందరము సరిసమానులమని ఉపలబ్ధి పొందలేనియెడల, పోసి భగవంతుని పుత్రుల మని జ్ఞాపకము పెట్టుకొనలెను. సత్యమును దర్శించిన యెడల మిరు మ్మత్తువును చాటగలరు. ఇందుకు వేరమాన్యము లేదు- జీవించియున్నప్పుడే ముత్తులము కావలయునుగాని చనిపోయిన తరువాత ముక్తికలుగదు. సరియైనచింతనము లేనియెడల ముక్తిక లుగదు- అదియే ఉత్తమవిద్య- శత్రు పిల్లలయందు చింత నా కక్రింద వికసించువలయును- ఇదియే విద్యయందలి పరమోద్దేశ ము- దైవము మనయందున్నాడను జ్ఞానము కలుగవలెను- పిల్లల దిచెప్పవలెను- జీవముక్తి కలిగెట్లు వారికి విద్య నేర్పవలెను-

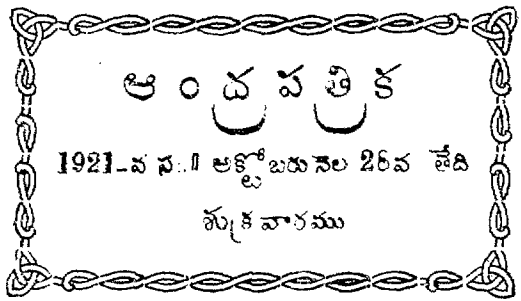
ఓరియంటల్ గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ అన్శూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1874 సం. స్థాపితము. హెడ్ క్వార్టర్స్, బొంబాయి. మా నెజరు: ఆర్. పాటర్ సన్ బ్రదర్స్. వ్యయ రూ 5,46,00,00 వైగానే యున్నది. 1920-వ సంవత్సరము నందు వర్షాబడి 91,03,338-0-11. ఇప్పుడు పడుగు చున్న అమ్మాయి రెన్నుల మొత్తము 15,44,24,596-11-3 మునువటికంటె ఇప్పుడు సాలిసి చార్లెట్ బ్రాస్టిగా చెల్లించిన మొత్తము 6,50,00,00౦ ఈ కంపెనీని తరఫున వనిచేయుటకై విజయవాడ కాలనయము, వ్రారు అనుభవ శాస్త్రముగ నుండవలయును. ధరవత్తు చెల్లించవలయును. ధరభాస్తు ఫారములకు యీ క్రింది విలాస మునకు వ్రాయుట. 672 Apply to: F. E. Vaid Esg, Branch Secretary Oriental Assurance Building, Post Box No. 8, Madras.

ప్రకటన.

దీపావళిపండుగ సందర్భమున, పత్రికాకార్యాలయము శేపు మూయబడును. శేవటిదినమందుచే ఆంధ్రపత్రిక వెలువడదు.

సంపాదకుడు.

ప్రభునభి:

హిందూ దేశము

గతమంగళవారమున ప్రభువులసభలో, హిందూ దేశముగూర్చి కొంతవడి వ్యర్థప్రసంగము జరిగెను. ఇంతకన్న ను సభ వారెక్కును దూర దృష్టితో క్రస్తుతనమస్యను వీక్షించెదరని తలంప వీలులేదు. కామన్వెస్థలో చర్చజరిగెను. ఇంత కన్న నెక్కుడుప్రయోజనముండునని తోచదు. హిందూ దేశమున విషమస్థితిని తెచ్చిపెట్టిన మూల కారణమును నివారించ ప్రయత్నింపక, ఏదీయో నొకరితన సరిపెట్టుటవలన, సంత్వప్తి ప్రబలనరదు. సిడెహంప్రభువు చర్చను ప్రారంభించుట యుక్తముగనున్నది. ప్రభువులసభకు సిడెహంప్రభువు శిరోభూషణమై వెలయుచున్నాడు. మాంటుఫర్డు సంస్కరణములు సయితము బనికరావని వాదించిన సిడెహం ప్రభువు నేమను తనస్థానమును మార్చుకొనలేదు. మాంటాగూగారు ఉద్యోగపద వి సభిష్టించినది మొదలు అధికారము బలహీనమై పోవుచున్నదనియు, తప్పు లొకటివెంటనొకటి జరుగుచున్నవనియు, సిడెహంప్రభువు విలపించెను. హిందూ దేశము నూతన సంస్కరణవిధానమును కొనసాగించుటకు అసమర్థత జూపెనట. సంస్కరణములను దేశము నిరాకరించియుండగ, దేశము అసమర్థత జూపెనది తెలుపుట, సిడెహంప్రభువుగారి వాదనరీతి కనుగూడముగ నున్నది! అధికార ప్రతిష్ఠ షీణించెనని, సిడెహంప్రభువుగారు దిగులు జెంద నవసరము లేదు అది యధాప్రకారముగ నిలిచియున్నది. మాంటాగూగారు ప్రతిష్ఠను నిరసించుచు పార్లమెంటుసభలో వెనుక నిచ్చిన యుపన్యాసము బట్టి, వారు దానిపాదును కదల్చిరని, సిడెహంప్రభువు దిగ్భుజుడెంద నవసరము లేదు. ఇప్పుటికిని, ప్రతిష్ఠయే పరిపాలనమును ప్రేరేపించుచున్నదని, కనుగొనవచ్చును. మాంటుఫర్డు సంస్కరణములవలన, అధికారప్రతిష్ఠకు భంగము కలిగెనని సిడెహంప్రభువు విచారించుచుండ వీనిమూలమున ప్రజలహక్కులు పెంపొంద లేదనియు, స్వపరిపాలనమున కిది ప్రోవజాపుట లేదనియు ప్రజలు భావించుచున్నారు.

దేశమునం దాందోళనమధికమగుటకు విశేష సంస్కరణములనిచ్చుట కారణము, సిడెహం ప్రభువు భావించుచున్నను, నిజ మదిగాదు. సంస్కరణములు చాల హిసముగనుండుటచేతనే, దేశమునందనంత్రప్తి ప్రబలమయినది. సిడెహంప్రభువు మాంటాగూగారి హితమును వినక సమయముగాని సమయమునం దీ చర్చను ప్రారంభించినందులకు, కర్జనుప్రభువు మందలించును. ఇట్టి చర్చవలన కలి

గిన లాభమేమియు లేకబోయినను, చర్చకిది సమయమేలాగాదో తెలియకున్నది. హిందూ దేశమున సంధిగ్ధస్థితి జనించి, రానురాను అది విషమ మగుచుండ, పార్లమెంటుసభ తంతకాలము మానము చాల్చియుండవలయునో తెలియకున్నది. కంజాబు కిలాఫాత్ సమస్యలను, పార్లమెంటు సభలు పరిష్కరింపలేదు. హిందూ దేశ తేమమునకు సంబంధించిన విషయము లనేకములలో పార్లమెంటు సభ ఉపేక్షభావము వహించియున్నది. సంస్కరణములు ప్రజల నేమాత్రము సంత్వప్తిపరుపవని, జాయింటుకమిటీవారి ఎదుట కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు ఎంతగ విన్నవించినను, వారు పెడచెవిని పెట్టిరి. పార్లమెంటుసభవారు, ప్రజాప్రతినిధుల యభిప్రాయము నపుడు త్రోసిబుచ్చిరి. సంస్కరణ విధానము తమకష్టములను భావజాలదని, ప్రజలు గుర్తించి, సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధి నాశించుచున్నారు. ఈ తరుణమున స్వరాజ్యము హిందూ దేశమునకు సిద్ధింపనిది, ప్రజలు సంతృప్తహృదయులు గానరారు. ప్రధానమగు స్వరాజ్య విషయమును గూర్చి ప్రభువులసభలో నెవరును ముచ్చటింపక నిస్సారమగు విషయములతో ప్రొద్దుబుచ్చిరి. ఇండియన్ సివిల్ సర్వీసువారి గొప్ప తనమును మాత్రము పలువురు సభ్యులు వర్ణించిరి.

హిందూ దేశమును నిర్మించిన సివిల్ సర్వీసు ఇప్పుడు కూలిబోవుచున్నదని, ఆంధ్రీలుప్రభువు విలపించెను. సివిల్ సర్వీసు ఉద్యోగులలో వ్యాపించిన సంతృప్తి విషయమై ఆంధ్రీలు ప్రభువు నొక్క చెప్పెను. కలువిధములగు కష్టముల మధ్య నలుగురును సివిల్ సర్వీసు యుద్యోగులకు ప్రోత్సాహ మొసగి వారినిరక్షింపుడని, మెట్టనుప్రభువు మొరలిడెను. ప్రభువులసభలో స్వరాజ్యసమస్యనుగూర్చి ఒక్కరును ముచ్చటించి యుండకబోయినను, లండను టైముస్ పత్రిక వేల్పు యువరాజుగారి పర్యటనము గూర్చి ప్రధాన వ్యాసమును వ్రాయుచు, ఉత్సాహవంతులగు భారతీయులు సంస్కరణముల విషయమైనస్వరాభివృద్ధిని వాంఛించుచున్నటులమాత్రము తెలిపినది. కాని తొందరబనికరాదని హిత మొసగుచున్నది బ్రిటిషుపార్లమెంటును, బ్రిటిషు ప్రజలును హిందూ దేశమునకింకను ట్రస్టీలుగనున్నటుల టైముస్ పత్రిక జ్ఞాపకముజేయుచున్నది ట్రస్టీలు తమ ధర్మమును నిర్వహింపనపుడు, ఏమిజేయవలయునో మాత్రము, టైముస్ పత్రిక తెలుపలేదు. యువరాజు గమనముగూర్చి టైముస్ పత్రికలో నెక వ్యాసమును వ్రాయుచు, గా. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు నిరాకరణవాదులనునిరసించి, వారి దుందుడుకుతనమును ఖతవాదులును శాసనసభ్యులును పోనాడవలయునని హెచ్చరించిరిగాని, సత్వరస్వరాజ్యప్రాప్తి విషయమై యే సంగతిని లిపియుండలేదు. అధినివేశ రాజ్యములపై వీరి కీటివల నపూర్వాభిమాన ముదయించెను. స్వరాజ్యసంపాదనమునకు, అధినివేశ రాజ్యములు హిందూ దేశమునకు బోధ్యమనని వీరింతకుమున్ను నూచించిబాండ్లిరి. భారతీయుల హక్కుల విషయమై, అధినివేశ రాజ్యములు జూపుచున్న యాదరణ మెట్టిదో యెల్లరకు తెలిసియే యున్నది. అధినివేశ రాజ్యముల సామభూతిని సంపాదించుట కయినను హిందూ దేశము స్వరాజ్యసంపాదన ప్రయత్నములను మానబోవదని శాస్త్రిగారు హింపవలెను.

పార్లమెంటుసభవారు, మంత్రులును, హిందూ దేశ సమస్యను ప్రజాభిప్రాయానుసారముగ పరిష్కరించి, ఆ పరిష్కారమును వేల్పు యువరాజు గారి ద్వారా ప్రకటించుచో, ఆంగ్ల దేశమునకును హిందూ దేశమునకును ప్రేమానుబంధ మేర్పడి, యువరాజు

పర్యటనము జయప్రదముగ కొనసాగును. అందుకు బదులు ప్రజాభివృద్ధిమును నెలవేర్పక వారి ప్రయత్నములను నిరసించ జూచుట, శోచనీయము. స్వరాజ్యముకొరకై పరితపించుచున్న ప్రజలు తమ మనోరథ మిడేరు పరకు, వేరొక విషయమును గూర్చి విచారించ నరరు. వినోదములతో ప్రొద్దుబుచ్చుటకు వారికి మన సొక్కుదు. ప్రభువులసభలో చెలమ్ముఫర్డు ప్రభువు తెలిపిన సంగతులు గమనార్హములు. భారతవర్షమున, వర్షసమస్య ప్రబలముగ నున్నదని, చెలమ్ముఫర్డు ప్రభువు సూచించుచు, హిందూ దేశమునందు మాత్రమేగాక ప్రపంచమందంతటను శ్వేతజాతుల ప్రాబల్యమును శ్వేతేతరులు ధిక్కరించుచున్నటుల బలికిరి. బ్రిటిషు జాతీయాధిక్యము నాధారపరుచుకొని, తాము వెనుకపరిపాలించినటులును, హిందూ దేశమునందది బనికరాదని ప్రజలు వాదించుచున్నటులను, వారు నుడివిరి. ఈ తగాదాతీరి, ఉభయ జాతులకును సఖ్యము గుడుడుటకు, స్వరాజ్యమే ప్రధాన సాధనమైయుండ, శాసనసభలను సమ్మొకొనవలయునని చెలమ్ముఫర్డు ప్రభువుగారు బలుకుట విచిత్రము. సహాయ నిరాకరణోద్యమము స్వరాజ్యసంపాదనముకొరకే బనిచేయుచున్నది. చెలమ్ముఫర్డు ప్రభువుగారు దాని నెంతగ నిందించినను, దానిమూలమున స్వరాజ్యము త్వరలో సిద్ధించునని భారతీయులు భావించుచున్నారు. ఈ యుద్యమమును నిరసించి దండన విధానము నవలంబించి సంతమాత్రమున, అది యడగిపోవదు. దానితో బనిలేకుండ జేయవలెననిన, ప్రజల స్వాతంత్ర్యమును పార్లమెంటుసభవారు, గుర్తించుటయే ఫలప్రదమగుమార్గము. క్రస్తుత సందర్భమున తమ యిష్టమువచ్చిన చర్యల నవలంబించుటకు రాజప్రతినిధిగారికి స్వాతంత్ర్యముగలదనియు, పార్లమెంటు సభ వారేమాత్రము జోక్యముకలుగ జేసికొనకూడదనియు, కర్జనుప్రభువు పలికెను. చెలమ్ముఫర్డు ప్రభువుగారును అట్టి హితమునే యొసగిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమునకు సహాయకార్యదర్శియగు లిట్టను ప్రభువు ప్రభుత్వచర్యను సమర్థించుటతో చర్చముగిసెను. పార్లమెంటుసభవారు, భారతీయాభిలాషలను సఫలము గావించెద రను నాశ తొలగి పోవుచున్నది. ధర్మబద్ధ మగు స్వప్రయత్నముల వలన హిందూ దేశము స్వరాజ్యమును త్వరలో బడయకమానదు. సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికి, ద్విగుణీకృత ప్రయత్నముల గావించి విజయము బడయుటకు, ప్రభువుల సభలో జరిగినచర్చ దేశీయులను ప్రోత్సాహపరుచుగాక!

ఈజిప్టువ్యవహారము

— 10 —

ఈజిప్టువ్యవహారము గూర్చి, లండనునగరమున విదేశకార్యాలయము వారికిని ఈజిప్టు ప్రతినిధులకును చాలకాలమునుండియు రాయబారము జరుగుచున్నది. ఈజిప్టు దేశ భౌగోళితిని గూర్చి, మంత్రివర్గమువారు విచారించిరినియు చిత్తు ఒడంబడిక తయారయ్యెననియు, తంతివార్తలు తెలుపుచున్నవి. దీనిపై సంతకముపెట్టుటకు, ఈజిప్టు దేశ ప్రతినిధులు వెనుదీయుచున్నారు. ఈజిప్టు దేశపు అతివాదులకు వీరు వెరచుచున్నారు. చిత్తుఒడంబడికలోని పూర్తివివరములు తెలియలేదుగాని, చూచాయగ నివి తెలుపబడినవి. వీనినిగూర్చి యోచింపకముందు, ఈజిప్టు దేశపు సంగతుల నిండుక పరికించుట ఆవశ్యకము. శాంతిస్థాపనమునకని 1882 సంవత్సరమునందు ఈజిప్టు దేశమున ఇంగ్లండు ప్రవేశించెను. ఆంగ్ల దేశము తాత్కాలికముగ మాత్ర ఈజిప్టు దేశము నాక్రమించు ననియు,

ఈజిప్టుదేశ స్వాతంత్ర్యము ఆంగ్లదేశము త్వరలో నిచ్చివేయుననియు, వాగ్దానము జేయబడెను. కాలము గడిచెనుగాని వాగ్దానము చెల్లలేదు. ఈజిప్టుదేశ ప్రజలలో నసంతృప్తి ప్రబలమయ్యెను. స్వాతంత్ర్యాభిలాష పెచ్చుపెరిగెను. హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్యము బహిరంగముగా మూలముగా జెప్పడి కారణములనే, ఈజిప్టుదేశమునకు విమర్శకులేకరువు బెట్టసాగిరి. ఎక్కటికప్పుడు సమయము రాలేదని బలుకుచుండిరి. యధారంభమున, ఈజిప్టుదేశమును బ్రిటిషు ప్రభుత్వము సంరక్షకదేశముని ప్రకటించెను. ఈ ప్రకటనయు ఈజిప్టుదేశ ప్రజలలో మితిలేని ఆగ్రహమునుకలుగజేసెను. స్వాతంత్ర్యము నగూర్చి వెనుకజేసిన వాగ్దానమును భంగపరచెను. తుదకు మిల్నరు కమిటీవారు ఈజిప్టుదేశస్థులనుగూర్చి కొన్ని సూచనల గావించిరి. ఈజిప్టుదేశ ప్రజల నవిసంతృప్తిపరుపలేదు. కాని ఈజిప్టు జాతీయవాదుల నాయకులగు జుగల్ పాషాగారి ప్రయత్నములవలన, మిల్నరు కమిటీవారి సూచనలు అభివృద్ధి సూచకములుగ నుండెను. ఏకాగ్రముచేతనే ఆసూచనలను బ్రిటిషు మంత్రివర్గమువారంగీకరింపరయిరి. మిల్నరు ప్రభుత్వ విదేశ కార్యాలయమును విడిచిన నాటినుండియు చప్పిల్ గారాధానము నాక్రమించిరి. మిల్నరు సూచనలను దూరముగనుంచి జుగల్ పాషాకు వ్యతిరేకముగానున్న ఆదిల్ పాషాగారితో విదేశ కార్యాలయమువారు రాయబారము నలుప నారంభించిరి. ఈజిప్టుదేశవార్తల జూచిన జుగల్ పాషాగారి సంతోషమును అక్కడి యధికారులు నిరీధించుచున్నారని, తెలియగలదు. ఆంగ్లదేశమున జరుగుచున్న ఏర్పాటులకిది ఫలితమేమో తెలియదు. క్రొత్తయొడంబడికపై సంతకము జెట్టుటకు ఈజిప్టు ప్రతినిధులు సందేహించుటకు, అతివాదుల భయము కారణము సూచించబడెను. ఇందును బట్టి దేశ మొక్రొత్తయొడంబడిక కామోదము జూపునని జెప్ప వీలులేకున్నది. ఈజిప్టుదేశము నామమాత్ర స్వాతంత్ర్యముతో సంతృప్తిపెందజాలదు. ఈజిప్టుదేశముపై ఆంగ్లదేశ సంరక్షణమును తొలగించినను, స్వాతంత్ర్యస్థితికి భంగకరమగు మరతులను చేర్చకుండుచో, ఆంగ్లదేశమునకును ఈజిప్టుదేశమునకును దృఢసఖ్యమేర్పడగలదు. ఈజిప్టుదేశము ఐర్లండు ఈజిప్టుదేశ సమస్యలను కరివ్వరించుటకు, బలమగు ప్రయత్నము గావించుచున్నది. హిందూదేశ సమస్య నటులే కరివ్వరించుట కేల బూనరాదో తెలియకున్నది. ఈ మూడుదేశముల వ్యవహారములును కరివ్వరమగుచో ప్రపంచమున కెంతయు మేలు చేకూరును.

మద్యపాననిషేధము : అమెరికాలో ఎన్నికలు మద్యపాననిషేధోద్యమము, అమెరికాలో : శ్రేష్టప్రాముఖ్యము బడయలేదనువారు, ఉద్యమాయకులగు జాకసనుగారు సికింద్రాబాదులో బెలిషిన విశేషమును గ్రహించిన నిజయమరయగలరు. అమెరికాలో అభ్యక్షకదవికి జరిగిన ఎన్నికలలో, మద్యపాననిషేధమే ముఖ్యసారాంశముగ నుండుననియు, ఉద్యమభిమానియగు హార్డింగ్ గారికి ఏదిలక్షలవోట్లు అధికముగ చేసారనియు, జాకసనుగారు తేలువరచిరి. అభ్యక్షనిర్ణయమునకు, మద్యమును ఆధారభూ మునపుడు, దీనికే తటి ప్రాముఖ్యముగలదో సులభముగ గ్రహించుచును. హిందూదేశమునందు ప్రభుత్వసహాయులేకున్నను, అధికారులు నిరుత్సాహులగుచున్నను, ప్రజలు మద్యపాననిషేధోద్యమమును

ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల - బందరు

భారత జాతీయమహాసభ దర్శముల ననుసరించి 12 సంవత్సరములుగా పనిజేయుచున్న

జాతీయ విద్యాలయము

స్వయంవ్యక్తిత్వమునకు ప్రభుత్వపు గ్రాంటును గోల్పోయినది
దీపావళిపండుగనాడు ఈలోటును పూర్తిచేసి
మీ మీ ధర్మమును నిర్వహింపుడు.

దముగ కొనసాగించుచున్నారు. మత్తుపదార్థముల రివిన్యూలో దిగబాటు విశేషముగ గలిగినటుల, ప్రభుత్వమువారు ప్రచురించిన యంకెతే దెబ్బచున్నవి. హిందూదేశము స్వరాజ్యము ననుభవించునపుడు మద్యపాన దుర్భ్యసము దేశమును పీడింపదని నమ్మవచ్చును.

అభిలభారత మహమ్మదీయర ఘము
ఈసంఘపుసభ అత్యున్నతమున నిన్నటి దినము జరిగెను. తీర్మానము లేవిగావించబడెనో తెలియదుగాని, కిలాఫత్ సమస్యనుబట్టి జిన్నా హాకిం అజ్లాల్ ఖాన్, డాక్టరు అన్ సారి, హజరత్ మోహిసి మొదలగు మహమ్మదీయనాయకులు కలుపుకు విపులముగ చొచ్చిచిరని తెలియచున్నది. కాంగ్రెసుసభలో వాలు మహమ్మదీయ సంఘసమావేశమును డిశెబరు 20, 31 తేదీలందు అహమ్మదాబాదు నగరమున గూడననియు, మాలానా అబ్దుల్ కలాం అహ్మద్ గారు అధ్యక్షులుగా నుండురనియు, ప్రచురింపబడెను.

సాక్షి వార్తలు

ఆర్యవైశ్య మహాసభ: ఈసభవిశాఖపట్నంలో నవంబరునెలలో జరుగును. అధ్యక్షుడు జరుగు తేదీ లముందు తెలుపబడును.

మితపానము: కేపుడెడయం 8 గంటలకు గోక్షేహాల్ లో ఫుస్సీఫుట్ బాకెసెట్ గారు మితపానమునుగూర్చి ఉపన్యాసముసేదరు. సర్ సదాశివయ్యగారు అధ్యక్షతవహింతురు

జయవిలాససభ: ఈ సభయాజమాన్యమున 30 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 4-15 గంటలకు సౌందర్యమహాలలో, శ్రీరంగము నివాసియగు బ్రాహ్మణబాలిక జయలక్ష్మి యను నామచే 'నందనారు' చరిత్రము కాలక్షేపము గావించబడును.

సంగీతసభ: ఈనెల 23 తేదీ ఆదివారమునాడు మైలాపూరులో కా. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి గృహమందొక సంగీతసభ జరుపబడినది. 'అందు తాడిగడ' కీర్తనలు గాన చేసినవారిలో శ్రీ గణపతియ్యగారు యొక్కర్యప్రాయము

రావుబహదూరు పి. అయ్యన్న శ్రేష్టి జాయంటు సెక్రటరీ ఆర్యవైశ్యమహాసభ మదరాసు యని పంపవలయును.

ఏజన్సీ శాసన సభా స్థాయిసంఘము: గౌరవనీయులగు 45 లయెనెలు డేవిడ్సు (కే. సి. యస్. వి.) గారియధ్యక్షతకీంద, కాననసభ యేజన్సీస్థాయిసంఘము ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడినది. అందుసభ్యులు యెవగనగా శ్రీమాకో శేఖరావణాధ్ మహాశయో, మున్నీ మహమ్మదు అబ్దుల్ హిమాకో సాహేబుబహదూర్, రాజాశ్రీరామచంద్ర డియోజయ పూరురాజా దివానుబహదూరు డి. శేషగిరిరావుపంతులురావు బహదూరు టి. బోలాజీరావునాయుడు, సి. వి. నరసింహరాజు గారలు యం. యచ్. సీలం. ఏజన్సీ కమిషనరును, రెవిన్యూశాఖ ప్రభుత్వకార్యదర్శియుగూడ నందు యెక్కువఆఫీషియోసభ్యులగు నుందురు. సెక్రటరీగా నుందురు. ఈసంఘము సలహానిచ్చు పనిజేయును.

స్వరాజ్యప్రతికా ప్రకటనము
కాకినాడపట్టణమున రెండుకోజులలో 12000 రూపాయలవాటాలు విక్రయింపబడెను. సామ్య పూర్తిగావనూలెనది. పెద్దాపురము, పికాపురము, కొత్తపల్లి, ఉప్పాడలో, 5000, రాజమండ్రిలో 10000, విక్రయింపబడెను. గోదావరిజిల్లాలో మొత్తము 27000 వనూలయ్యెను. అమలాపురం, రామచంద్రపురం రాజోలు తాలూకా కింకను వెళ్లలేలేదు. కృష్ణ మండలమున గూడ చాలమంది వాటాలను కొందురని నాకు గట్టిసమ్మతము కలదు. ఇంతవరకును మదరాసు కార్పొరేషనువారు ఎలక్ట్రిక్ కరెంటును సప్లయ చేయనందున ఆలస్యమైనది. ఈ నెల 22 వ తేదీనుండి వారు సప్లయచేసినారు. వచ్చియున్న కాగితములచేతను పుచ్చుకొనటకును పెట్టుబడి మూలధనమునకును ధనము వెంటనే కావలెను. ఇదివరకు పూర్తిగా చెల్లెంపని వాటాదార్లు వెంటనే పంపించ ప్రార్థితులు. మాలో కొంతమంది నవంబరు 4 వ తేదీని ఢిల్లీలో జరుగు కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘ సభకు వెళ్లవలసియున్నది. ఆ సభ చాల ముఖ్యమయినది గాన మొదటి సంచిక నవంబరు నెల మూడవవారమున వెలువడునని టంగుటూరి ప్రకాశం గారు రాజమండ్రినుండి నేడు తంతివార్త నందిరి.

ఈదినము రాజప్రతినిధిగారు శ్రీనగరమునుండి బయలుదేరి వెళ్తుదురు.

పూనా డెప్యూటీ కలెక్టరాధికారి డబ్ల్యు. బి. పట్నర్క గారు గతలుధవారము నాటి రాత్రి 10 గంటలకు మరణించిరి.

ఎవరెట్టుయాత్రికులలో మిగిలినవారు 25 వ తేదీని ఢాక్కిలింగనగరము చేరిరి. సిక్కింకోండలలో చాలమట్టుకు వీరు స్వచ్ఛేసేసి వచ్చిరి.

అహమ్మదాబాదులో 50 మిల్లులుగలవు. ఇంఇదులో 8 బుల్లులుమాత్రము పనిచేయుటలేదు రయిల్లుపరూణములో కొంతమట్టుకుతెగిలినను,మూలవ్యాపండితుడు మిల్లుఅధికారులకును క్లర్కుకును సమాధానమును తుదుర్బుటకు ప్రయత్నించుచును.

సంయుక్తరాష్ట్రముల శాసనసభలో ఆయోధ్య అద్దెల పరించి కుర్జాగారు పపాదించిన సవరణలకు, మర్కటు ఈ 20 మంది అధికారసభ్యులు ప్రతికూలముగ వోట్లు అధికారే తరసభ్యులలో గూడనధిక సంఖ్యాకులు మిటివారిని వేదికను త్రోసివేయగూడదని అభిప్రాయ

మద్యసంహారము

అమెరికాలో నెల్లు సంహరించెదా?

జాన్సన్ గారు నేడు చెన్న పురికి దయచేయుచున్నారు. వారు మద్యసంహారమునకు పూనుకొని ప్రస్తుతము మనదేశము నందు పర్యటనముచేయుచుండిరి. అమెరికాయందు మద్యపానమును సంహరించినవిధమును ఒకవిలేఖకుడు పంపగా డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్ పత్రికలో ప్రకటించిరి. మేము దానిలోనుండి క్రిందింగతులను ముద్రించుచుంటిమి. మద్యసంహారయత్నములు 1837 లో మెయిన్ రాష్ట్రమునందు బయలుదేరెను. మెయిన్ రాష్ట్రము, క్వీబెక్, న్యూబ్రంస్విక్ రాష్ట్రములకు సమీపములో నున్నది.

అక్కడ నున్న ప్రభుత్వాధికారు లిందువిషయమై కృషి చేసిరి. ఆసంఘమువారిట్లు తెలిపిరి:—దీనివలన సంఘమునకు చాల యన్యములు కలుగుచున్నవి. ఇంతటి యన్యము వేరు లేదు. మద్యపానమును వర్షించు కానమును తీసివేయుటయేగాక, వైద్యులకు తప్ప మద్యవ్యాపారమును నిషేధించుచు కానము చేయవలయును.

నెల్లు యనునరెడ మ్యసంహారమును కుమారుడు. నై యల్ ప్రాయముచొప్పున కానము చేయవలసివదిని ఆయన ఆం దోళనము జరిపించెను. మద్యవ్యాపారమును నిషేధించుచు 1846 లో కానమును మెయిన్ రాష్ట్రమునందు చేసిరి. తిన్నదాని వలన పని జరుగునో జరుగదో చూడవలసింది. అది గాక కాన మసంప్రదముగనుండెను. మద్యపానమును మాత్రము నమ్మకాదని అప్పుడు నిషేధించిరి. బీరు, వైనును నిషేధించ లేదు. కాన మంతపట్టుకొనుక లేకపోయెను. అందుచే ప్రయోజనము కలుగలేదు. అందుచేత అందు సంవత్సరముల తరువాత నెల్లు మరొకరికినైన మైన కానమును చేయించెను. చాలామంది దీనికి వ్యతిరేకముగ నున్నను ప్రయోగించిరి.

నాలుగేండ్లలో 18 రాష్ట్రము లిట్లుచేసెను. కొన్నిటిలో కానమును ప్రయోగింపలేదు. తరువాత ప్రత్యేకము వచ్చెను. ప్రజలపట్టికానినెత్తునువైపుకు తిరిగెను. ప్రజలకింకొక లక్ష్యము లేకుండెను. చాలరాష్ట్రములలో నిషేధము కాస్త్రీయముకాదని తీర్మానించిరి. కానమును తీసివేసిరి. పోసి ఇట్లుచేయని రాష్ట్రములలో నైను చప్పచప్పుగ ప్రయోగించిరి. ఉద్యమము తగ్గి పోయెను. చాల యేండ్లకుగాని తిరిగి తలయెత్తలేకపోయెను.

1880 ప్రారంభములందు పడమటిభాగముందు క్రొత్తగా నేర్పడినరాష్ట్రములలో క్రొత్తగా నాంతోళనముప్రారంభమయ్యెను. కాకానాను అనునరెడ, 1881 లో మద్యసంహారము చేయవల సినదని పట్టుపట్టి అప్పటినుండి ఆయత్నమును విడిచినవాడు కాదు. దానివలన చాల ప్రయోజనము కలిగెను.

ఆరంభములో కంటే దీనికి ఆటంకములు వృద్ధియయ్యె ను. మద్యమును విక్రియించువారు బలపడి కట్టిట్టములు చేసి కొని కానసంస్కరణలకు లంచము లిచ్చుచుండిరి. పత్రికల తో డాటునుకూడ వారు పొందిరి.

అప్పుడు క్రొత్త పద్ధతులను ప్రారంభించిరి. రాష్ట్రాధికారులు మద్యమును వేలములుచేయుపద్ధతిని ప్రారంభించిరి. నై సెన్సుసామ్యు ఎక్కువచేసిరి. దుకాణములను తగ్గించిరి. కాని ఇందువలన ప్రయోజనము కలుగలేదు. అందు వలన దొంగతనముగ వ్యాపారము ప్రబలెను. అపదధిని పాతు కలిపి యాలో మాన్పించిరి. నిషేధమును తిరిగి ప్రారంభించిరి. ఈకథ 1899, 1900 లో జరిగెను.

అదివారమునాడు మద్యదుకాణములను న్యాయాధ్యక్ష రాష్ట్రములో సెనేటరు రెయిసెసుగారు మాయముల్లు చేయించిరి. హోటళ్లు మున్నగువానిలో నమ్మకచ్చును. కానివలనను కార్యములేక త్రాగుటకలవాలుపడినవారు ఎక్కువగ త్రాగనారంభించిరి—త్రాగు డెక్కువయ్యెను. రెయిన్సు చేసిన యత్నము సాగిరాలేదు.

1913 వత్సరమునాటికి 9 రాష్ట్రములలో నిషేధకార్యము కలవు—ఇతరరాష్ట్రములలోకూడ కొద్దికొద్ది యెక్కువగ నిషేధముగలదు. నైనికులందు కొటలలో, నావికాదళము మొదలగుముందు మద్యపానమును నిషేధించిరి. బాతియ్య కలిగించుకొనినగాని ఇది సాధ్యము కాదని చెప్పిరి. 1914, 1915, 1916 అమెరికా అంతట నిషేధింపవలయునని, తీర్మానించిరి. కాని ఇందుకు సభ్యులలో డింట్ల రెండువంతులమంది యంగికారము కావలయునని మాత్రము ఇది లభించెను.

అమెరికాయందు 48 రాష్ట్రములున్నవి. 1913 నాటికి 45 రాష్ట్రములు దీని కంగకరించిరి. వోటా 2

అసహాయోద్యమము

హోస్టెటలో కరాచీతీర్మానము

దివాకరు, జోషీ, రాఘవేంద్రరావు కడపగార్లు 26 వ తేదీ నిచటికివచ్చిరి. ఆనాడుసాయంకాలము మహాసభజరిగినది. కరాచీ ఖిలాఫతు తీర్మానమును, ధార్వారు దేశభక్తులను గంగాధరరావుగారిని ప్రశంసించు తీర్మానమును ఆమోదింపబడెను. డె. న. చా. ల. మ. డి. స. త. క. మ. లు చేసిరి.

దీపావళినాడురాత్రి విదేశవస్త్రదహనము

జరుగవలెను.

సరకాసురుని నిరంకుశాధికారమునుండియు కఠినపాథల నుండియు భరతఖండమునకు విముక్తికలిగిన దినమగుటచే ఆర్యజన బహుళచతుర్దశినాడును అమావాస్యనాడును భారతీయు లుత్సవములు చేయుచున్నారు. ఈసంవత్సరము 29 30 తేదీలగు శనివారాదివారములయం దాయత్సవములు జరుగవలసి యున్నది. స్వదేశీవస్త్రమును పూర్తిగా నవలంబించి విదేశీబట్టలను పూర్తిగా బహిష్కరించుటకు కాంగ్రెసువారిచే నియమింపబడిన గడువుగూడ నా తేదీలకే పూర్తియగుచున్నది. ఆధికవాస్యమునుండి విముక్తిబడయుటకువిదేశీబట్టలన్నిటిని అమావాస్యనాడురాత్రి తగులబెట్టుటయే తగినస్మృతిచిహ్నము. మామూలుగా ఆరుగుల పయిదీపములు వెలిగించుటచే కలుగు ప్రకాశమునకు వేయిరెట్టి ధికమగుకాంతిలో విదేశవస్త్రదహనము నూర్వోదయమగువరకును జరుగవలెను. ఆధికస్వాతంత్ర్యము లభించినవెంటనే రాజకీయ స్వాతంత్ర్యములభించి తీరును. ఆంగ్లము ప్రతిగ్రామమునను పట్టణముననుగూడ అమావాస్యనాడురాత్రి విదేశవస్త్రదహనమును జరుపగోరెదను అనిఆంగ్లరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘకార్యదర్శి కాస్త్రీగారు ల్యాణదుర్గమునుండి తంతునెరిరి.

యావద్భారత మహమ్మదీయసంఘసభ

27 వ తేదీ సాయంకాలము లక్నోలో సభాసమావేశము జరిగినదిగాని చర్య వెల్లడిచేయబడలేదు. డిశంబరు 30, 31 తేదీలను అహమ్మదాబాదులో వార్షికసభను జరుపుటకును ఆ సభకు హాలానా అబ్దులుకలం అజదుగారి సభ్యత్వనిగా నియోజించుటకును తీర్మానింపబడెను. ఖిలాఫతు విషయములన్నియును ధారాళముగా చర్చింపబడెను. జిన్నాహాకీం అబ్దులుఖాను డాక్టరుఅహ్మద్, ముషీరు హుస్సేను కిద్వానూ, హాలానా అజదు సుభాని, హజరతు ఖహానిగార్లు మున్నగు ప్రముఖులందరును చర్చనలిపిరి.

మట్రాలో చాలమందిని పట్టుకొనుట

మట్రాలో చాలమందిని పట్టుకొనిరి. ఇంకను పట్టుకొన నున్నారు. గాన నచట రాజకీయసభ యాసెలలో జరుగదు. నవంబరు 7, 8 తేదీలలో జరుగును.

లాహోరు వలంటీరులకు శిక్ష

లాహోరులో నలుగురు ఖిలాఫతు వలంటీరులకు ఒకనికి 4, తక్కినవారికి 3 నెలలు కఠినశిక్ష వేయబడెను.

మహమ్మదాలీగారి కేసు విచారణ

26 వ తేదీని విచారణ చాలింపబడిన పిమ్మట నేరస్థాన ననుగుణ్యముగా తీర్మానింపబడిన ప్రభుత్వస్వాయవాధి నడిగెను. మట్ట నేరస్థుని అనడెను. అందరిని కలిపి విచారింపగూడదని మహమ్మదాలీగారు 23 జ శక్తనను చూపిరి. 239 ప్రకారము చెల్లు మొత్తము ప్రభుత్వస్వాయవాధి చెప్పెను.

నేపనియైన చేసి తప్పించుకొనుటకు మంచిమార్గము. ఒకమతము వారిలోనే మతనియములనుగూర్చి భిన్నాభిప్రాయములు కలుగుచుండును. అట్టిచో వానిని పరిష్కరించుట కీజ్యోరరెట్లుతగరు. ఒకని మతముప్రకారము ఆడుదానిని బలియిచ్చుట పుణ్యకార్యమని అతడు మహమ్మదాలీగారి పుత్రికను చంపి నేను నేరము చేయలేదని చప్పునచ్చును. మసీదులు పవిత్రస్థలములు కాకని యింకొకని మతము బోధించిన వాడు వానిని నాశనము చేయవచ్చును. ఒకడట్లు నిజముగా మతవిశ్వాసముతోనే యిట్టి పనులుచేసినను అతడు దోషిగాడని మహమ్మదీయు లంగీకరింతురా? ముద్దాయిలవాదమువలన కలుగుఫలిత మిదియేగాన నది ఆసంగతము కేసులోని సంగతుల నన్నిటిని ముద్దాయిలాప్సకొనియే యున్నాడు. తీర్మానము చేసినట్లు వారంగీకరించిరి. ఏ ఆభిప్రాయముతోచేసిరి? సభ్యులను మోసపుచ్చుటకా? పైని కుల న రా జ కు ల చేయుట కా? మోసపుచ్చుటకు కాదని ముద్దాయిలే యుప్పుకొనిరి. కాని నమలుజరుపదలచితి మనియు పూర్తిగా నెరవేరకపోవుట సంతాపకరమనియు మహమ్మదాలీగారి చెప్పిరి. నెరవేరకుండుట వేరువిషయము. సంగల్పమే అపరాధము సేసలో నుద్యోగముల మానినవారిని పోషించుటకొకనిధి ఏర్పరుపబడినది. ముద్దాయిలదొరతనమువారిని బెడదించుటకు మాత్రమే యాతీర్మానము నామోదించదనినచో ఆతీర్మానములోని వాక్యముల అర్థమే. మనకు ప్రధానము. తీర్మానము జరిగినది. దాని ననుసరించి యొకరు కరవస్త్రములను పటావాలను ప్రకటించి నేనలకు పంపెను. ఆసంగతి అతడు ముద్దాయిలకు తెలుపకపోవచ్చును. ఆ కరవస్త్రములు అలహాబాదు క్యాన్సూరులోనుండి పంపబడెను. ఒక ముద్దాయి క్యాన్సూరునుండి వచ్చెను. అని ప్రభుత్వస్వాయవాధి చెప్పెను.

అలహాబాదులో సి. వి.డి. పోలీసు రెండో కలరు. నా మిత్రులు రోజు అలస్థుగారుగూడ నట్లునుండియే వచ్చిరిగానకరవస్త్రముల సంగతి వారికిగూడ నేమైన తెలిసియుండవచ్చును అని మహమ్మదాలీగారి రనగా, వారి పరిహాసవాక్యములకు సభ్యులు నవ్వసాగిరి.

ప్రభుత్వస్వాయవాధి నాలుగుగంటల నేపు వాదించెను. మహమ్మదాలీగారు.

నేనిపుడు జ్యోరరులను రాజభక్తిపరాభ్యాసుల జేయబోవుచున్నాను గాన నేను వారిమొగములను చూచి మాటలాడగోరెదను. (సభలో పట్టరా నిసవ్వ)

కరవస్త్రములు కాపీపూరునుండి వచ్చెనుగాని క్యాన్సూరునుండి రాలేదు. అని మహమ్మదాలీగారు గుడివిరి. మహమ్మదాలీగారు గంభీరముగను స్పష్టముగను మాటలాడెను. ఖురానును చక్రవర్తుల ప్రకటనములను తమకు మూలాధారమనిరి. ఖురాను ఆధికారముకంటె శిష్టాస్మృతి ఆధికారము తక్కువగాని హెచ్చుకాదు అని మహమ్మదాలీగారు నడివిరి. మహమ్మదాలీగారి ప్రసంగము ముగియలేదు. 5 గంటలకు విచారణ చాలింపబడెను.

మే.—మీరొకగంట మాటలాడితిరి. ఇక నొక అరగంటకంటె హెచ్చుగా మాటలాడగూడదు.

మహా:—నేను యావజ్జీవవ్యవహారవాసశిక్ష ననుభవించవలసినవాడను గాన నాకు హెచ్చుకాలము మాటలాడుట కధికారముకలదు. (సభలో నవ్వు)

ఆలక్ గవార్ అమర్

లోకమాన్యతలకు మహాశయని ప్రతిబింబమును నూతన విధమున నునపుకాగితము నందు అచ్చిత్తింపబడి యున్నది. మహావిప్లు అవతారమును బోలు నాలుగు హస్తములును, శంఖుచక్ర, గధాపాణిగా నెద్ద అకృతితో రెండు రంగులతో చిత్రింపబడి యున్నది. చూచుటకు భక్తిరసమును పురిగొల్పుచుండును. వెల 12-కి పోస్టేజితో సహా 1-0-0 6-కి. ఖర్చులతో 0-9-0; ఒకపట్టుము కావలసినవాడు రెండవారు తపాలబిళ్ళెటను పంపేది.

విణానము: సద్వివరము భక్తిచిహ్న సభవారు 92, అవధానం పాపయ్యరు వీధి, చూశ, మదరాసు.

లా లా లజపతిరాయి

గారి జీవితమును సంపూర్ణోపన్యాసములును నవంబరు నెల మొదటివారములో వెలువడును. కొద్ది ప్రతులే ముద్రించుచున్నాము. త్వరపడు. వెల 0-8-0. శంకరనిలయం, 2/147 తంబునెట్టి వీధి, మద్రాసు.

అమూల్యగ్రంథములు (849)

దే. (1) అర్థశాస్త్రము వెల రు. 1-4-0; (2) స్వరాజ్యము 0-8-0; (3) యుగంధరవిజయము(నవల) రు. 2-4-0; (4) శివ (నవల) 1-4-0; (5) రామకీర్తన జీవితము 0-8-0. డి.ఆర్. కృష్ణారావు అండు కో., నల్లూరు.

మృతినామ సంకీర్తనం ఆశ్వీజ బ|| ౧౨, శుక్రవారము

అమృతబిందులు

చందమామ

[జనమంచి - వేంకటరామయ్య గారు]

చందమామ రావే బాబిలిరావే నీ
చంద మేమో చెప్పి చక్కబోవే.
వెన్నముద్ద యనుచు నిన్న మింగనుబట్టి
బెదరుదక్కి యిందు గదలిరావే॥
ఇల్లువాకిలియను నెలుంగక బైలను
బ్రాతులాడుటేమి బ్రాతినీకు
ఫెచ్చుగులుకు పాలగచ్చుల మామేడ
విడిదికిత్తు వేగ వెడలిరావే॥
నీలికప్పగుడ్డ నిండగప్పిన యయ్య
యెత్తుకోళ్ళబల్ల యెత్తు నీకుఁ
బెద్దయెత్తువాడ వడియే తగు. ముద్దు
గులుక నీవు కుదిరి కూచుండ॥
అద్దమా యిది గడియారమా యిది యని
యబ్రహ్మను. గాని యంతలోన-
పోలఁజూచి నీదు ముద్దుగుల్కాముఖము
సెమ్మనడుగు నతఁడు నీదు సుఖము॥
అల్లకేమి యనుచు నోడించుకయు మమ్ము
గనకుకొనఁడు. లోన విసుగుకొనఁడు.
శిశువు లనుచు ముద్దు నేయు నేకాని సం
శయముదక్కి చందమామ రావే॥
వెండిపళ్ళెమునఁ బెట్టి పంసులు వెండి
గిన్నె నిండఁ బోసి జున్ను పాలు
తెచ్చియిడెద నీవు శని త్రాగి సాగియింపఁ
బ్రేమమీఱఁ జందమామరావే
నీదురకఁజేసి మాదు సంతోషాల్లి
పొంగి పొరలి నింగి ముట్టుచుండ
నేను జిన్నితమ్ము లీచిన్ని చెల్లెండ్రు
చుక్కలట్లు నీదుమట్టుఁ జేరి॥
గల్లుగల్లునుచు గాలిగజ్జలువ్రాచు
నాడెద మొక వింతయౌటగాను
చిన్నిగొంతులెత్తి చిన్నిచుక్కలఁజేరి
బాడెద మొక ముద్దుపాటగాను॥
అరుగు దిగి చూతు. నరుఁ గెక్కి చూతును.
ఎక్కి మేడపయికి నిక్కి చూతు
చూచుకొలది నీదు సొబగు నింకను జూడ
మనసుపుట్టుఁ జందమామరావే॥
నీదుచక్కదనము- నీదుచల్లదనమ్ము-
నీదుకళయుఁ- గాంతి- నిరుపములు
ఎందుఁ బుట్టివాడ? వెనఁడునీ నేను నిన్ను
మాకుఁ దెలుపఁ జందమామరావే॥
పాలకడలిలోనఁ బ్రభవించి తీవన్న
యమ్మమాట బూటకమ్ము గాదు
మఱుంగఁ గ్రాగుపాల పఱపింపఁగాఁగల్గు
మిసిమి యీనునీదు మేనివెల్లు
పుట్టుచున్నవోతఁ బాలుమనీ మెయిచుచ్చ
కొండ యనుచుఁజెప్పుచుండు గురుడు
కొండమీదఁ గొండ లుండునో యీవంత
మాకుఁజూపఁ జందమామరావే॥
నాయనంబాసంగఁ బల్లెంబుననున్న
యట్లు దొంతిమీద నమ్ము యిపుడు
వెట్టివట్టిచెఱుకువెల్లవట్టులు నీదు
మచ్చ తోఁచుఁ జందమామ నాకు॥
చిన్నిపిల్లవాని చిన్నితలంపిద్ది
చిన్నబుచ్చుకోకు చెలిమికాడ!

విచారము

దేవరకొండ జగన్నాథరావుగారు

గీ॥ అక్కటకట ! విచారము ! యనలోన
నెల్లవారలు నినుఁ గాంచి యేవగింతు
కాని నీహంబుంగల గుణగణము నింత
యెంచిమాడరు. దనుకెల్ల కొంచెమగుట.
గీ॥ మొదట మనమున నీవుండ మునము తగ్గు.
దానిలోదనె గర్వంబు తగ్గిపోవు
గర్వ మడఁగిన మనబాని కండ్లఁ బడును.
దనయశక్తత. పాడఁజూపి దైవ్య మడఁగ.
గీ॥ కామకోపంబులకుఁ జోటు కలుగ దచట
జెనఁటిబుద్ధులు గ్రోవంబు చేరరావు
పరులు దూషింప భూషింప భావమందుఁ
గర ముదాసీనభావంబు గలంగుచుండు.
గీ॥ ఇతర జనములసాయంబు నిచ్చగించి
యెల్లవారలఁ బ్రేమింప నెల్లమరుగు
నిట్టి సత్వేమనానాఁడు వృద్ధినిండఁ
బడయరానిది యింకేమి ? పుడమియందు.
గీ॥ వరచరాచరసూపమా వసుధలోన
నెల్లయెడలను ప్రేమయే నిండి యుండె
ప్రేమ లేకున్న ఊజులైన నేమి గాదు
కార్యజాలంబు దంతయుఁ గట్టువడును.
గీ॥ ఆత్మదేహముఁ ప్రేమించి యనవరతము
నాలుబిడ్డల సంసార మట్లుకొనుచు
ధనముఁ గూర్చుడు నానచే దైవ్యమొంది
నరుడు గొట్టును నెపు డూర్జనాభివగిది.
గీ॥ కడఁగి దాతేవణంబునఁ గడముఁ దగిలి
య్యమిసార్థంబువై చేటు నయలేక
గూటికిల్లలఁ బోషింప గోడుఁజెంది
సాటువడు చుండు నెంతయుఁ బక్షిగణము.
గీ॥ భావకూన్యపుబ్రతుకుండ బ్రాలుమాలి
కంటి కగవడ్డ యిసువునే గారవించి
కన్నుచాపైఁ మఱపులోఁ గలయఁ గూలి
పరమమూర్తతఁ దిరుగాడు పశుచయంబు.
గీ॥ కాని యిన్నింటి నొక్కటై కదలుచుండి
జీవకళతోడి సంకతిఁ బోవ కెప్పుడు
పడవలో నుండి చుక్కాని నడుపువాని
పగిది నొప్పావు ప్రేమయే భిద్య మగుచు.
గీ॥ మిట్టచుక్కానమందుఁ జెల్లుకొండ
సంకుచితమునోనలయిండుచాయమాడ్కి-
నన్ని హితవస్తువు రిమ్మె సాగకుండ
మనజుచ్చు పక్షి సమితిలో మలయుప్రేమ.
గీ॥ ఎన్నఁడాప్రేమ ప్రసరించు నెల్లభూత
చయుమనై నవ్వడేగద జనుడు దైవ
తుల్యుడై కృతకృత్యుడై తొడర నలరు
జన్మసాఫల్యమును గాంచి సంతలేంబు.
గీ॥ మనుష సత్త్వ ప్రేమకు నాలవాల మగుదు
తరలి ప్రేమవృక్షంబునఁ జండ్లనంగ
జగదునుగుణాళియొగూర్చు బాలిగట్టి
ఘనవిచారము ! నీవెందు గర్వ మగుదు.

మార మగుట నట్లు తోఁచె. నీకలరావు
నిందు వచ్చి చూపు చందమామ॥
నీన్న ముద్దువేసి నెత్తిమీదను పెట్టి
కొనెడు నీశ్వరుండె యనగ విందు
నంతిగొప్పవాడ వా తావు విడి రావు
రావు. చందమామ రావు నీవు

జంఘాలశాస్త్రి యిట్లు పలికెను.

నాయనలాదా! సాక్షియొద్దనుండి లేఖ రాలేదెందువలన
నో యని మిగుల బలితపించితిని. ఇదిగో ఈలేఖ నేఁడు వచ్చి
నది. దీనిని జదివెదను:- "జంఘాల శాస్త్రికి-నేను శ్రీజగన్నాథ
మునఁ గొన్ని దినము లుండి యటువైనిఁ గాళీస్తుట్టునునఁ గొన్ని
దినములుండి యామీదట వారజానీ తేత్రమును జేరితిని- ఇప్పు
డు శ్రీకాళీపురముననే నివసించుచున్నాను. విశ్వేశ్వరాలయ
సర్వీషముచు నున్న సత్రములో నాబస- బసయనగ నేమున్నది?
నాకొకకొక బ్రత్యేక మొక్కగదియా? గదిలో సాయగ్రియా?
గదికి దాళమా? పగటచందున వంటయా? రాత్రి దానిలోఁ బడు
కయా? ఏమి యులేదు. భోజనసమయమునకు నా కాకలి యగు
నెడత నీ సత్రములో కొట్టె తినుచున్నాను. ఈ బసకు నాకు
నున్న సంబంధమింతయే- గంగాస్నాన మొనర్చుట, విశ్వేశ్వరాల
యమునఁ గూరుచుండుట-ఈ రెండే నేను బ్రధానముగఁ జేయు
పనులు- ఈ పట్టణరాజమును ప్రవేశించి సుమా రిణువనియయిదు
దినము లయినది- ఇక్కడికివచ్చుకప్పటికే నాకు జ్వరము వచ్చు
చుండెను. అదియే తగ్గునని మందేయుఁ దీసికొనక యుపేక్షిం
చితిని దేహాశక్తి తగ్గుచున్నదికాని జ్వరము తగ్గుచున్నట్లులేదు-
భోజనము దివ్యతెగ్గుచున్నదికాని జ్వరము తగ్గుచున్నట్లులేదు-
అయినను వారజానీ చేసేవానికి వేటవైద్య పెండులకు? "జ్ఞా
వధమ్ బాహ్మవీతోయమ్ వైద్యోనారాయఃకో హరిః" అని
కదామన పూర్వులు జెప్పియుండిరి- ప్రతిదినమున నుదయసాయం
సంఘటంబు గంగాస్నాన మాచరించుచున్నాను. కావలసినప్పు
డెల్ల గంగాతీర్థమే కడుపాఱఁ గ్రలుచున్నాను- ఈ దినమున
లేచి గంగాస్నానమునకుఁ బోవుమందగా దల తిరిగినది- కొంత
సేపు సాయుజ్యితిని గాఁబోలు-స్మృతి రాఁగనే నిమ్మళముగ
లేచి స్నానముఁజ్చి విశ్వేశ్వరాలయమునఁ బండుకొంటిని- ఇంత
టినుండి పతియొకనిసాయము లేకుండ నాయంత నేను గంగకుఁ
బోయి స్నానముఁజర్చుఁ జాల నేమో యని భయపడుచున్నాను.
నీవీ కృష్యున నాకుఁ దోడుపడఁగలవని నేను నీకు వ్రాసితిని.
ఇంక నలువదిదినము లిచ్చట నుండఁ దలచితిని. సాక్షి సంఘాధ
న్యాయము లీ నలువది దినములు మాత్రము కట్టివెట్టవలయును. నీ
వాంఛకప్రకాశితీ పేర వ్రాసి యాయన యంగీకృతిని తొందు
ము. ఆయన దేశబాంధవుడు- దైవభక్తుడు- సాక్షి కుపచార
ము చేయుటకై పోవలసియున్నది కావున నలువదిదినములవఱకు
సాక్షిసభ లింతటినుండి జనుగుట కనకాశము శేదని యాయన
పేర నీవు వ్రాయుము. ఆయన యంగీకారమును బొంది సభను
గట్టివెట్టుము. నీవు సభను మాని యిక్కడికిఁ బుచ్చును నీకు కాక
నాకుని సంబంధము తప్పనేలేవుమకదా! 'కార్తిక కుంభ పాద్య
మి'కే యిటువఁము-కార్తికమాసము శివప్రతికరమగు మాసము.
వాణీదాసకాలాచార్యుల శ్రేయమును వ్రాయుము."

నాయనలాదా! సాక్షి వ్రాసిన యీలేఖతో గుండె చెదటి
నని. ఒడలు దడవిడలాడుచున్నది- నేను ద్వంద్వనే యాతని నే
వింపబోవుదును- కాకి నలువదిదినములుండునని సాక్షి వ్రాసి
నాదా- నీ వి యంతలేఱకొక్కఁజరేను- తొందర నెట్టి యొక్క-
నెల దినములలోనే యాని నిక్కడకుఁ దీసికొని వచ్చెదను.
సోదరీయణలాదా! సోదరీయణలాదా! సాక్షి కారోగ్యము నపే
క్షించి పోవుచున్న నాకు మీరందఱు సంతోషపూర్వకముగ
సమజ్ఞ నిర్ణయలేను- భగవంతుడు మీకు సమకృతములు సమ
కూర్పుఁగాక!- ఓమ్ శాంతి శాంతి శాంతి:-

హిరవిజయనూరి

తున్న పాలనమున వాడవాటికి సముచితరీతిగా...

హిరవిజయనూరి-యనుపదమును పుట్టించుట...

హిరవిజయనూరి పాలనపుము (u.p.) నందు జన్మించి...

హిరవిజయనూరి అకాలమున 'నూరినవర్షణ' ము...

అందు భూమిలోని ప్రతిభాశాలియును మహమ్మదీయ...

హిరవిజయనూరి పాలనపుము పుట్టించుట...

ఉత్తయ పుట్టాల్సి పరివర్తకాల్సి గంతా సమగ్రావి జనః పురస్తాత్.

హిరవిజయనూరి ౧౩ ఆశ్వా.

అందు భూమిలోని ప్రతిభాశాలియును మహమ్మదీయ...

అందు భూమిలోని ప్రతిభాశాలియును మహమ్మదీయ...

హిరవిజయనూరి పెక్కువిధముల సహృదయుడై కొంత...

హిరవిజయనూరి ఆస్థానమున పుట్టించుట...

హిరవిజయనూరి పాలనపుము పుట్టించుట...

హిరవిజయనూరి పాలనపుము పుట్టించుట...

భవవినితములు

పారనంది రామశాస్త్రిగారు

మ.విను ము నేటికి ద్రచ్చ పాలకడలి విష్ణుండః

అందు భూమిలోని ప్రతిభాశాలియును మహమ్మదీయ...

హిరవిజయనూరి పాలనపుము పుట్టించుట...

హిరవిజయనూరి పాలనపుము పుట్టించుట...

హిరవిజయనూరి పాలనపుము పుట్టించుట...

హిరవిజయనూరి పాలనపుము పుట్టించుట...

హిరవిజయనూరి పాలనపుము పుట్టించుట...

హిరవిజయనూరి పాలనపుము పుట్టించుట...

హిరవిజయనూరి పాలనపుము పుట్టించుట...

కాటయవేముఁడు.

వెండ్లాల వేంకటసుబ్బాస్వామిగారు.

ఆంధ్రదేశమునం దుద్భవించిన మహావీరులలోను, మహా రాజులలోను, వ్యాఖ్యాతలలోను, రసజ్ఞులలోను కాటయవేముఁడు, ప్రసిద్ధి కెక్కినాడు. ఈతనివ్యాఖ్యానరాజము, కాళిదాసా కళోద్భూతకావ్యల నాటకరత్నమునకు మెలుగు పెట్టి యూ రపుఖండమునక బ్రకాశింపజేసెను. “మోనియర్ విల్లియం” ఇండియన్ గెజెట్ ౧౮౮౩ సం॥ ౧౨వ సం॥ ఇండియా ఆఫీసు త్రిబియల్ మెంకంజీ” సంపాదిత మగు కాటయవేమువ్యాఖ్యం జూచి న కావ్యలక్షణప్రతిని సవరించుకొనినటులు వ్రాసియున్నాడు. కాను జూచినప్రతి బాంబాయిరాష్ట్రమున సంపాదించబడి నా రలికితో వ్రాయబడినటు మోనియర్ విల్లియముగారి యంగ్లీ సవ్యాఖ్యానము, కాటయవేమువ్యాఖ్య కంతకవ్యాఖ్యల నను రించి వ్రాయబడినటు. కాటయవేమువ్యాఖ్య ననుసరించియే గృహీతవిఖ్యాతపండితుఁ డగు “గెయిట్” కావ్యలక్షణముం జది తాండవ మాడెనను “వైతివ్యాసు” కలదు. ౧౮ శతాబ్ద ఁధ్యక్షము న ప రాసు వా రీ డే శ ము నుం డి ౧౮౦౦ చి న య నర్థ వస్తువుల లోక గాట య వేమువ్యాఖ్య యొకటి, అది మతభేదాలములమున “పారిసు” ట్టణమునందలి “బిల్లియాథ్ కే నెక” త్రిబియల్ సంపాదించినటు. వికారణమువలన “కాటయవేము” ని పండిత్యము పాశ్చాత్య పండితులకుఁగూడ నానందదాయకమైనది. “మాళవికాగ్ని మి త్ర” వ్యాఖ్యను గొంత, కావ్యలక్షణములను గొంతయుఁ జదివి హాడంగా, మూలమున గరిగా నర్థముం జేసికొనుట కంతయుఁ పయోగించునదియై యున్నది. తనఁగలిపియం దిపుడు ముక్తి మైయున్న కావ్యలక్షణములను “విశ్వంక భూపాల” వ్యాఖ్య లెత్త ప్రము గాక “శ్రీనివాసాచార్య” వ్యాఖ్యలకే విసుగు బుట్టించునంగతులు లేక యింపున నుండును. ఇదివఱకు కవులచేత “లోను, ఆంధ్రులచేత” లోను లేనికాటయ వేముచేతము నాకడ నుండిన “కావ్యలక్షణము” లో గానించుచున్నది. దాని నీకింద వ్రాయుచున్నాడను.

పాదారవిందా త్పరమస్య పునః
వర్ణకృతుర్ధో ౭౭౨ ని విశ్వవంద్యుః
పునాతి నిత్యం భువనాని సింధుః
పుణ్యే ప్రవాహై స్సహజా యదీయా॥ ౧
సంశ్యేష్ట ముదితో మహీయసి మనోన్యకే జగత్పావనే
ధీరోదా త్తగుణోత్తరః ధర్మసం శ్రీకాటయాభ్యో నృపః
దానతాత్రప్రణయేన విదధే భూదేవసంకర్షణం
భూయిష్టైః పరిపంథిపార్థివజయవ్యాజేన లభై ర్ధై ॥ ౨
తస్మాద్భూదభిలకరత్నవిధౌ వరేణ్య
మామమహాధిపతి రక్షతిమగ్రభావః
అన్యాయపాస్య నృపతీనశభిరూప ముచ్చై
ర్వృ నేస్యయంయమ జమిందుమతీవక్తి ర్వి॥ ౩
తస్మాస్తాం తనయా నమగ్రవిసయా విఖ్యాతదోర్వికమా
కాటవీణిపత్య రామనృపతిః కాంతానితాంతోజసా
లక్ష్మీకృత్రివసుంధరాభి రభజ్య తస్మాగ్గమద్యస్తయోః
కానల్యాదికభూజై ర్వికరభ శ్శోభాం ప్రపేతే యథా॥ ౪
అనహయశూర కాటయప్రభువందతిమారస్యతే ప్రమాధకమ్
భువనానిదుర్గజయసాహ సేనయోజబుద్ధులల్లవిరుడప్రకన్యతే॥
పుష్టిం బ్రాహ్మణసాచ్చకార విదధే హేమూదితానాని య
సాసావావళి మాత్రతాన విదమే పాతాళగంగాపథే
దోడ్డాంబా ముపయవ్యతస్య తనయాం వేమప్రభోః కాటయః
పుత్రం వీరమల్ల రామనృపశం కేమం విభూత్యై భువనః॥ ౫
గుణానాం పుణ్యనాం వసతి రసపోతక్షితిపతే
స్సస్వా శ్రీదోడ్డాంబా సమభవదుమాయాః ప్రతినిధిః
పితా భూభూన్నాథః పతిరపి మహేశః ప్రియసుతో
మహాసేనో యస్య స్వయ మభయదాల్వేతి కథితా॥ ౬
మారత్పరమణః సితామహతయా మాతామహత్వేన
శ్రీవేమక్షితియకః ప్రభయతే యస్యాభిజాత్యైయమ్
ధన్యః కాటయవేముభూపతి రసా యద్భాగధేయ స్తతో
జమాతా స్వయ నున్నపోతస్వతేః వీణీకమాదామణి॥
శ్రీకృష్ణేశ్వరమః కుమారగిరిభూపాలా స్సహాలోత్తమః
స్వామీ యస్య వసంతరామవిభుదో వీరాన్నపోతాత్మజః
సగ్రాహూర్జున మామనంతి సుధీయ స్తం భీమసేనానితమ్
భూమా కాటయవేముభూధవమహా కర్మసియా స్తద్గణాః
పల్లవపంచక మకరోత్పథ నే నిర్జిత్య వైరిణో రామః
వైరితలపరకురామః కాటయవేము వాధి శతమ్॥ ౭

ధాటీభూటీభూర్భూత్రుతితగిరికటే యత్ర మాల్లేతిదుర్గం
దుర్గం కింమూరనంజ్ఞం దళితరిపులలే దుర్గము “బెండపూడిం
దుర్గేద్యం వజ్రకూటం జిహ్వత గభసా రామగిరివ్యాఖ్యదుర్గం
విఖ్యాతాం కింభూటాం గిరితమ
సుహృదాం వీరసన్నాహదాన్యమ్॥ ౧౧
మునీనాం భరతాదీనాం భోజాదీనాం భూభూజామ్
కాస్తాని సవ్యగాఢాద్య నాట్యజేదాన్యవేదనామ్॥ ౧౨
ప్రోక్తం వసంతరాజేన కుమారగిరిభూపాలా
సామ్రాజ్యవసంతరాజీయం నాట్యకాస్త్రం యదుజ్జయమ్
తత్రోక్తేనైమాన్యై దర్శితాశేషలక్షణాః
కవీనా మాత్రయా ముక్తి గాటభూపత్యమాభవః॥ ౧౩
సోయం వేమదేవ కుమారగిరికా రాజ్ఞానియుక్తకృతి
నాట్యనాం ప్రయోగం కృతం కృతేధియా శ్రీకాళిదాసేనయత్రో
తస్మాప్రకృతసాగ్రగణ్యరసిక కావ్యంలాభే స్సవ్యయం
వ్యాఖ్యానం కుమారగిరికావీరయాభ్యుపాసై హితమ్॥
తాత్పర్యంప్రమాణము—పరమపురుషుని పాదారవిందము
నుండి చతుర్థకుల ముద్భవించెను. ఈమలమునందు మనువంశమున
ఘృష్ణవంశ బ్రాహ్మణాధిపతుఁ డగుకాటయప్రభువు జన్మిం
చెను. వానివలన మారభూపతి జన్మించెను. కీర్తి వినిని, ఇందు
మతీయజుని వరించుటలు వరించెను. మారభూపతికి విఖ్యాత
పర్యాక్రమవంతు లగుకాటభూపతి, రామనృపతి కలిగిరి. వారిలో
మొదటివాఁ డగుకాటభూపతి, దళితగుండు కానల్యాదులచే
సేవించబడినటులు లక్ష్మీ, కీర్తి, వసుంధరాదులచే సేవించ
బడినను. కాటవిభుఁడు దుర్గజయములలో సాహసవంతుఁడగుటచే
బుద్ధివంతులు “జలద్యుతములు” డెందురు. హేమాదిదానముచేసి
“పాతాళగంగా”కు సాహసము గట్టించిన ప్రసిద్ధికెక్కిన “వేమ”
భూపాలునిపుత్రుల యగు “దోడ్డాంబిక”నుఁ బెండ్లియాడి “కాట
విభుఁడు” రామునితో సమానుఁడగు “కాటయవేము”ని గనెను.
దోడ్డాంబిక “యనదాత”విభునిచెల్లెలు. ఈమె “భూభూన్నాథు”
ని మాతృచే, మహాభూభూన్యయై, మహాసేనుని తల్లియగు “పా
ర్వతి”తో సమానురాల. “మార”భూపతి తాత యగుటచేతను,
“వేమభూపాలు”ను మాతామహుఁ డగుటచేతను, కాటభూ
పతితల్లి యగుటచేతను, అనపోతవిభుఁడు వేమమామ యగుట
చేతను గాటయవేముఁడు ప్రసిద్ధినిందినవాఁడాయెను. క్రిక్కుళ్లు
నితో సమానుఁడగు “వజ్రతరామ” పరనామజేయుండు, అన
పోతాత్మజుఁ డగు “కుమారగిరి” భూపాలుఁ డీకాటయవేమునికిఁ
బ్రభువు. భీమశేషహితుఁ డగునర్జునునిగా సేనానవేతుఁడగు
సీతనిని యుద్ధములందు వర్జింతురు. అతనిగుణములు “కర్మ” ప్రియ
ములు. మహారాముఁడు శత్రువులను జయించి యెదురుబడగుంట
లను (పంచద్రావములను) జేసెను. వైరితలపరకురాముఁ డగు నీ
కాటయవేముఁడు మామసముద్రములఁ జేసెను. కైత్రయాత్రచే
గాటయవేముఁడు “మాల్లేతి” దుర్గమును “కింమూరు”దుర్గమును
“బెండపూడి”దుర్గమును “వజ్రకూట”దుర్గమును “రామగిరి”దుర్గ
మును “వీరభూట”దుర్గమును జయించుటచే శత్రువులబల ముడి
గెను. “కుమారగిరి” భూపాలుండు భరతాదీయుక్తిప్రోక్తకాస్త్ర
ములను, భోజరాజాదులమతమున, బరీక్షించి “వసంతరాజీయ”
మనునాట్యకాస్త్రముం జేసెను. అకుమారగిరిభూపాలునిచే నా
జ్ఞాపించబడినవాడై కాటయవేముఁడు “వసంతరాజీయ” మను
నాట్యకాస్త్రానిసాముగా శ్రీకాళిదాసకృత కావ్యలక్షణాది నా
టకత్రయమునకు వ్యాఖ్యానమునుం జేయుచున్నాడు. ఈ వ్యా
ఖ్యానమునకుఁ గుమారగిరాజీయ మని పేరు.

కావ్యలక్షణ పీఠికలోని స్థానికములవలన నేటికి వ్రేలబడిన
కాటయవేముని కావ్యములలో లేనివి కేవలములు. కొన్ని తెలియ
నగుచున్నవి. 1. వంశవృక్షములో నేటికేజతుఁ గానరాని మాన
భూపతికి రెండవకుమారుఁ డగు “రామ”భూపతి యొకఁడు కలఁ
డనుట. 2. కాటయవేముఁడు జయించినదుర్గములపట్టిక. మారభూ
పతికి “రామ”పుత్రుండు కలిగెననునంగత యే కావ్యములలోను
లేకపోవుటచే నిది “ప్రక్షిప్తమో” లేక అట్టిపేరుగలవాఁడు కలిగి
స్వల్పకాలమున మృతినొందియుండెనో యని లంపవలసియు
న్నది. ఈతఁడు జయించినదుర్గముల వాసితానం బరీక్షించిన
యెడల రాజమహేంద్రవరము మొదలు సింహాచలము (వికాఖ
పట్టణమండలములోనిది) వఱకు మాత్రమే కానించుచున్నది.
“మాల్లేతి”దుర్గమునకు “మొల్లేర”ని ౧౭ శతాబ్దవ్యయన వాడు
టకుఁ బ్రారంభించిన వినుగు పెద్దలక్ష్మీనాథకవియొక్క తుల్య
మాహాత్మ్యములోని యాకిందిప్రద్యమువలనఁ జెలియుచున్నది.

గీ. వీరికాపురి కిమ్మూరు బిక్కవోలు
తునియుఁ గొత్తాము మొల్లేరు ఘోర నేల,
నగయతిచ్చుభూపాల వరునిమతుండు
రాజమాత్రుండె రామపరాజశౌరి
కిమ్మూరుదుర్గమే పెద్దాపురపుకొటగా మాతొ ననితోఁ
డెడిని. “బెండపూడి”దుర్గము నేడును దనరా నినాన్నత్యమును
తైత్తిల్యముతోఁ జూపుచున్నది. ఒకప్పుడు వజ్రపుగలు కల దని
వాడుకగల “వజ్రకూటము” కాటయవేముని లయనకు దుర్గే
య్యదుర్గము కలదై నేడు స్వల్పజనులు కాపురముచేయు గ్రా
మమైనను వజ్రములవంటి వాడిగల ముద్దతో నొప్పు పెద్ద
వంకాయలచేఁ బ్రసిద్ధి కెక్కుటమాత్రము ప్రశంసనీయును. “రా
మగిరి” “వీరభూట”దుర్గములు వికాఖపట్టణమండలములోనున్నవి.
ఇందువలన కాటయవేమునిరాజ్యము ఇంచుమించు “ఏలూరి”నుం
డి “సింహాచలము”వఱకు వ్యాపించి ౧౭ నేల దగ్గపు మొల్లేతైకా
ల్యము కల దని తలంపవలసియున్నది. ఈతఁడు దానభూము
లను విశేషముగఁ జేసిన తాత్రు, శిలాశాసనములు కృష్ణా గోదా
వరీ వికాఖపట్టణమండలములలో గానించుచున్నవి. ఇదివఱకు
యలబడిన శాసనములు కాక, 1. పెద్దాపురముతాలూకాలో
ని, “తామ్రారు”లోని సాతానిమతములోని శిలాశాసనము, 2
కాకినాడతాలూకా “వేలేంగి”లోని తామ్ర శాసనమును ముఖ్య
ములు మొనటిడి “కొమరగిరి”యొక్క ఆరోగ్యమున. శాలి
వాహనశతకము ౧౩౭౨ర చిత్రభాసుసంకల్పిత పుష్కమానములో
నచ్చిన మకవ్యసృకకాళిక వ్రాయబడిన దానశాసనము. పెండెడి,
కా. శ. ౧౩౭౩ చిత్తకలవర్జిత మాఖ్యల్లో ౧౮౧ వైద్యునికి
“కామరగిరిపురి” కట్టించుచున్న తామ్ర శాసనము. రెండవశాస
నమునందు విశేషము లంతగా లేవు కాని “తామ్రారు” శాసనము
మాత్రమే శ. ౧౩౭౩ ప్రాంధమువఱకు “కొమరగిరి” రెడ్డి జీవించి
యుండె ననియు రోగ్యయత్నంజై యుండెననియు సందేహమును
గలిగించుచున్నది. శాసనముయొక్క యచ్చునుదీయుట వాంఛ
నీయును. రెండవశాసనమువలన, కాటయవేమునికి “కొమరగిరి”
రెడ్డివై నెంకటిగాఢ పేరు కలదో కొమరగిరి చనిపోయిన పె
త్తెండ్లకరువాతనుగూడ నతని పేరుతోఁ బట్టణమును గట్టి యి
చ్చుచున్న వ్యక్తుగుచున్నది. మతీయు తామ్రారామములోని
భీమేశ్వరస్వామివారియాలయమున నవగ్రహమండలమునకు దత్తి.
ఇమునక గలకలాస్తంభమునక గలయొకింది శాసనము “కాటయ
వేముని”యొక్క వృత్తాంతమును గొంత చెప్పుచున్నది.
“శ్లో. పస్తా కాటయశౌరే పోత్రో మారస్య కాటవృషమానుః
పిరాన్నువోత్తేనతే ర్భూమాతా జయతు వేమభూపాలః
యిటువంటి కాటయరెడ్డి వేమరెడ్డిగానిని నిష్పత్తుం
డైన కడియము మాచిసేనిగాను తనకు స్వామి అయిన కాటయ
రెడ్డి వేమరెడ్డింగారికిన్ని వారి దేవులకున్న కాటయరెడ్డి వేమా
రెడ్డింగారికుమారుండు కొమరగిరిరెడ్డింగారికిన్ని వారిదేవులకుంను
అత్యునుకృత మవునట్లుగానుదాడారామ శ్రీభీమేశ్వర శ్రీమక
మహాదేవతకు అస్తానవేదానుండవము కట్టించి శకవర్షంబులు
౧౩౭౩ అగు నేంటి జయసంకల్పిత కార్తిక శు ౧౮ భి-నాం
డు నమస్కించెను- పెద్దనాచార్యభిభావ- శ్రీ శ్రీ శ్రీ-
ఈశిలాశాసనము “అనితల్లికలవచేరు” శాసనమునకు పూ
ర్వము ౪ సం॥రములనాడు వ్రాయబడినను నాటికి కాటయ
వేమునకు “కొమరగిరి” యను కుమారునిపేరే ప్రసిద్ధి గనున్నది
కాని కాటప్రభువుపేరు కానింపదు. కాటయవేమునకు “కాట
ప్రభు” వనుకుమారుఁ డుండెననియు నాతఁడు వారివారాయల
మహారైం పెండ్లియాడె ననియు “అల్లాడవేమరెడ్డి” “కోయమిల్లి
శాసనమునక గలదుకదా! అనితల్లి, దామ్రారామశాసనములలో
కొమరగిరిరెడ్డి పేరు మాత్రమే యుండుటచేతను “కాటప్రభు” వే
అనితల్లిసోదరుఁ డగు కొమరగిరిరెడ్డి యని యేల యూహింప
రాదు! కొమరగిరిరెడ్డికి భార్యలుగూడఁ గల రని దామ్రారామశాస
నము చెప్పుచుండుటచే “హరిహరాంబ”గూడ వారిలోని వేమా
యని సందేహము కలుగుచున్నది. మతీయు దామ్రారామశాస
నములోని “అత్యునుకృత” శబ్దము కాటయవేముఁడును, అతని
కొమరుడగు కొమరగిరిరెడ్డియను దామ్రారామశాసనకాలము
నకుఁ గలరా, గతించిరా యని సందేహజనక మగుచున్నది.
“కడియము మాచిసేని” మతీయుక కావ్యము “చామరకొట్టభీమ
వం”ములోని భీమేశ్వరాలయములోని మండప స్తంభమునక గలదు.
ఆశాసనము దామ్రారామశాసనమునకు మామూర్తాపమేకాని విశే
షము కాదు. పండితరా జగుకాటయవేమునిచరిత్రము ప్రాచ్య
పాశ్చాత్యజేషములలో శిలాతామ్రశాసన గ్రంథరూపమున
వ్యాపించియున్నదనటయొకసులవిఖ్యాతి విశేషముకదా! ప్రరి
సత్పత్తికనుండి-]

వసంత లేఖలు

మిత్రులకు!

మనవా రేనవారు జాతీయవిద్య జాతీయవిద్య యని పలకరించుచున్నారా! వారికోరిక మంచిదైనను వారివిధానమునాకేమియు నున్నది. వనజేషమునందు బాలకుల బాలికలకుగూడ విద్య పూర్వకాలమునుండియు జెప్పబెట్టకళాశాలలని కట్టినభవనములయందు నేర్పలేదు. ప్రతిదిన చిర్యయే విద్య. ప్రతిమానవునికీవిద్య నానగ్యము. వేదమతమును, ప్రజలజీవితమును బాధ్యత, కైవ, వైష్ణవ, మాధ్య, మహమ్మదీయమతములచే ననేకము మార్పులొందినవి. ఆర్యసంఘమునం దనేకాచారములు మారుచున్నవి. ప్రతిమతమునందలి మంచిని గగ్నభ్రంశ మొనర్చుకొనుచు దానికి మించిన ప్రతిభను వేదమతము ప్రకటించుచు జీవించియున్నది. కావున మన వేదమతమును, దాని యాచారములను మనవారికి ప్రతిదినము నాచరణయోగ్యములై యిప్పటికిని నిరంకుశాధికారమును నెరవేరుచున్నవి. కావున మతవిద్య మనవారి కున్నచాలాతో వలదనినను ఆభ్యాస మగుచున్నది. ఇప్పుడు క్రైస్తవమతము నాంగ్లేయాచారములను వచ్చి, దేశమునందలి బ్రాహ్మణులను-దేవాయనందలి బుద్ధిని స్వాదీనమొనర్చుకొనినట్లు - వేదాని మనజీవితముల మార్పువేసినవి. మతముకూడ మారుచున్నదనియు నీమార్పును వేదమతముక్రమముగా మ్రొంగి మించి విరాజిల్ల గలదు. ఆ రాగలస్థితి మాట నటుంచుదము- ప్రభాతస్నానము, కాలకర్మములు, భోజనము, మొదలగువానియందును, స్వహస్తాభ్యుదయ, గ్రామపరిశుభ్రత, మొదలగువానియందును మనవా రవలంబించిన పద్ధతులే మనబాలకుల బాలికలకును బుద్ధకసహాయము లేనిసుఖవిషేకము, ఆరోగ్యశాస్త్రములు నై మనవెద్దలదినచర్యలే వారికి బలనీయ గ్రంథములై మనల నారోగ్యవంతుల జేసెడివి. ప్రతిదినసాధారణములగు వ్యాధులకుం బల్లెలయందుగూడ దొరకుపనరులు వేళ్ళు గింజలు మొదలగువాని, స్త్రీలు సహితము వాడి నేటికి నీ వాగరిక తాగగల్యులమని తలంచుకొనుట యాంగ్లేయ యువకులవలె నిప్పటికి గూడ నానుప్రతి పోవలిన దుష్ప్రీతిలో లేక సిఖులైయున్నారు. అయితే మనవారికి సులభయోగములు గ్రంథము నొనర్చి వారికి "Care of Infants" అని కాని "First Aids" అని కాని "Household remedies" అని కాని నామము లుంచి విక్రయింపలేదు. కడుపునొప్పి వచ్చినదానినే వాముపువ్వునను ప్రతిదినయు వాడును. ఆంగ్లేయ విద్య వేచ్చిన మన ప్రస్తుత యువకులు వెంటనే యానుప్రతిక బోకలెదరా! ఎం. బి. సి. ఎం. గారి విజిటింగుల్లు ఒకరికినొకరు, పోలీసులట్లు, డాక్టరులతో, టెలిగ్రాఫ్ టెలిఫోన్ వచ్చును. డాక్టర్ కాదు-అయినచూపాయల బిల్లుతో వచ్చును. పోలీసులపై లాని"ట్రో టికర్సు"లేమనస్త్రీలకుండు నైదురూపాయలు క్యయ వెట్టినమన యాంగ్లేయవిద్యార్థులు వారికితా"రోమణులు! మనస్త్రీలు పల్లెటూరిదర్బన్ముల కదా! ఈస్థితి మార్చుచున్నందులకు మనము సంతసింపవలసినదే

ఇంక భవనముల గూడుము- జాతీయవిద్యకుం బడిలక్షలు వచ్చివి- ఎనిమిదిలక్షలు భవనములకే వ్యయము- ఆంగ్లేయప్రభుత్వము. భవనములకు వ్యయవెట్టి విద్యచూడుట లేదను మనమే యిట్టిపనులా? నైగా నిమిషకసరములా? పూర్వము ప్రాచీనవిద్య ఆచారము, దాళి-ధీ-కము, సుమతీ-తకము, వేదబాలశతమున్నగు గ్రంథములతో బాధ్యుడువలె-పలకలవై-జరుగుచుండెను-ఇప్పుడు భవనములము పట్లవాని సాధరపుస్తకములు కాగితములు తెన్నట్లు, వీని క గు క్యయముతో- ఒక్క-బాలుని క్యయముతో ఒక్క-పడి రెండు క్క- సంచత్సరము జరుగుచుండెడిది. అప్పుడ భవనము! చిట్టిచాపలే వెంటలు! ఆ చదరలైన నేకవి వారు తెచ్చుకొనవలసినదే. తాటియారుల గీయుట, వ్రాయుట, చదువుట, యాప్రకృతిశాస్త్రము, దీనినిగ్రంథములుగా జేయుట, వానివై సగిమీలు చెక్కుట, ముత్యాలకోవ కంటి యతురముల పనునగుగంటములతో- జెక్కుట మొదలగు చిత్రపు పనులు వారు సుసాయాసముగ జేసెడివారు-పరస్పరగ్రంథములు పదిహేడురూపాయలన్నర యనుభవ లేదు. ఉత్తమ

విద్య సంస్కృతశాస్త్రములు గా, ఆంధ్రము కాని, వేదవిద్య కాని, యువదేశిండు బ్రాహ్మణులను ప్రతిగ్రామమునందును రాజుల ప్రాచారము లిచ్చి నిలిపెడువారు. వలయువా రెల్ల సుచితముగ జాతిమత భేదములు లేకుండ విద్య నార్పించువారు- ఆంధ్రవిద్య సంబంధము, అన్నమువెట్టి చదువుచెప్పు త్యాగము, గుఱుగారము నేటికిని మనము చూడనగును. ఈవిద్యకాలలకును భవనములు లేవు. విద్య విక్రయింపఁగూడని మనవారు "ఆంగ్ల కళాశాలలో పదిరూపాయలజీతము వైదురూపాయలకుదగించితిమి-మాది జాతీయకళాశాల" యని మురియుచున్నారు-వీరి యమా యకత్వమునకు నాకు నవ్వు వచ్చుచుండును.

చదువునది జాతీయకళాశాల- ఆదర్శము లసంతములు- ఆంగ్లకళాశాలలయచ్చువిద్యలా? ఇది జాతీయవిద్య యగునా? ఒక రిద్దలు సభారంభకాలమున వేదముక్కులు చదువుట జాతీయవిద్యయా? కమ్యురకుమ్యురపలు నేర్పుట జాతీయవిద్యయా? నంటపూటితన మిట్లు నేయలయు నని నేర్పుట కమెరికాలా నొక కళాశాల యున్నది. దొంగతనముకూడ నాధునికశాస్త్ర సమన్విత మొనర్చి రక్షించు కళాశాలలు కూడ నుండవచ్చును. మానవసంహారమునకు విషవాయునిగ్మాణమొనర్చుకళాశాలలు- వాయుమండలమున కెగసి సాటిసోదరులవై బాంబులు తెలియకుండవేయఁగలసాధనములఁ జెల్లుకళాశాలలును, ఇంక నేటియొనను- భౌతికవిద్యల నేర్పనని- ఏ జర్మనీలోనో- ఏ ఇంగ్లాండులోనో యుండునుగాక! అవి మన కెందుత? మనవిద్య జీతపనులు కావే? మనవిద్య ధనార్జనముకొఱకుం గావే? కంచరి వాని కొడుకునకు కంచరవిద్య నేర్పుటకుం గళాశాల కావలయునా? పాశ్చాత్యులవలె గంట కిరువదివేల కంచములు మన కేల? ఏ గామమున-కాగ్రామమున కంచరి, కమ్యుర, కుమ్మరి లేరా? క్రొవ్వెత్తెత్తరి కృషీవలసాధననిగ్మాణకాల యిప్పుడు కాలేదా? కర్మాగారములు నలసిపో నట్టివా రట్టి చోట్లకుం బోయి యావిద్యల నేర్చుకొందురాక! కావున గర్భవిద్యల గజపుటకూడ జాతీయవిద్య కాదని నాయభిప్రాయము.

అన్నిటికంటె విచిత్రము ఆంధ్రుల జాతీయ కళాశాల లేమి ఆంగ్లపండితుల కైదురెట్లు జీతములేమి? ఆంధ్రపండితుల డనగా "అబ్జెక్ట్, బులెట్" అని నాల్గు సంస్కృతములఁ బలుకఁగలవాడా? అట్టివాడే కానిమొదల నైదు రూపాయల జీతమున కెండు వచ్చును? తాపీపనివాడుకూడ దినమునకు రూపాయి తెచ్చుకొనుచున్నాడే! ఆకాలము వేలు. ఈకాలము వేలు. కళాశాలలలో జీతము లిచ్చి యుపాధ్యాయులు తప్పురెందరా? మిసాంతభావకుం బ్రాముక్య మేది? మి"హిస్టరీ గ్రామ్యయేటు" కంటె మియాంధ్రపండితునికి ఘనత యేది? జాతీయవిద్య యనిపేరు "జర్మనీ బాగ్గే" బోధనమునా? తెలుఁగే చేరఁగానివాడైన నెంతతక్కు-పజీతమునకు వచ్చిన సంత సులువుగ దీరికొని జాతీయవిద్య యందురా?

తివాచిత నేత కాని దివ్యసుందరవిగ్రహ నిగ్మాణవిద్య కాని విద్య కాదు. విద్య జ్ఞానము. జ్ఞాన మిచ్చి ది సాహిత్యవిద్య. సాంకేతిక విద్య దొ మ్మ ర విద్య కంటిది. భోజనము-జపాను-జర్మనీల-దృష్టిలో నుంచుకొని నేర్పు విద్య విద్య కాదు. కావున సాహిత్యవేదాంతములు వలసినవారికే చెప్పు విద్యకాలాలు రావలసి యున్నది. ఉన్నవి మారవలసియున్నది. విదువందల యెండ్ల నాటి గురుశిష్యస్థితిగతుల విమర్శించి తెలిసికొని (నస్తుమలేసంతవఱకుం బాశ్చాత్యపద్ధతుల ననుకరించినను) విద్యాలయముల నడుపవలెను తెలుగుపండితునకు- నిజమైన పండితునకే ఉన్నతస్థానము గౌరవము నిచ్చి మిరు వెనుకకే నడిచిన గాని మనది జాతీయవిద్య కాదు.

ఇంకను బలనీయగ్రంథములు, జాతీయవిద్యాలయస్వరూపము, మన తాతల జీవితము, వారి యాదంబరకూస్త్రుత, అది మనమెంతవఱ కనుకరింపవలెను, మొదలగు విషయములఁ గూర్చి నేను నీకు వ్రాయనక్కఱలేదు. జాతీయవిద్య యనఁగా నింగ్లీషు పాఠశాలలో నీవు లోపము లనుకొనునట్ల సంస్కరించుటకాదు. నీవిద్యావిధానమే మారవలెను నీవిద్యకున్న యాదర్శమే మారవలెను. పొట్టుకూటివిద్యలఁ జెప్పి, యంధులయొగము నందు నీ వెప్పుడు చిక్కితివో అప్పుడే నీవు హిందూజాతీయ దానినత్యయమండితప్పింపఁ గలిగినను రాక్షసత్వమునకు నీవు తీసికొని పోవుచున్నావు. నీ గామము- నీవిధిబడి- నీయే-బదిసం వత్సములనాటి గ్రామపరిపాలనము-సంపూర్ణముగ-సాంగముగ నీవు వెనుకకుం దోడుము. అది నీజాతినే రక్షించుట యగును. అది వేద జాతీయకళాశాల యగును.

ఇట్లు, నీయనుంగుమిత్రుడ.
వసంతుండ.

వర్షాకాల వర్ణనము

మతీయు, వర్షర్తువర్ణనములలో అనంతము లగు ప్రకృతిచిత్రములు గలవు. ఈక్రిందిపద్యమునందు మేఘధ్వనిని విని ప్రతివాగ శంక చేత యుద్ధాభిముఖ మగు నొక మత్తగజముయొక్క విజేష్టితము నేవిధముగ చిత్రించియున్నాడో చూడుడు

శ్లో. మార్గానగః శైలవనానుసారీ
సంప్రసక్తితో మేఘురవం నిశమ్య
యుద్ధాభి కామః ప్రతివాగశంకీ
మత్తో గజేంద్రః ప్రతిసన్నివృత్తః.

పటోక్కటి:—పహంతి వర్షంతి నదంతి భాంతి.
ధ్యాయంతి స్మృత్యంతి సమాశ్మయంతి
నద్యో ఘనా మత్తగజా వనాంతాః
ప్రియా విహీనాః శిఖినః ప్లవంగాః.

ఇకనొక్క పద్యము-ఆదికవికావ్యమునుండి ఉదాహరించెదము. వర్షాసయ సమాప్తాదమున చదువరులు దీనియందు చవిజూడ గోరెదము.

శ్లో. నీలియమావైః విహన్తైః నిమిలద్భిశ్చ పంకజైః,
వికృన్త్యా చ మాలత్యాః గతౌ స్తంభాయతే రఫిః.

దశదిశలు నిబిడజలధరమాలా సంఘములై యున్నయవి. "ఎంతప్రాదుగడచినదో తెలిసికొనుటకు ఏవిధముగగూడ నవకాశము లేదు. సూర్యదర్శనమునకు అవకాశము లేదు సరికదా-సూర్యకిరణ పరిస్పందనముకూడ ఇట్లు వైరి అగునో కాదో అనుసంత సంది యము గలుగుచున్నది. ఇట్టిస్థితిలో మాయుడ స్తమించె ననువిషయమును పోల్చుకొనుట ఎట్లో చిత్రగీతము. ఈవిషయమును వైశ్ణోకమునందు- "గూండ్లలో దూరు పక్షులనుబట్టియును, నిమిలితము లగుచున్న కమలములను బట్టియును, మాలతీల వికసించుటను బట్టియును సూర్యుడ స్తమించె నని ఎరుగబడుచున్నది." అనిచెందించి యున్నాడు. ఇట్టి వర్షర్తు రమణీయ దృశ్యములు రాను రాను మన కదృశ్యము లగుచున్నవి గదా!

శ్లో. పటావతంత్రీమధురాభిధానమ్
ప్లవంగమేదీరీత కంఠతాళమ్
ఆ విష్కృతం మేఘ మృదంగ నాదైః
వనేషుసంగీత మివ ప్రవృత్తమ్

ఈ శ్లోకమునందు సంగీతక మహోత్సవ మైంత సమాజముగా-అకృత్రమముగా-ప్రదర్శిత మగుచున్నదో చిత్రగీతము. స్వవిషయములో-రవంతయైన హేచ్చుతగలులేక-సమమై-సరసమై-మృదువై శ్రావ్యమై-చనోజ్ఞత నీయగల తుమ్మెదల కంఠధ్వనియే ఇచ్చుట శ్రుతి! ఇకను తాళములు మర్దల ధ్వనియు నట్లుందురా? శాఖామృగముల కంఠధ్వనులును మేఘముల తారమర్దల స్వములును ఇచ్చుట ఆకావ్యమును నెరవేర్చుచున్నయవి. ఇక నిచ్చటి సంగీతక మహోత్సవమునందలి ఆనందమునకు మేఘయుండునా? ఆహ ఎంత మనోహర మగు ప్రదర్శనము!!

ఇక నీ ప్రకృతి మనోజ్ఞములగు వర్షన సందర్భముల నొకింతనేపట్టుంచి మహర్షి వర్ణనలందుగల పురాత నార్ష విజ్ఞాన లేజములలోగల తేజుకుదనమును చూపుటకై ఒకశ్లోకము నిట నుదాహరించుచున్నాము.

శ్లో. నవమాస శ్రృతం గర్భ మాకాశస్య గభస్తిభిః.

పీత్యా రసం సముద్రాణాం ద్యౌః ప్రసూతే రసాయనం
ఆకాశము-సూర్యునియొక్క కిరణములద్వారా సముద్రమునందలి రసమును పానముచేసి నవమాసముల వఱకును గర్భములు ధరించి- వర్షర్తువు రాగానే - పద్ర సములకుఁ గుఱు. కారణభూతమునైన రసాయనమును - భువనముల పాలిటికి జీవప్రదమైన జలమును] ప్రసవించుచున్నది. అని ఈ శ్లోకమునకుగల తాత్పర్యము. ఈవర్ణనయందు- రసపానము- గర్భధారణము- ప్రసవము- రసాయనము- మున్నగు పదములయందు గల అమూల్యమగు భావము-బోకజ్ఞత-మొదలగు విషయములు ఎంత హృదయంగమములై యున్ననో చిత్రగీతము. మతీయును "యాభి రాదిత్య స్తపతి రశ్మిభి స్తాభిః పర్జన్యోవర్షతి." అనుప్రతి విహితమగు ఆర్ష విజ్ఞానమెట్లు పనిపెట్టెనెదో చిత్రగీతము.

కాంగ్రెసు తగాదా.

లాల్ బాబు ప్రతినిధిగారి అభిప్రాయములు.

లాల్ బాబు ప్రతినిధిగారి అభిప్రాయములు. అయ్యో, అఖిలభారత జాతీయ సంఘముయొక్క అధ్యక్షులకును, కార్యచరణసంఘము వారికిని వచ్చిన తగాదాను గూర్చి మీరు నిన్నటి పత్రికలో వ్రాసిన వ్యాసమునకు దోడు అవ్వడమై పాఠకులకు నిజశీర్షిని దెలుప నేను నాకుగూడటల వ్రాయుచున్నాను. కాంగ్రెసు చట్టములన్నిటికిని, ఆయనయే ముఖ్యప్రమాణమని అధ్యక్షులు తలచుచున్నారు. ఇంతియకాక కార్యచరణసంఘమును జాతీయోపసంఘమును, ఏవిధమైన ప్రతిష్ఠ లేనివని వారి యభిప్రాయము. కాని యీ సంఘములవారు ఇట్టిస్థితినిగీ కరింపజాలరు. అధ్యక్షులు సభాకార్యక్రమములో మాత్రము ప్రమాణమని యీ సంఘములవారు ఒప్పుకొనెదరు. అంతియగాని యేదైన ఒక సూత్రమును గూర్చి తగాదా వచ్చినపుడు సభవారందరును గలసి అధ్యక్షులకు భిన్నముగ తీర్మానింపవచ్చును. నూతన జాతీయోపసంఘసభ్యులు జానుమాసములలో నెన్నుకొనబడిరి. జూలై 28వ తేదీని జూంబాయిలో ప్రథమ సమావేశమయెను. అప్పుడు ముందువచ్చిన ప్రశ్నయొక్క కలు సరిగాజరిగినా యనియో, బెంగాలు, మద్రాసు రాష్ట్రములు తప్ప మిగిలిన రాష్ట్రములయందు దలి యెన్ని కలగూర్చి వచ్చిన యాజ్ఞాపకమును అధ్యక్షులుతోసి వేసిరి. ఆచెందు రాష్ట్రముల యెన్ని కలనుమాత్రము విచారణలో నుంచిరి. ఈలోపల, జాతీయోపసంఘమువారు యితర పనుల గూర్చి యోచింపవచ్చునని చెప్పిరి. మూడుగోజులు సభజరిగెను. యవరాజాగమన బహిష్కారమును గూర్చియు, విదేశవస్త్ర బహిష్కారము ను గూర్చియు ముఖ్యములగు తీర్మానము లామోదింపబడెను. ఈతీర్మానములలో నధ్యక్షులు సంఘములోని యితరులతో భేదాభిప్రాయమును గల్గియుండలేదు. ఈసమావేశమునందు జాతీయోపసంఘమువారు, కార్యచరణసంఘమువారికి అన్ని విధముల సభికారము నిచ్చి వారిచే పరిష్కరింపబడని వ్యవహారములు కార్యచరణసంఘమువారికి బంపవలెనని తీర్మానింపబడెను. వీనిలోనే బెంగాలుమద్రాసు యెన్ని

కలనుగూర్చిన ఆజ్ఞాపకముండెను. కాన కార్యచరణసంఘమువారు, యీ యెన్నికల వ్యాయమును పరిష్కరింపవలసివచ్చెను. అయినను అధ్యక్షులు అవిషయమై పరిష్కరించు సభికారము తమ కేగలదని చెప్పి ఆజ్ఞాపకమువారికి పరమముగా వ్యాయము చేప్పెను. సంఘములోని సభ్యు లితరులు ఒకరు దప్పవందలేదు, నవంబరులో మరలనెన్నికలు జరుగనుండ, నిప్పుడు నిర్వాహక కార్యభార మెంతయో యుండ, యెన్నికలవిషయమైన పుచ్చి చారణ యవసరమని యభిప్రాయపడి, ఆజ్ఞాపకము చేయు వారికిది దెల్పి, ఆ నోరొక్క సమావేశముతో కార్య నిర్వహణము చేయవలెనని చెప్పిరి. దీని తరువాత కార్యచరణ సంఘమువారు, పాట్నాలోను, కలకత్తాలోను, బొంబాయిలోను మూడుసార్లు సమావేశమైరి. అప్పుడు అధ్యక్షులు తాము చెప్పినమాట సాగవలెనని యేమియు ప్రయత్నించి యుండలేదు. ఈలోపల ఆజ్ఞాపకము చేసినవారు కార్యచరణసంఘమువారు చెప్పిన దాని కంగీకరించితిమని దెల్పిరి ఇప్పుడున్న రాజకీయ తీవ్రపరిస్థితులలో ముందుపని యేమి జేయవలయునో, దీక్షించు రులో కాగ్రెసులోపల జేయవలసిన పనియేమో ఆలోచించుటకు నవంబరు 4వ తేదీని డిల్లీ లో జాతీయోపసంఘము సమావేశము కావలెనని బొంబాయిలో తీర్మానింపబడెను. దీనిని త్రోసివేసి అధ్యక్షులు డిల్లీలో సభ యిదివరలో ప్రకటించిన ప్రకారము జరుగ నేరదని ప్రయోచిరి. ఆ సంఘనిర్వాహము సరియైనదిగాదని వా రాజ్ఞాపించుచున్నారు. బెంగాలు మద్రాసు యెన్నికలు జాతీయోపసంఘమునకు సరియైనవి కాకపోయినంత మాత్రమున, సంఘనిర్వాహ మంతయు నిష్కారమైనదగునా? అయినను జాతీయోపసంఘము పని జేయుచున్నది. కార్యనిర్వాహకసంఘమునకు విజయరాఘవాచార్యులు గారియధ్యక్షతన కేంద్రనే సర్వాధికారము నిచ్చియుండుటచే, యిప్పుడు వారు చేసిన పనివిషయము క్లమే నదేగాక, అధ్యక్షుడు జేయవలసిన పనివలె లేక, మూర్ఖముగను పోటుగ నున్నది. అధ్యక్షులకును, కార్యనిర్వాహకసంఘము నకును వచ్చిన తగాదా వ్యావహారికమైనదియే. దానికిని కాంగ్రెసు, కార్య నిర్వహణము నకును సంబంధము లేదు. ఈ తగాదాలో కార్యనిర్వాహక సంఘములో చాలమందియు, జాతీయోపసంఘమువారును అధ్యక్షులతో నేరీభవించుటలేదు, జాతీయోపసంఘములో భారత

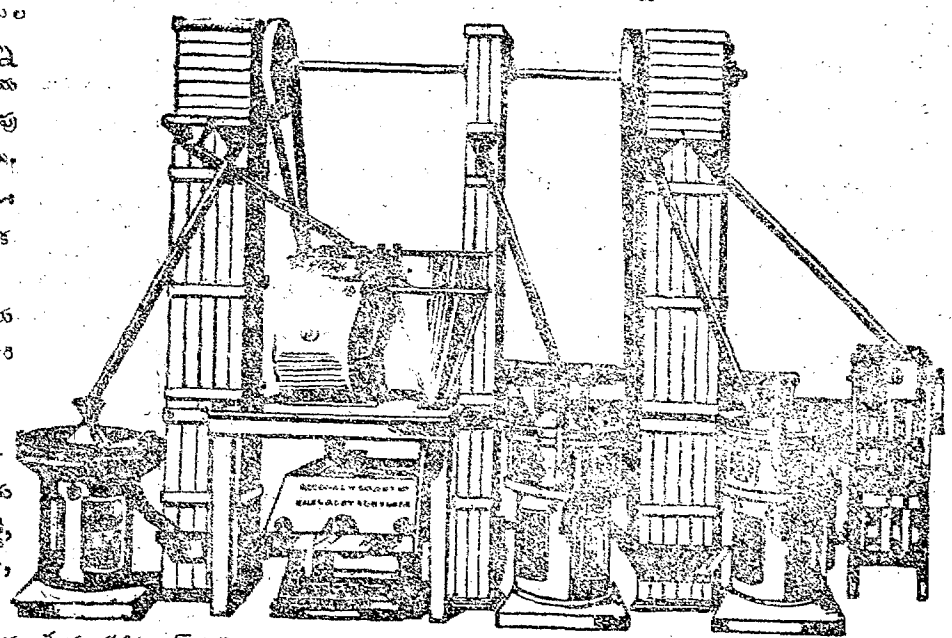
దేశములోని గొప్పగొప్ప వ్యాయకాస్త్రవేత్తలును వాదులును గలరు. గాంధీ మహాత్ము డొక గొప్పవ్యాయవాది పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, సి. ఆర్. దాసు గారు విజయరాఘవా చారి గారికంటె నెక్కువ కాకున్న సమావేశము వ్యాయవాహికారమును గల్గియుండిరి. నాకుగూడ నిండియాలోను విదేశములలో జరుగునధలచట్టములగూర్చి మంచియుభవము గలరు. రాఘవాచారిగారు అధ్యక్షుని అధికారమునుగూర్చి ప్రసంగించినటులజేసి నయధ్యక్షుని నే నెప్పుడు గానలేదు. విజయరాఘవాచారిగారు వ్యాయవంతులును సత్వేకర్తయును అన్నిమాట నిజమే. వారి భక్తియు, ప్రవర్తనయు గాఢమైనవియే. వారు మంచివిద్యావంతులుగూడనుటయితే నేమి, తాముచెప్పిన ప్రకారముకాంగ్రెసునిర్వాహమున్న, చట్టములున్న యేషడవన్నచో దేశమునకు వినాశము గల్గినని వారు భ్రమపడుచున్నారు. ఏమైన నేమి? వారు చేయవలసినపని కార్యనిర్వాహకసంఘమువారు జేసిన తీర్మానమును గూర్చి జాతీయోపసంఘమునకు దెల్పి వారి విశ్వాసమును బడనియుండ వలసినది. ఇప్పుడు వారు జాతీయోపసంఘమునే రద్దుచేసి, త్రోసివేయవలెనని ప్రయత్నించుట వృథా ఆగ్రహకారకమైన పని జేయుట యగును. వారాజ్ఞాపకము చేసిన కార్య నిర్వాహక సంఘమువారి తీర్మానము 15 మంది సభ్యులలో 12 గు రుండ నేకగ్రీవముగ నామోదింపబడెను. అప్పుడు రాని ముగ్గురును, ఎవరనగా, మాలానా మహమ్మదాలీయు అధ్యక్షులును, సి. ఆర్. దాసుగారును.

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ అపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగిదృష్టి హి పులాకునము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రకాస్త్రము, భూతదైవ్యము, యంత్రములు, ఆమెరికావాసి చీట్లవేక తమా ములు విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడి చెట్టును పుట్టించుట, ఉపహారోపహాసములు, కిరీటములని తలకానుభవే మాటలాడించుట, భూమిపై గజమువలెను గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిట్లుబు మొదలగు విచిత్రములు ఆ నేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేటిక ఉయ్యగలరని గ్యారంజీ యచ్చుచున్నాము. దీనివల రూ. 4.0-0 అ. (2118-688) డి. 45, జూన్ 1900 వామును, బెంగళ. (మయూరజిగ్నా

ఈదిగువ తెలుపబడిన చిత్ర పటమువంటి దృఢమైనట్టియు, బహుకాల ముండుకట్టియు, బ్రిటిష్ మేక్ రెస్-మిల్ మేషి నరీ

మీకు కావసియున్న

ఒక గంటకు 5 హెండ్లకు వెయ్యిలు మొదలుకొని ఒక దినమునకు 1,000 టన్నుల వరకు తెల్లబియ్యమును తయారుచేయు గల పలురకముల క్లిగిలిగిట్టి బియ్యపు యంత్రములను త్వరలో అందజేయుగలము. బియ్యమును చేసే ఈ యంత్రములలో ప్రతిముఖ్యమైన పనికిని ప్రత్యేకముగా ఒక భాగము ఆమర్చబడియున్నది. అందువలన మిక్కిలిబాగుగా తయారు చేయబడిన బియ్యము మొదలు రకమువారి గా తయారుచేయవచ్చును. బియ్యపు యంత్ర సామానులు:- నెం 1 హల్లరు ఆండ్ పాలిషరు, (మెరుగు బెట్టెడి) నెం 2 హల్లరు, పాడి రిడ్డి, ఎలివేటరు, వెల్లరు, విన్నోయింగు ఫాన, నెపరేటరు, కోన్, స్క్రీన్ ఫాన్.

ఆస్పిరేటరు అందు మేకరు, నైక్రోనుపుల్లీలు, బేరింగులు, కాలరులు, స్టీలు పాప్టింగు, రెడ్డవేగారి కలితలేని ఒంటె వెండ్రుకల బెల్టులు, నూలు బెల్టులు, ఇతర సామానులు సరసమైన ధరలకు పంపబడును.

బియ్యపు యంత్రము "డిటాచ్డు" టైప్ పరిమాణము:- ఒక గంటలో 10 హెండ్లకు వెయ్యిలు తెల్లబియ్యము తయారుగును. ఈ విలాసమునకు తక్షణమే వ్రాయుడు లేక స్వయముగావచ్చి చూడుడు.

డౌగ్ లాన్ అండు గ్రాను, లిమిటెడ్

(స్కాట్ లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.) తంబు కెట్టి వీ థి, మదరాసు.

100 సంవత్సరములనుండి పనిచేయుచున్న - డైనుమిల్లు, జనరల్ ఎంజిన్లు.

రైసుమిల్లు యంత్రములను చిరకాలమునుండి అతివిస్తారముగా చేయుచున్నాము. ప్రపంచమునకు పంపే అన్ని జిల్లాలోను వీరియొక్క యంత్రములే పూర్తిగా అమ్మబడియున్నవి. అన్ని రకముల యంత్రములు ఇంజనీరింగు సామగ్రిలు ఇతర సామగ్రిలు అందజేయబడును. కావలసిన యంత్రముల మాదిరిలు ప్లాను వ్రాసియుచ్చుట, ఆ సామగ్రిలను సిద్ధపరచుట, పూర్తిగా కట్టించి యిచ్చుట, యివి చేయుచున్నాము. మీకు కావలసినవాటి కొరకు మాకు వ్రాయుడు. మద్రాసుకు మేనేజరు ఏజెంట్లు:- మెస్సర్సు. హెచ్.ఎల్.ఎస్. అండు కో., తంజివిలాసము "డౌగ్లాస్" పోస్టు బాక్సు నెం. 14.

తెలిఫోను నెం. 1077.

మాపలాల విస్తరము

జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ప్రకటనము

పంధూరు కలికాపులలో బర్మాసేన 6-9 మంది మాపలాల హతముచేసెను. వెలియంబెర్రయొద్ద మాపలాల చేరని పేరింతలమున్న పండికడు సేనలు తెలిపెను. కల్లికోట వైత్రికోడున మాపలాల దోచుకొనుచున్నారు. సందేహింపక రాజులలో మాపలాల చరి 20 మంది మాత్రమే కలరు.

విచారణ

27 వ తేదీని ఎడవలపట్టి పన్నెకరు, అష్టమూర్తి సంబుద్రిపాడుగార్లను మరి యిద్దరును జామినమీద వదలుటకు తీర్పు విచ్చిరి. దామోదర పన్నెకరునుగూడ జామినమీద వదలిరి.

సంజంటుగ్రాంటు గరికి 26 వ తేదీని కాన్స్ట్రుక్టివ్ జరుగుటచే వారు 15 రోజులవరకు రాజులని రామను మీసను గారు ఎలియనాయరుకేసులో తెలిపిరి. ప్రారంభవిచారణ జరుగవచ్చునా అని అడుగ గ్రాంటుగారికి తంతియిచ్చి తేపు చెప్పెదననెను.

మాపలాల రికారు తగులబెట్టినకేసు 27 వ తేదీ మధ్యాహ్నము విచారణ జరిగినది. 100 మంది ముద్దాయిలు వాలో 28 గురు మాపలాల యిద్దరు హిందువులు.

బెజవాడ అద్వైతసభ

ఇదివరలో కాన్స్ట్రక్టివ్ పనులందు జరుగునని ప్రయోచించిన అద్వైతసభ గద్వాల జనపద్రి సంస్థానములకు వెళ్లెపండితులకు కూడ యిబ్బండిలేకుండ గలందులకై ప్రతి మాఘమాస కుక్కపక్షమునకు మార్చబడినది. రథసప్తమిలో పరీక్షలు ముగింపబడును. మిగతాసంకతుల ప్రత్యుత్తరములద్వారా తెలుసుకొనవలయును. బెజవాడ, 28-10-21 కవుతా సూర్యనారాయణరావు.

అయోధ్య అద్వైతవిల్లు

లక్నో. అక్టోబరు 27:— తాలూకాదారుల ప్రతినిధులకును, రయతుల ప్రతినిధులకును సమాధానమువదుకలేదు. బిల్లునుగురించి కానసభలో తీర్మానముచర్చ జరుగును. తాలూకాదారులకు ప్రభుత్వమువారి సహాయమేగాక, అయోధ్యజమీందారులసానుభూతి గలదు.

కానసభలో చర్చ

అయోధ్య అద్వైత బిల్లునుగురించి సెలెక్టకమిటీవారుతయారుచేసిన నిరేదికలు ఆర్థికసభ్యుడు కానసభాసభ్యుల కీడినము ఇచ్చెను.

సెలెక్టకమిటీలో చాలించుకొన్న సభ్యు లెట్లు ఎందుకు చేసినాలో విచారించబడలేదు. వాస్తవత్యేకాభిప్రాయములను వైకొనలేదు గాన ఈనిరేదికను అంగీకరించగూడదని హాలియ నాథకుంజ్రాగా రుపపాదించిరి. పిరు సెలెక్టకమిటీని వదలుటకు నిరేదికగ్రంథకర్తలకొన్ని కారణములను నూచించిరి. కుంజ్రాగా రి హేతువులను తీర్చుముగా నాడేపించిరి. సెలెక్టకమిటీ వారి చర్చలలో మేముపాల్గొనము అని చెప్పి కొందరు సభ్యులు చాలించుకొన్నారగాన, వారు తమస్థానములకు రాజీనామా చేజ్జినారని ఉద్దేశించబడినది అని ఆర్థికసభ్యుడు తెలియజేసెను. ఇంతవరకు కానసభాకార్యదర్శిగా నుండిన పండిత ఇక్బలు నారాయణ గుర్తుగారు, మరికొందరు కుంజ్రాగారి ఆక్షేపణ ను బలపఱచిగాని వోటుకుబెట్టిన పక్ష డిప్యూటీ అధిక సంఖ్యాకులచే నంగీకరించబడలేదు.

ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొనుటకు అద్వైత బిల్లును తిరిగి ప్రకటించవలయునని పండిత కుంజ్రాగారుతిరిగి ఉపపాదించిరి. ఈ ఉపపాదన కూడ ఓడిపోయెను. ఉపపాదకుడు, ఈ తీర్మానమును బలపఱచి సభ్యులు బిల్లులోని అంశములనన్నిటిని ఆక్షేపించిరి; ప్రభుత్వమువారు వలంబించిన మార్గమును ఖండించిరి; కానసభాసభ్యులలో నధికసంఖ్యాకులు అగు తాలూకాదారులు, జమీందారులు చేరి రయతులకు నిరోధము నవలంబించవలదని ప్రార్థించిరి. ప్రభుత్వమువారు రయతుల పక్షము నవలంబించవలయునని ఉపపాదకుడు ఖండికాపథముగా నుడివెను. భారతప్రభుత్వమువారు తాలూకాదారులకు వాగ్దానములు చేసిరి గాన స్థానికప్రభుత్వమువారి కేమి భయమక్కుటలేదు. రయతుల కీల్లు సామాన్యముగ కన్నెత్తికేరముగనున్నదని గవర్నరు గారు రభిప్రాయపడిరిగాని ఇది నిజము గాదని ఉపపాదకుడు సందేహించెను.

ఇంక ఆలస్యము చేయదగదని ఆర్థికసభ్యుడు చెప్పెను. బిల్లునుగురించి కానసభాసభ్యులు ఆలోచించెదరు.

ధర్మవరము తాలూకా కాంగ్రెసు సభలు.

21, 22 తేదీలను సమావేశమగుట.

దేశభక్త కాండ వెంకటప్పయ్య, గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణి, దుగ్గిరాల రాఘవ చంద్రయ్యచౌదరి గార్లును, మండల సంఘాధ్యక్షుడగు పేర వార్యకవిగారును తదితరులును 21 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1 గంట రైలునందు అనంతపురము నుండి వచ్చిరి. అంతకు ముందే రైల్వేస్టేషనునకు ప్రముఖుల సత్కరింప స్వచ్ఛంద సేవలతో వచ్చిన స్థానికసంఘ సభ్యులు పూమాలలో నలంకరించిరి. దేశభక్తుని యితరులను మేళతాళములతో బహుళసం దూరగించిన పిమ్మట వాస్తై యేర్పరచిన శ్రీకన్యకాపరమేశ్వరి దేవాలయమున విడిచు జేసిరి. వాడే నాలుగు గంటలకు సభసమావేశమయ్యెను. ప్రారంభమున మండల సంఘ కార్యదర్శి పద్మనాభదాసుగారు భారత మాతృప్రభుత్వమున జేసిరి. పిమ్మట నాహ్వాన సంఘసభ్యుల తరపున రాష్ట్రాదు సుబ్బదాసుగారు కాలపరిచానమును, దేశపరిస్థితులను, అసహాయోద్యమ తత్వమును గురించి చదువుచు, సభ్యులకు స్వాగతము నొసంగిరి.

పిమ్మట సభాకార్యక్రమముల కొనసాగింప కవిగారు సభాధ్యక్షులుగ శ్రీయూర దుగ్గిరాల రాఘవచంద్రయ్యచౌదరి గారుండవలెనని యుపపాదించి, కల్లూరు సుబ్బరావుగారు వదింప, తుంపర్తి సంజీవరావుగారు బలపరుపగా సర్వజనాంగీకృతమయ్యెను. శ్రీచౌదరిగారు కరతాళములు పెలగ నధ్యక్ష పీఠమున నాసీనులై తమప్రారంభోపన్యాసము నీక్రింది విషయములఁ జెలిపిరి.

సుప్రసిద్ధ ఆంధ్రరాష్ట్ర నాయకులగు బ్రహ్మశ్రీ కొండ వేంకటప్పయ్య పంతులుగారి సభయందుండ నే నీహగ్రాస నాధిపత్యము వహించుట నూర్పుని మందర దిబ్బిటి వెలింగి వట్టై కాని, ఈసభాసదులు నన్ను బెద్దజేసి నాకీయాధిపత్యము గట్టినందుకు వా రెంతయు మందనీయులు. నేడు మనము మిక్కిలి గొప్ప సంఘటనమున నున్నారము. ఈ విషయ సమయమున, మనము ధైర్యధైర్యముల వీడిన మన మెంతయు నభోగతి పాలయ్యెదము. మహాత్ముని బోధనలన భరత దేశముపొంగి పారజుచున్నది. నూతన భావము లంకురించి వృద్ధి జెందుచున్నది ఈసందర్భమున మహాత్ముని యాజ్ఞానుసారము ఆతని నాయకత్వముక్రింద భారతీయులు ముందడుగు వైచుచున్నారము. ఇట్టిపయమున మితాలూకాయందు మీరనే విషయములను జెలిసికొన కుతూహలలై యున్నారు. మా కృష్ణజిల్లాను బోలి ద త్రమండలములు మాధ్యమున మునిగి యుండి పోయినను విదేశకన్త్రములందు మాత్ర మిందలి ప్రజలు కూడ మునిగియున్నారనుట నే మెంతయు జింకెల్లుచున్నాడను. మిత్రప్రాంతమున కజువు విశేషముగ నుండుటబట్టి నూలుపడుకు వారిని మీరు ప్రోత్సహించిన కజువు త్వరలో నివారణ యగునని నేను నమ్మెదను. ఈదత్తచండలములను గలిపి ఆంధ్రదేశ మొక ఖండమని నేను చెప్పగలను. పాశ్చాత్య ప్రభుత్వము మనకు పేలొనగూర్చునను వెట్టి నమ్మకమున మనముండిన అధఃపతితులమై పోయెదము. కనుక మనము స్వయముగ స్వయం తీక్రివై నాధారపడియుండవలెనని యీషండ్రిండు మానముల గల్పింపజేసిరి. ఎప్పుడు యీనూతన యుగమున యిచ్చట సమావేశమైన మీవిదేశబట్టలను విగర్ధింపవలెను. ఇయ్యది కేవలము వాగ్దానమున గాక నాచరింపయందు లెట్టెదనని నమ్ముచున్నాడను.

పిమ్మట బ్రహ్మశ్రీ గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణిగారు స్వరాజ్య తత్వకతను గూర్చి కాంతముగ, ప్రభుత్వమువారి తక్కులను బట్టి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ మెప్పుడెప్పుడు చచ్చుటెచ్చుట రాజ్యమును స్థాపించుటయు, మెట్లమొదట వారెట్టి వారై యుండుటయు, భరతఖండమున స్థాపితులైన పిమ్మట వారెట్టి స్థితియుండుటయు, పూర్వమున వనదేశమున కేతపరిశ్రమ యుట్లండినదియు, బ్రస్తుతమున నెట్టి ప్రాస్థస్థితికి వచ్చియుండునదియు, విదేశముగ్లప్రజలమనముల నాలుగుంటుల నుపన్యసించిరి.

దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు విదేశకన్త్ర దహనాత్యేకతను గూర్చి యావస్థనించుచు మధ్యమధ్య మిక్కిలి గంభీరముగ విజృంభించుచు మూర్తీకరించిన భారత మాత మూర్తివోరై ప్రజలయందు మిక్కిలి చలనము కలుగుజలుల యుపన్యసించిరి. వారి యుపన్యాస మధ్యమనను, అంతమునను, అనంతరమునను సభ్యులు తమ వైవిధిక గుడ్డలను దీసి పారవైచిరి. నాటికి సభముగింపబడినను ముఖండినము విషయ

నిర్ధారక సభగూడి తీర్మానములవై చర్చ జరిగెను. సాయం కాలము 4 గంటలకు బహిరంగసభయందు హిందూపుర సభ యందు అంగీకరింపబడిన తీర్మానములే యిచటను అంగీకరింపబడినవి. కరాచీ తీర్మాన మామోదింపబడి 100 సభ్యులు సంతకములు చేసిరి.

చావలి సోమయాజులు

తుని స్కూలుమాస్టరు

నీవు సహానిరాకరణపు టుద్యమములో జేరి తే 8-10-21 13-10-21, 17-10-21 ది జరిగిన మిటింగులకు హాజరయి ప్రజలకు గవర్న మెంటువారివై గల్గినభక్తిని పోగొట్టి కీర్తనలు పాడి నట్లు మాకు తెలియవచ్చినది.

ఏల నిన్ను పనిలోనుంచి తగ్గించకూడదో వెంటనే సంజాయిషీ 24 ఘంటలలోగా యియ్యవలెను.

(ద) చెలికాని లచ్చారావు.

పితాపురంతాలూకాబోర్డు, పెసిడెంటు.

తాలూకాబోర్డు పెసిడెంటుగారికి

ఇదివరలో యున్న మామూలుకు వ్యతిరేకముగా తమరు ఎడవల ప్రాశి పంపించిన మెమోరాండమ్ చేరినది. కొడుకు హంతకులెటులున్నను గౌరవ పూర్వక సంబోధన లేని అధమ నాఖరి జీవనము మీ చేతిక్రింద చేయుట కంటె స్వతంత్రుడవై స్వతంత్ర జీవనము చేసుకొనుటమేలని యెంచినా పదవికి రాజీనామా నిచ్చుచున్నాను.

కొడుకుహంతకులకు సమాధానము వ్రాయవలసిన బాధ్యత యిక లేకపోయినప్పటికి నావల యెంతమాత్రము నేరము దని తమకును జనసామాన్యమునకును తెలియుటకొరకు వ్రాయుచున్నాను.

నేను సహాయనిరాకరణపు టుద్యమములో చేరిన మాట వాస్తవము. నాలోపాటు మామూలులో అందరు ఉపాధ్యాయులు చేరినవారలే. అనగా పావలా చందా యిచ్చి కాంగ్రెసు సభ్యులుగా చేరిఫారములమీద దస్కతుచేసినవారలే.

నేను సభలకు నాస్వంత్రపనులు యెన్ని వున్నప్పటికి కట్టిజేసింహాజరు అవుచున్నమాట వాస్తవము. 8-10-21 13-10-21సభలలో కీర్తనలు పాడినమాటవాస్తవముకాని ఆకీర్తనలు పాడుట వలం గవర్న మెంటువారివై ప్రజలకు గల్గినభక్తిని పోగొట్టునట్లు వాణిసంగతి అసందర్భము అబద్ధము ఈనరకు శత్రుత్వమువై ప్రజలకు భక్తింబిడవరకే పోయినది గావున నేను క్రొత్తగాపోగొట్టునడచియులేదు. నేను పాడిన కీర్తనలు అన్నియు స్వదేశీ వస్త్ర ధారణప్రామాఖ్యమును గూర్చినవైనందున రాజభక్తిని ఎటుల పోగొట్టితిరో యీహింపజాలరున్నాను.

హిందూదేశమునపుట్టిన ప్రతిమానవును స్వదేశీవస్త్రధారణాది సాధనములచే స్వరాజ్యమును సంపాదించుట ముఖ్యకర్తవ్యము గనుక నేనును ఉడుతభక్తిగా నాయభోచిత కృత్యమును నిర్వర్తించుచుంటిని. గాని మరియొకటిగాదు. స్థానిక పరిపాలనలో కూడా నిరంతర ప్రభుత్వవర్గమువారు ఇట్టి అనవసరజోక్యమును కలుగజేసుకొనుచున్నప్పుడు మానవంతుడైన యెవనిని దానిక్రింద ఉద్యోగములు చేయుటకు ఎంతమాత్రమును తగదన్న ధర్మముయొరింగిన పెద్దలుగావున తమరుకూడా నా రాజీనామాను అంగీకరించకమును చే తమపదవికి రాజీనామా నిచ్చెదనని నమ్ముచు యీ సంజాయిషీ యివ్వవలెనని.

(ద) చావలి సోమయాజులు

వి. జి. సభ. అక్టోబరు 31 వ తేదీ సోమవారము సాయంత్రము 4 గంటలకు సాంద్ర్యమహాలలో, మిస్ వూర్ల చంద్రమ్మ అభినయముతో గానము జేసెదరు. కద్దరవస్త్రములు ధరించెడివారును, టోపీలు పెట్టుకొనెడివారును, సగము రేట్లకు తావచ్చును.

ఆయుర్వేద ప్రచారకసభా ధన్వంతర్యుత్సవము:—వైసభవారు 26-10-21 వ తేదీని 5-30 గంటలకు ముత్యాలపేట హైస్కూలులో ఆయుర్వేదాభివృద్ధినిగురించి డాక్టర్ ఆచంట లక్ష్మీపతిగారి ఆధిపత్యముక్రింద సభజరిపిరి. ప్రభుత్వమున డాక్టరు మధురముత్తై మొదలియారుగారు ఆయుర్వేదాభివృద్ధినిగురించి యుపన్యసించిరి. ఆ తర్వాత భిషగ్రాజు వేంకటేశ్వరరావు మాండలికగారు ఆరోగ్యమునకు ఆయుర్వేదోక్తమగు విధులును హిందూ మతానుసార మాచరించవలసిన విధులనుబాగుగా జెలియజేసిరి. అటుపిమ్మట చావలిరామమూర్తి శాస్త్రి ఆయుర్వేద విశారదగారువైవిధ్యమును గురించియే జెప్పిరి. అంతమున మాజీలాంతరై ప్రదర్శనముతో సభముగి సెను. ఆయుర్వేద విద్యార్థి ము. వెంకటశాస్త్రి.

విదేశ వార్తలు

ప్రభువుల సభ

భారతదేశమును గూర్చిన చర్చ

ప్రభువుల సభలో భారతదేశమును గురించి మాట్లాడుచు సిద్ధెన్డాను ప్రభువుగారు జెప్పిరి. మాంటాగుగారధికారమునకు వచ్చినప్పటినుండియు భారతదేశమున అధికారము తగ్గిపోవుచున్నది. వారు చాల నవాయకములగు పౌరబాటులను గావించుచున్నారు. ఎన్నికలను బట్టి జూచినయెడల భారతదేశము క్రొత్త సంస్కరణల కన్న నుని తేలివది, నీనివలన ఆంగ్లేయు పరిపాలనకు వ్యతిరేకముగ క్రమమైన కట్టుదిట్టములతో నాందోళనము ప్రబలివది. ప్రభుత్వమువారి కండ్ల యెదుటనే మలబారు తిరుగుబాటు బాటలు జేయబడెను. భారతదేశములో ప్రభుత్వము యొక్క పలుకబడియు ప్రతిష్ఠయు తగ్గిపోవుచున్నది. భారతదేశము నిప్పటి స్థితికిఁబచ్చి కార్యములన్నియు కండ్ల యెదుటనే శిథిలము లగుచుండెను. నానియందు నిరాశ ప్రబలుచున్నది. పానిస్థానమున కేమియు ప్రతిష్ఠింపబడలేదు. భారతీయ సేనలను తిరిగి పంపివేయుటయు ఆంగ్లేయ సేనలను తగ్గించుటయు మంచి కార్యములు గావు.

సిద్ధెన్డాను ప్రభువుగారు భారతదేశము స్థితిని గురించి చర్చించుటకు గోరినప్పుడు మాంటాగుగారు మరొకప్పుడీ చర్చ దీసుకొని రావలయునని కోరినది కర్ణాట ప్రభువుగారు వాక్రచ్చిరి. వారేతరువాత నిట్లు చెప్పిరి. సభలో నొక నాయకుడు చర్చ మరొకప్పుడు జరుగవలయునని కోరినప్పుడు దాని నిదివరకప్పుడును తిరస్కరింపలేదు. రాజప్రతినిధి యెట్టిచర్చ దీసుకొని వచ్చు దానిని ప్రభుత్వమువారు ననుమతించెదగని వాగానము జేసి యుంటిమి. భారతదేశమున న్యాయశాంతిలను కాపాడుటకు ఎట్టి చర్చలైన దీసుకొనుటకు రాజప్రతినిధికి సంపూర్ణాధికారము గలదు. ఇట్టి సమయములో నీసభవారు విషయముల మగురించి చర్చించుటయును వానిలో జోక్యము వుచ్చుకొని రాజప్రతినిధికి సలహాలనుగూడ నిచ్చుటకు ప్రయత్నించుటయు దుస్సహములు సిద్ధెన్డాను ప్రభువుగారి యుపన్యాసమును భారతదేశములో నపారథము జేసుకొనవచ్చును: ప్రభువుల సభలో నీ చర్చవిషయమై హిందూదేశమున దెలిసినప్పుడు యువరాజుగారి సంచార సందర్శమున విపరీతమైన ఫలితముల నీయవచ్చును యువరాజుగారి దివరకు సంచారముజేసిన దేశములవారికి వాహినీని సేవవంటిసేవనే భారతదేశమునకుగూడ నొసర్ప జరుచుచున్నారు. వారు పరస్పరప్రేమను శాంతిని నెలకొల్పుటకు కారకులైరి.

యువరాజుగారి యద్భుతాకర్షణ శక్తియు, వారిచారి త్రమును, యుపన్యాస కాశలమును, భారత దేశమునందు, స్వదేశసంస్థానాధిపతులయొక్కయు భారతప్రజాబాహుళ్యముయొక్కయు మనములయందు మంచియుద్దేశముల నెలకొల్పును. యువరాజుగారు భారతదేశమునకు వెళ్లుట చాలవరకు చర్చింపబడి నిర్ధారణ జేయబడెను. రాజప్రతినిధిగారును, వారిసహకారులను ఏకగ్రీవముగ వారి నాహ్వానించిరి. ఇందుకు ప్రతిజాగరూకతయు దీసుకొనెదమనిగూడ దెలిసిరి. యువరాజుగారు, ప్రయాణములోనందరు ప్రభువులును ఏకగ్రీవముగనుండవలయును. యువరాజుగారి ప్రయాణమునకు వ్యతిరేకము నేమియు నీసభయందు జెప్పరాదు. అట్లుజేయుట నెరము వంటిది యువరాజుగారి ప్రయాణము జయనూచనలతో నుండినయెడల భారతదేశమునందు పరస్పర సరళాభిప్రాయమును వృద్ధిపొందించును.

ఆంగ్లేయ ప్రభువుగారు ఇండియను సివిలు సర్వీసులోని యసంతృప్తిని గురించి మాట్లాడిరి. క్రొత్త సంస్కరణలవలన ముద్రోగము మానినవారికి వారిసేవనుబట్టి పెన్ననల తీయవలెనని గోరిరి. నుదరాసునందు సంరక్షణకొరకు చాలహిందువులు ప్రార్థించిరి మలబారు తిరుగుబాటును ప్రభువుముననే యెందుల కణచించేయలేక పోయినది యడిగిరి. ఒరిస్సాయందు గ్రాంటుగారు పోలీసు సహాయమును పొందజాలక పోయిరి. సర్ టి. హేలండుగారు మ్యూనిషన్సు బోర్డుకేసులో రాజీనామా నిచ్చినప్పుడు వారిసహాయులుగూడ నెందులకు రాజీనామా నీయలేదని యడిగిరి.

మిడ్డెల్సు ప్రభువుగారు కొన్ని విషయములలో పార్లమెంటువారి చర్చముగియక పూర్వ మేమియు చర్చ దీసుకొనరాదనియు, భారతదేశ భవిష్యతుకు పార్లమెంటువారు బాధ్యులగుటచే వారి విమర్శనలేకయే ఏవిధానమును ప్రభుత్వమువారు సమ్యక్తపొందినవిగా నెంచునాడదనియు నుడిపిరి.

పాలిస్ బరి, కూప్రభువులు ఈ చర్చను కొలదికాలము వరకు ఆపుట లాభములేదనియు, పార్లమెంటువారు ప్రస్తుతము తాము చర్చించు హక్కును వదులుకొనరాదనియు దెలిపిరి.

మెయ్యప్పర్లు ప్రభువుగారు భారతదేశ సమస్యయందు వర్ణవిచక్షణయే ముఖ్యవిషయ మనియు జెప్పిరి. ఇది ప్రపంచమందంతటను గలదు. ఇది తెల్లవారి యాధిపత్యము పైన నల్లవారి తిరుగుబాటు-మనమితరకును బ్రటిషువారు భారతీయుల కంటె ఎక్కువవారను నూత్రముమీద భారతదేశమును పాలించితిమనుట నిజము. ఈ భావముపై తిరుగుబాటుజరుచున్నది. కొన్ని లులమూలముననే భారతీయులను ఆంగ్లేయులను కలకొనగలరు-జాతిభేదమును శమింపజేయునూహాసము వీటివ్యాకాంక్షలుగును. అసహాయోద్యమమునకు మాంటాగుగారు బాధ్యులుగాజాలరు. భాధ్యతగలిగిన భారతీయులవలననే అసహాయోద్యమము తిరస్కరింపబడవలయును. మాఫలాతిరుగుబాటు గాంధీగారి యుద్యమమును జాలతగ్గింపజేయును. చాలమందిప్రజల నాయుద్యమమునకు విముఖులజేసెను. రాజప్రతినిధిగారిని సేనానాయకుని నమ్మవలయును. అనేకభయములను అనుమానములను దెలుపుచుండినయెడల వారి కార్యము దుస్తరమగునని జెప్పిరి.

సమర్థుప్రభువుగారు మ్యూనిషన్సు కేసును వదలివేయవలెనని కోరిరి

మెస్టరు ప్రభువుగారు ప్రస్తుత సమస్య బలము ఓర్పులకు మధ్యన జెప్పెను. బలము, బలహీనతల మధ్యగాదు. భారతదేశమునకును ఆంగ్లదేశమునకును మధ్యనిప్పుడున్న బంధములకంటె బలమైనట్టియు, ఎక్కువకాలమునునట్టియు బంధములను నెలకొల్పవచ్చునని ఇంకను నమ్మకము గలదు. ప్రస్తుతము సహనముతోను ఓర్పుతోను నుండు విధాన మవలంబించుటవలన బ్రజలు ప్రభుత్వమునకు దోడ్పడుచున్నారు. లేకపోయినయెడల చాలచుంది యాందోళన కారులను వీరులుగ బరిగణించెడివారే. నివిలు వ్యవస్థాగ్రంథులకు మంచియేర్పాటులు జేయవలయుననిజెప్పిరి.

తిట్టనప్రభువుగారుజెప్పిరి: భారత దేశస్థితిని, సభవారు చర్చించు హక్కును పోగొట్టునుద్దేశము ప్రభుత్వమువారికి లేదు. ఇంకొకప్పుడు చర్చించుటవలన నీలోపుగ కావలసిన సమాచారములను దెప్పించుకొనుటకు వీలుండు నను నుద్దేశముతో నట్లు జెప్పిరి. నివిలు యుద్యోగుల విషయమై జాయంటు కమిటీవారి సలహాల నాచరణలో పెట్టెదరు- వారికిచ్చు పెన్నను మొత్తమును నిర్ణయించుటగురించి యాలోచించుచున్నాము. మాఫలా తిరుగుబాటునుగురించి త్వరలోప్రభుత్వమువారు ప్రకటించెదరు-ఆంగ్లేయ ప్రభువు గ్రాంటుగారినిగురించిచెప్పినది పౌరబాటు-కలకత్తా మ్యూనిషన్సు కేసు తీసివేయవలెనని కోరవలయును. రాజప్రతినిధిగారట్టిదవరకే జేసిరి. ఇకముందెట్టివి సంభవింపకుండ జాగ్రత్తవుచ్చుకొనిరి. భారతదేశమున కవసరమగు సైన్యమును గురించి ఇంపీరియల్ డిఫెన్సు సంఘమువారు చాలాచించుచున్నారు. భారతదేశమంతయు దిరుగుబాటుతోను రాజద్రోహముతోను నిండియున్నదనియు ప్రభుత్వమువారు ఇండియన్ సర్వీసువారికి జేయూత నొసగుట లేదనియు సిద్ధెన్డాను ప్రభువుగారు జెప్పినది తప్పనియు జెప్పిరి.

తరువాత భారత రాజకీయ విధానమును సమర్థించుచు మాట్లాడెను- తరువాత ఆంగ్లేయ ప్రభువుగారు తన తీర్మానమును పసంహరించుకొనిరి.

యువరాజుగారునమ్ము.

తైమ్సుపత్రిక.

తైమ్సుపత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:-యువరాజుగారి ఇండియాప్రయాణముమీద జాలనాధారము పడియున్నది. వీరి ప్రయాణకాలమున భారతదేశరాజకీయస్థితి కొంచెము సులువుగమాత్రమున్నది. దేశమున స్నేహముభావ మెక్కుడగునని తలంచెదము. క్రొత్త సంస్కరణములు బాగుగపనిచేయుచున్న కాలమున నాయనచేరును. చాలమందిభారతీయులు సత్వరాభివృద్ధి కెదురుజూచుచున్నారు గాని, రాజుగారును, పార్లమెంటువారును, బ్రిటిషు ప్రజలును భారతదేశాభ్యుదయమునకు సంక్షుకులని జ్ఞాపకముచుకొనవలయును. త్వరముగ పనిగాజాలదు. భారతదేశమును ఆంగ్లదేశమును కలసిపనిజేసినయెడల భారతనా ప్రాజ్యమునకు శాంతిచేయరును. భారతదేశమును కలలోనైనను దలపని అభివృద్ధిజేయిమి. ప్రస్తుతభారతదేశస్థితికిభారతీయులు చాలపనిజేసిరికాని ముఖ్యధారము బ్రిటిషువారు రెండుజాతులు నుగలసి ఏకాదర్శముకొరకు పనిజేయవలెను. ఆంగ్లదేశమునఅధిని వేరరాజ్యములను దానినే యాశించుచున్నది. వాని భారతహం ఆంగ్లదేశముల సఖ్యతకు ముఖ్యమగు బంధమురాజు. ఈ బంధమునుబలపఱచుటకే యువరాజుగారు భారత దేశమునకు జనుచున్నారు.

కాశ్మీరీ యభిప్రాయములు.

తైమ్సు పత్రికలో నొక వ్యాసమును వ్రాయుచు, యువరాజుగారి పర్యటనసమయమున భారతదేశమేమి చేయునని కాశ్మీరీగారు ప్రశ్నించిరి.

కాశ్మీరీగారు తమ ప్రత్యుత్తరము కు ప్రముఖ జెప్పెను భారతదేశము సహజరాజభక్తిని గవబరచును. యువరాజుగారు, నిష్కపటాం మాతరంగమును, బౌద్ధమును సరిగ గ్రహించును. తనకు స్వరాజ్యపరిపాదన మొనర్చెద నని వాదనాము జేసిన రాజుగారికుమారు డీకెడని జ్ఞప్తియందుం చుకొనును. తనప్రేమను, స్వాగతమును గవబరచుటలో నితరదేశములకంటె మొనడదు. బ్రిటిషురాజ్యమునందు ఆధినివేశరాజ్యముగా పరిగణింపబడుటకు కోరుచున్న భారతదేశము రాజుగారి ముఖ్యతను పరిగణించును.

ఇటీవలి పరిస్థితులవలన భారతదేశము తనస్వభావమును మరచియున్నను తనవిధి నిప్పుడు మరచదు అసహాయోద్యమావలంబకులు బహిష్కరణప్రకటన జేసినను తాత్కాలికము రాజకీయాభిప్రాయభేదములను మరచిపోయెదరు. యువరాజుగారు రాజకీయములకంటె అతీతుడు. అసహాయోద్యమమును దైర్యముతో కాన్పిలరులు ఎదుర్కొనవలయును. ప్రజలభయమునకును సానుభూతికిని వీరు అతీతులు గావలయును. ప్రజలలోని రాజభక్తిని యుత్సాహముతో గన్నవలెనను.

ప్రతివారును తమవిషయక్తధర్మముగానో, రాజకీయ వివేకమునో రాజుగారికి భక్తిని గన్నవలయును ఒక ధర్మము మాత్రమే గలదు "మితవాత భారతీయులు తమయెడల తమ ధర్మమును నిర్వర్తించినయెడల వారిదేశమునకును యువరాజునకును తమ ధర్మములు నిర్వర్తించినవారగుదురు.

కామన్సుసభ.

హిందూదేశవిషయములు.

సర్ చార్లెస్ యేట్సుగారు భారతీయసైనికులు ప్రభుత్వవ్యతిరేకపక్షమువారిచే బాధింపబడు చుండి రనియు దాని నాపుటకేమి యొనర్చినయు నడుగగా మాంటాగుగారా విషయమేమి దెలియ దనియు దానిని భారతప్రభుత్వమువారికి దెలిపెదమనియు జెప్పిరి.

వి. సి. ఎస్. సంస్కరణలు

సర్ విలియం జాముసన్ హిట్సుగారికి సమాధానము జెప్పుచు మాంటాగుగారు సంస్కరణలవలన సంతృప్తులై వచ్చు ఇండియను సర్వీసు యుద్యోగుల పెన్ననుగురించి భారత ప్రభుత్వముతో నాలోచించుచుంటిమని నుడిపిరి.

తిరుగుబాటుదారులనుండి రక్షణ

మాట్లాతిరుగుబాటులనుగురించి సమాధానమిచ్చుచు మాంటాగుగారు దేశపరిస్థితులవలన తిరుగుబాటు నణచుటకు కొంచెమెక్కువకాలము పట్టుననియు రాజప్రతినిధిగారు, మదరాసు వారిచే నడుగబడిన సేనలనన్నిటిని బంపెననియు ప్రాణముల రక్షణయందు రాజప్రతినిధిగారు తమ ధర్మముల జక్కగ నెరుగుదురనియు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

వాసింగ్టనుసభ

సభ నవంబరు 12-న తేదీన సమావేశ మగును. అంతర్జాతీయ ఆర్థికవిషయములు సభయందు చర్చింపబడు ననువార్త యసత్య మని ప్రకటింపబడినది.

పై లీమియా సమస్య.

పోలిషు గవర్నరు మెంటువారు నానారాష్ట్ర సభవారి తీర్పు నంగీకరించిరి. జగ్గును పోలిషు ఆర్థికవిషయముల నాలోచించుటకు ప్లెన్ సెన్ సిగ్నాకరిని నియమించి రని తెలియుచున్నది.

జగ్గును మంత్రివర్గము.

క్రొత్తమంత్రివర్గము సేర్పాటుజేయుటకు ఛాన్సెలరు అధికారప్రత్యము నంగీకరించెను.

కారల్ గారు పట్టువడుట.

శనివారమునాడు ప్రభుత్వపక్షమున నెక్కువ సైనికులు వచ్చిరి. అంతట చక్రవర్తిగారు సంధిపతాక మెత్తిరి. గాని సంధిషరతులలో కారల్ గారు నిబంధనలు లేకుండ లోబడవలయునని కోరబడుటచే సంధిషరతుల తిరస్కరించెను. ఇప్పుటికి చాలమంది సైనికులు రాజపక్షమును వదలి వెళ్లిరి. కారల్ గారుగూడ పారిపోయిరి. ఆయన రైలులో వెళ్లుచుండ రైలుట్రాలనుతీసివేసిరి. అందుచే నాయనచిక్కను- తరువాత ఖిందుజేయబడెను.

చక్రవర్తిగారి సందేశము

తాను వెల్లిగొట్టిన క్రొత్త చక్రవర్తిగారు తనకవజయము గలిగిన పతాకమున తనకుమారులను స్వీకృత ప్రభుత్వమువారు వారు రక్షించవలయుననిగోరుచు లేఖనము వ్రాసి వెల్లిరి. అవజయము గలిగిన తరువాత తాను బ్రతుకననిగూడ నాలెడు వ్రాసెను.

చక్రవర్తిగారి కుటుంబము

చక్రవర్తిగారి కుమారులను దప్ప మిగిలిన వారింబంధువుల నందరిని స్వీకృతమునండి వెడలగొట్టుటకు స్వీకృత ప్రభుత్వము విశ్వయించిరి.

రాజ్యమును వదలుకొనుట

ప్రభుత్వమువారు కారల్ గారిని కుటుంబసహితముగా రాజ్యాధికారమును వదలుకొనుటకును తరువాత క్రిటివు ప్రభుత్వమువారికి లోబడుటకును గోరిరి.

విరియ సమస్య

బలముచే నిలుపుకొనుడు—ఉపసంఘము

ఉపసంఘమువారి రికను చర్చించుచుండుటచే పూర్వసభ సమావేశము గాలేదు.

ఉపసంఘమునందు పతాకమునకు ఇద్దరు ప్రతినిధులు చొప్పున గలరు.

లార్డు ఛాన్సలరుగారు సందేశభ జరుపుటసాధ్యమని తోచినగాని అపుటలేదని తెలిసెను.

ఆవరణమునెవల!

మైక్యుపత్రికలో లాచికరస్సాండ్లెంట్ ఇటుల వ్రాయుచున్నారు:—స్థితిశాంతు కష్టముగ నేయున్నది. డివెలరాగారు దెచ్చివెట్టిన సమస్యను పరిష్కరించుట కష్టసాధ్యము. ప్రధాన మంత్రిగారు వాచ్చెన్ననుకు వెళ్లుట సంభవింపకపోవచ్చును. కష్టమైనను ఈ సమస్యను పరిష్కరించుట ముంభవము గాదు.

విరియబుట్టితీసి డివెలరాగారి తండ్రివార మంత్రివర్గము వారు సిద్ధముజేసి నియు రాజుగారి సమానింప లేదనియు తెలిసెను.

మైక్యుపత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది సభ విఫలమైనయెడల విర్రొందును బలవంతముగ రాజ్యములో నుండుకొనెదము. జాతీయగౌరవమునకు మైన విధానముల నిన్నటిచే ప్రయత్నింతుము. సభ జయప్రదమగునని ఇంకను దోచుచున్నది.

అంగ్లో - ఈజిప్టు సందర్భము

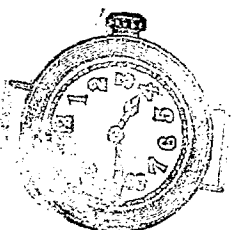
ఈజిప్టు ఫాసమునుగురించి మంత్రివర్గమువారు విచారిం చుచున్నారు. ఈజిప్టువారు స్వతంత్రమును ప్రకటించుటకు గురించి యందుచున్న జరుగుచున్నది. అంగ్లో ఈజిప్టుతో సంబంధ ముంచుకొనవలెనని చెప్పిరి. ఈసూత్రమునకు మంత్రివర్గమువారు సమ్మతించిరి. సందేశరేఖలు నిర్ణయించుటయే కష్టము.

ఈజిప్టు మామూలు సిద్ధమైనది. లండనులోని ఈజిప్టు ప్రతి నిధులు సంతకములున్నట్లు సిద్ధముగ నున్నారు. ఈజిప్టులో సతినా దుల యాండ్లకోసంబల నెనుకముందు లాడుచున్నారు. కొలది కాలములోనే సంతకములు చేతురు. సందేశలో ప్రాటక్టరేటు దీసివేయబడెను. ఇతర దేశీయుల సంక్షేమము, సంబంధ వ్యవహారములను రక్షించుటయు సందేశలో ముఖ్యమగుటలు.

కలకత్తా ట్రాంస్ వెమెంట్లు జరుగుచున్నది. కిరిగి కొన్ని గలభాలు జరిగినవి.

రాష్ట్రవేళలో మంటజూచే అసలు వెండి రిస్ట్రలట్ రేడియం గడియారము.

ఈ వెండి రిస్ట్రలట్ గడియారములు చేతిలో ధరించుటకు మిక్కిలి ఆందముగాను ఖరీదైనగాను మంచి పనితీరును గలిగినదిగాను చేయబడినది. ఇందులలో రేడియం అను నస్తువు అమర్చబడి యుండుటవల్ల చీకటివేళలో గంట చక్కగా అగుపడును. ఇది సరియైన వేళను జూపలేదని. మేలైన

కలకత్తాలో చేయబడినది. చూడుటకు మిక్కిలి ఆందము రాష్ట్రవేళ చీకటిలో గంటలుచూచే అసలు వెండి రేడియం రిస్ట్రలట్ గడియారం సీమతోలుపట్టుతో సహా 8-8- నిక్కిల్ చేతిపట్టుతో 9-0-0, అసల్ వెండి చేతిపట్టుతో 10-0-0 సంవత్సరములు గ్యారంటీగల గోల్డుగ్లాస్ రేడియం రిస్ట్రలట్ గడియారం 12-0-0 చిరునామా:—సి ఏ చెంగెలాయ నాయుడు, నెంబర్ 25 పెరుమాళ్లుగూడెం లోటు మెదటి వీధి, నానూకూరు పేట పోస్టు, మదరాసు.

రాజ ప్రతినిధిగారి ఉపన్యాసము

శ్రీమదము, అక్టోబరు 27:—కాశ్మీర దేశపు మహారాజు గారు రాజ ప్రతినిధికి విందుచేసినవ్యయము, రాజ ప్రతినిధి ఇట్లు పన్ను నింపెను.

“రీడింగ్ ప్రభుత్వగారిని, నన్ను మీరు వ్యాధయపూర్వకముగ మర్యాదచేసినందుకు మీకు నాకృతజ్ఞతను దెలుపుచున్నాను. భారతదేశమందలి స్వదేశసంస్థానములకు నేనింతకుముందెన్న దెచ్చటికి వెళ్లినవాడనుగాను. ఇప్పుడు మేనునుభవించిన సుఖమును ఎన్నటికిని మరువజాలము. మేము మీరాజ్యములో నడుగుపెట్టిన తీరునుండి ఇప్పుటివరకు, మీరును, మీ ప్రభుత్వోద్యోగియులను సమ్మతి మర్యాద చేయచున్నారు.

అతిసుందరముగానున్న మీ దేశమందలి రమ్యములను జూచునప్పుడు, దేశమందు దార్శిన్య దుఃఖములున్నవను విషయము ఎన్నటికిని జ్ఞాపకముండదు. మీ దేశమందుమాడ మానవుడు సంపూర్ణ సుఖము ననుభవించుచున్నాడనుటకుపీలులేదు. ధాన్యము లపంట తగినందుచేత ధరలు విపరీతముగ పెచ్చిపోయినవి. నిరుపేదలకష్టములు సహించుటకు శక్యముగాదు. ఈ ధాన్యపు ధరలను తగ్గించి పట్టణముండి పట్టణములకు ధాన్యమును దెప్పించి నయముగా విక్రయించుటయే ప్రధాన సమస్య మీరిప్పుడవలం బించిన నివారణోపాయములు తాత్కాలికముగ కష్టములనుతొలగించియుండవచ్చునగాని, ఈ జాత్యమును కాశ్మీరముగతుదర్చవలయును. ఇందుకు గాను మీరు ఒక ప్రత్యేక కాఖను నియమించుట ఉత్తముగా నుండును. మీరు ఇట్లు చేసినారని నాకీ సాయుధమే తెలిసినది. మీరవలంబించిన చర్యను నేనభినందించుచున్నాను. ధాన్యపు విక్రయము రాజ్యమువారి అధికారములో నుండుటకు మీరు కొన్నికా స న మ ల ను గా వి ం చ వలయును. ఈ కాసన్లొంఘునును చేయవారిని దండించుటకును ధాన్యమును కాచిపెట్టువారిని పట్టుకొనుటకును ఒక సమ్మి కోర్టును స్థాపించవలయును—నిజముగ కష్టముగానున్న ఈ సమస్యను మీరతి సులభముగ బరిష్కరింపగలరని నాకుదోచుచున్నది.

రాజ్యపరిపాలనయందు మీరుతోడ్పడుటకు మీ రిటీవల ఒక కాశ్మీరీరాష్ట్రాక సభను నియమించినారని వినుటకు నా కానందముగానున్నది. ప్రజాప్రతినిధుల సభకు ఒక విధానమును తయారు చేయుటవారి ప్రభుత్వ కర్తవ్యము గా నుం డ వ ల యునని మీరాజ్యాపించినారని మీరు నాతోడెప్పినారు. మూడు న్యాయమూర్తులు గల ఒక హైకోర్టును స్థాపించవలయునని మీరు దృఢీకరించుచున్నారు. ఈ సంస్కరణములు తప్పక ప్రభుత్వపరిపాలనను, న్యాయప్రభుత్వమును బాగుపఱచగలవని నాకు దృఢముగా దోచుచున్నది. ఇవి మీ ప్రజలకు సంతృప్తి గలిగించును—మీ కాశ్మీరీరాష్ట్రమును, బాధ్యతలను తగ్గించును. ఈ సంస్కరణములను ప్రవేశపెట్టుటయందును, సాత్వికమనస్సును పరిష్కరించుటయందును మారెసి డెండు గారు ను, నే ను ను మీ రు వలయునంత సహాయమును చేయగము. ఇప్పుడు మేము మీ స్థానమునకు వచ్చినతరుణులందు మీరీ గొప్పమార్పులను జేపూ తీర్మానించుట ప్రసంగనీయము. మీ నామము కాశ్మీరముగ సార్థకమగును. పేదలు సామాన్యులుగ ప్రభువుచే రక్షించబడవలయును. వారి జేమమే మీ ప్రధానోద్దేశమని మీరు చాటుచున్నారు.

యధికాలమునందు కాశ్మీర రాజ్యము జేసిన మహోపకారమును గురించి నేను ప్రస్తావింపవక్కరలేదు. సార్వభౌముడు, మే లున్న ప ర్థ ప్ర భు వు మున్నగు వా రు మీ రు హో ప కార ము న నే క ము ర్లు జ్ఞాపించిరి. మీ పైనికుల తెలివి తేటలందెమి, వారి దైర్యసాహసములందెమి, మీ దాతృత్వమునందెమి, న్యాయస్వాతంత్ర్యములను సంపాదించుటకు పోరుటకు మీరు బలపిన సేనయందెమి, కాశ్మీర దేశమన్నితీయముగ ప్రవర్తించినదని జెప్పవచ్చును. జాముకు వచ్చినప్పుడు, పేల్పుయవరాజుగారు మీ పైనికులను జూచుట కవకాశము కలుగును—పేల్పుయవరాజుగారు మిమ్ము స్వయముగ ఆభినందించెదరు. అతడు మీ దేశములో కొలదికోజులకంటె ఎక్కువగా బసజేయజాలడు. నేను మీరాజభక్తిని అతనికి జెప్పెను.

మారు విందుచేసిన మీమహారాజుగారికి ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధిని గోరుట నా ప్రధానకర్తవ్యము. అతడు చిరంజీవిగా నుండుగాక! మీమహారాజుగారు సద్గుణసంపన్నులు. అతని గుణాతిశయములనుగురించి నేను మీకు జెప్పవలయునా? అతనితో నేను కొలదికోజుల సఖ్యముచేసెను, అతని విశాలహృదయమును, దాతృత్వమును, దయాదాక్షిణ్యములను, సంపూర్ణ రాజభక్తిని, అంగ రాజ్యమునందతనికిగల గాఢమరాగమును

గమనించ గలిగితిని. రీడింగ్ ప్రభుత్వగారితోగూడ నేనుతిరిగి. మీ దేశమునకు వేం చేయ వల యు న ని మీ మహారాజుగారు ఆభిలషించుచున్నారు. నాకుగూడ రావలయునని ఉన్నది. బహుశః నేను తిరిగి మరొకసారి వచ్చుటకు సాధ్యపడవచ్చును. సోదరసోదరీమణులారా, జాము, కాశ్మీర దేశముల మహారాజు సర్ ప్రతాప్ సింగు బహదూరు గారికి నేను తిరిగి ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధిని గోరుచున్నాను. అతడు, అతని దేశము దినదినాభివృద్ధి చెంది, సుఖముగ నుండుగాక.

పున్నీపుట్ జాన్సక్ గారు.

సికందరాబాదు, అక్టోబరు 27:—దినమంతయు ననేకస్థలములందు పర్యవసించిన పిమ్మట, మద్యపాన నిషేధోద్యమనాయకుడగు పున్నీపుట్ జాన్సక్ గారు నిన్న రాత్రి పటాలము మధ్య ఆనేకమందికి గంభీరముగ మహస్వనించెను కర్నూలు కమాండంటు గాడ్డివోర అధ్యక్షత వహించెను. సర్ ఆలీ ఇమాం, అతని సతీతిలకము, రెసిడెంటు నాకుప్ప, అతని సతీమణి, ననాబు సాలరు జంగుమున్నగు ప్రముఖులు ఉపన్యాసమును వినుటకు వచ్చి యుండిరి. తమ వ్యక్తి ఆభిప్రాయము తెల్పుండినను, సద్గుణ సంపన్నుడగు జాన్సక్ గారిని అందరు మెచ్చుకొనక తప్పదని ఆధ్యక్షులుచదివిరి.

జాన్సక్ గారు ఆమెరికా ఖండములో మద్యపాననిషేధ మెట్లువచ్చినదో విపులముగ వర్ణించిరి. ఆమెరికా దేశములో సంవత్సరానికి ఇంతమద్యము పానముచేయబడు చున్నది అని కొందరు క్రైస్తవులు విశేషము. తు తింతివారలను బంపుచుందురు. ఇటీవల హార్డింగు మహానీయుడు ఆమెరికా ప్రజాప్రభుత్వమునకధ్యక్షుడైనప్పుడు, నిషేధమా, మద్యపానమా అను నదిపరిష్కరింపబడవలసిన ప్రధానసమస్యగానుండెను. హార్డింగుగారు నిషేధవాదులు. రికోల్లమంది అధిక సంఖ్యాకుల తినిని అధ్యక్షునిగా నెన్నుకొలిరి. ఆమెరికాలో మద్య పానము తగ్గలేదని విదేశములకుతంతివారలను బంపేవారికి వేరే ప్రత్యుత్తరమియనకకూడలేదు.

జాన్సక్ గారంతట ఇష్టమువచ్చిన వారు తనను ప్రశ్నలడుగవచ్చునని నెలవిచ్చిరిగాని ఎవ్వరును ప్రశ్నించలేదు. తనమనమునందంతకు పూర్వము మద్యపాననిషేధమును గురించి ఉండినందియములన్నియు మాయ మైపట్టు కర్నూలు నాకుప్పగారు చెప్పిరి. ఉపన్యాసమునకు మందములర్పించినపిమ్మట సభ ముగిసెను.

యవరాజుగారి రాజ సందర్శనను బొంబాయిలో నవంబరు 17, 21 వ తేదీలు నెలవు దినములని బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. పూనా జిల్లాకు 19 వ తేదీని నెలవియ్యబడును.

చందనాదివటి

చందనాదివటి:— ప్రమేసారోగములను బోగొట్టును.

చందనాదివటి:— బొంబాయిలో మేనాము (సెగ) రోగమును అతిత్వరతముగా బోగొట్టును.

చందనాదివటి:— మూత్రనాలములలోని ప్రణయమును బోగొట్టి మూత్రము బారియగునట్లును మంట లేకుండచేయును.

చందనాదివటి:— మూత్రాశయమునకు బలము గలిగించును.

చందనాదివటి:— శ్రీలకు ప్రాప్తించిన బొంబాయిక మేనాము (సెగ) రోగమును బోగొట్టును.

చందనాదివటి:— శ్రీలకు దైవికముగా వచ్చే యెర్రకునును, తెల్లకునును రోగములను బోగొట్టును.

25 మాత్రలు వెల రూ 1.

కాట్టలలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీరతి, బి. ఎ. ఎం. బి. సి. ఎం.

మేనేజింగు డైరెక్టరు,

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ, (లిమిటెడ్)

19, హార్నిస్ రోడ్డు,

మాంటురోడ్ - మదరాసు.

(గురు)

ఇకను శస్త్రమక్కరలేదు.

(8188)

శ్రీ దత్తాత్రేయ, ఉయ్యూరు (యస్టీ) సంస్థానాధిపతులచే పోషింపబడుచున్న శిశువు డాక్టరు అబ్దుల్ అజీజు సాహెబుచే సుపసిద్ధిగా తయారుచేయబడి ఆశేకయోగ్యతాపత్రములు డిడైన మందుల వివరము:-

1. సిల్వరు పువ్వులు - ఇది రాచపుండ్లు, మేహరణములు, సుఖసంబంధమైన రణములు, తుపాకిదెబ్బలు మాను, శరీరములో చిక్కుకున్న తుపాకిగుండు, గాజు ముక్కలు, యినుపముక్కలు వగైరాలు ఆపరేషన్ లేకనే బయటికి తీయటం పనికివచ్చును. కత్తిపోట్లు వగైరాలున్న, గోరుమట్టు, తామర, కలుపుకెప్ప, గజ్జి, కర్పాణి, మడమ నూలులవగైరాలు ఆమోక్షముగా వుండును. యావత్తు జీవంతువులకు గాయములకు, జబ్బులకు పనికివచ్చును.

వెల తులం 1-కి రు 5-0-0.

ఒక కేసుకు పావుతులంమారు శరిపోవును.

2. సిల్వరు లోషను - ఇది నోటిపూత, కావిన పుండ్లు, రక్తనాళములనుండి కాయున్న రక్తము నాపుటకున్న పుషయోగించును. గోరీయాన మాన్యుటలో దీనికి మించిన మందు లేదని వాడుకవలన మీకే తెలియగలదు.

వెల 1 అవున్న బుడ్డి రు 1-0-0.

3. పాముకాటుకుమందు - బుడ్డి 1-కి రు 1.

4. కాభియూత్ సులేమాని - ఇది యువాని కాత్త్రము ప్రకారముగా తయారుచేయబడినది. ఇది కండ్లు మెరుపు, నీరుకారుట, దురద, కండ్లకలక, మొండ చూడలేకుండుట మొదలైన యావత్తు కండ్ల జబ్బులకు వైద్యయోగ్యము. బుడ్డి 1-కి వెల రు 0-8-0.

5. కలరామాత్ర లె - i. మాత్రలు 25 గల డబ్బీ 1-కి వెల రు 1-0-0. ii. తేజావీధరాకు అవున్న సీసా రు 0-8-0. ఇది కలరా వగైరా యావత్తు విరోచనములు, వాంతులు వగైరాలకు ఆమోక్షముగా పనిచేయును.

6. పాచ్చిపునొప్పి వగైరా యావత్తు నొప్పులకు మందు - వెల సీసా 1-కి రు 0-8-0.

వై సుదహరించిన మందు లన్నియు బగ్గా వై సాదేశముల డాక్టరు ఫుంగీ అను ఒక మహామహునివలన కనిపెట్టబడినవి.

ఇకను వివరములు గోరువారు యీక్రింది చిరునామాకు వ్రాసిన డిడయగలరు. వై సుదహరించిన మందులు పుషయోగించువిధము, అనుపానములు మందు పంపునపుడు తెలుపబడును.

Abdul Aziz Sahib, Native Doctor South Vallur and Vuyyur Estates Thota-Vallur, Kistna District

ప్రతిఆంధ్రుడును చదువదగిన గ్రంథములు

(1) ఆంగ్లేయసామ్రాజ్యచరిత్రము:- ప్రపంచములో పాతికభాగమును ఆంగ్లేయులు తెట్టు సంపాదించిరి. తెలుగుగ్రంథము య్పా 1-1-0. (8207)

(2) అర్థశాస్త్రము:- మన దేశమున దర్శితవాద ఆధికముగ నుండుటకు కారణముల తెలుపుచు విశ్వరూపభివృద్ధి యగుటకు మార్గముల నూచించు గ్రంథము య్పా 1-4-0 ఈ రెండు పుస్తకము లేక కాలమున కొనువారికి పోట్లు ఖర్చు లుండవు. వలయువారు గ్రంథకర్త యను

మామిడిపూడి వెంకటరంగయ్య, ఎం. ఏ.

చక్రవర్తిపన్నాగములు, మహారాజావారి కాలేజి, విజయనగరం అని వ్రాయవలెను.

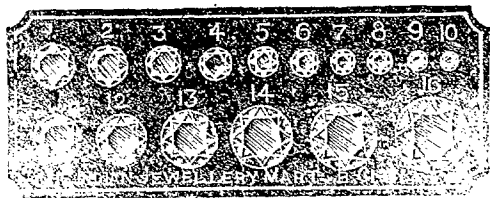
తెనుగు సీనియర్ ప్రాజెడరేకోడ్ రూ 5 క్రిమినల్ ప్రాజెడరేకోడ్ 6 Chitale's Indian Digest 1909-1921; 4 Volumes Rs. 35 వికోరియా డిపో, మైలాపూరు, మద్రాసు.

హిందూమహమ్మదీయ సమ్మేళనము.

శ్రీ దుర్ముతినామసంవత్సర ఆశ్వయుజ శు ౧౦ నాడు హైదరాబాదు పురమునందలి వివేకవర్ధని నాటకశాల ఎదుటి విశాలప్రదేశమందు "దసరా సమ్మేళనము" అనుపేర నొకసభ సమావేశ ధర్మసంస్థాపన సంఘము వారిచే సమకూర్చబడినది. సుమారు నాలుగైదు వేలమంది ప్రజలు సభనలంకరించిరి. ఆసభకు ప్రసిద్ధి నొందిన న్యాయవాదులగు శ్రీయుత అరసముద్దిఅయ్యంగారు అగ్రాసనాధిపతులుగా వై సభవారిచే నెన్నుకొనబడిరి. న్యాయవాదులగు పండిత కేశవరావుగారు దసరా యుత్పత్తిని గురించి రామాయణము భారతము దేవీభాగవతము మున్నగు గ్రంథముయందలి మూలమును విస్తృతముగ యుపన్యసించి హిందూమహమ్మదీయ సోదరుల హృదయములను రంజింపజేసిరి. పూర్వము దసరాకు జరుగుచుండెడి ఆయుధపూజగురించి వర్ణించుచు ప్రస్తుతము దురదృష్టముచే కాగితమును కత్తిరించు నట్టి కత్తిరిలను టేక్ వెన్సిలు చెక్కునట్టి చాటలను పూజింపవలసినగతి పట్టినందులకై విషాదము వెల్లబుచ్చిరి. తరువాత హయద్రాబాదున ప్రసిద్ధిబొంది నాయకులగు వామన నాయకుగారు రామచంద్ర వాయకు బ్యారిష్టరుగారును వై విషాదమున కెడములేకుండునట్లు రాటచ్చకమును పూజించుట ఖద్దరుకత్త్రములను ధరించుటచే మన మనోధర్మములు సమకూరజాలునని యుపన్యసించిరి. మరియు మనదేశసోదరుల యభ్యాగ్యసేత్తినిగురించి వర్ణించుచు మనము స్వదేశవస్త్రములను ధరించిన నేగాని మనదేశసోదరుల దైన్యము దీరజాలదని వక్కాణించిరి. పిమ్మట ప్రసిద్ధిబొందిన బ్యారిష్టరులగు మహమ్మదు అగ్రరుగారు శ్రీ క్రిష్ణ గారును వై విషయములను బలపర్చుచు హిందూమహమ్మదీయ సమ్మేళనమును గురించి ప్రశంసనీయముగా వర్ణించి సభ్యుల నానందాభిసేలలాడింపజేసిరి. తరువాతి రాఘవేంద్రరావు కర్క గారు మున్నగు కొందరు ప్రముఖుల యుపన్యాసములు గావించు పుడెను. పిమ్మట అగ్రాసనాధిపతిగారు తమ యుపన్యాసమును ఒక ముఖ్యునిగు భారతశ్రోకముతో విరమించిరి.

పిమ్మట వామన నాయకుగారి నిర్దేశమువై హిందూమహమ్మదీయ సోదరులందరునుగలసి దేవదర్శనార్థమై తూర్పుబాజారులో ముక్తిధరు బాగునందున్న దేవీమందిరమునకు జనిరి. అచ్చటను సుమారుమాడునాలుగువేల ప్రజలుకూడిరి. హిందూమహమ్మదీయులందరు సోదరభావముతో దేవికి విసమ్రులై మనోధర్మావ్యాప్తికై ప్రార్థనము సల్పిరి. అచ్చట నొకరాటముకు దేవీసాన్నిధ్యమున పూజగావించుపడెను. శ్రీయుత మహమ్మదు అగ్రరు బ్యారిష్టరుగారు దేవీ నమస్కారములుగావించి దేవీ పూజాతుత ఫలహారములంగొని గులాబిమాలాలంకృతులై, కుంకమతిలక ధారనులై గాంధీబీపి ధరించి దేవీమందిర సోపానమువైనిలిచి హిందూమహమ్మదీయ సమ్మేళన మిట్లు క్రియాపాపము లనంత వలయుననియు నే ధరించిన తిలకము నా యద్భుత తిలకమై మద్భుతజనితులగు సంతోషముల లాటములల్పేకోధించునని తమయనగర్వ గంభీరవాగ్దోషణచే సభాసదుల సంతోష సారంగములజేసిరి. పిమ్మట యదేశసభమునందు వామననాయకుగారును రామచంద్ర నాయకుగారును, వివేకవస్త్రములను పూర్వముగా జహిష్కరించి స్వదేశ వస్త్రములను ధరించెదమని దేవీసాన్నిధ్యము ప్రమాణము గావించినవలెనని సభ్యులనుగోరిరి. అందరు అట్లే పమాణముజేసి సంతోష చిత్రములతో గృహములకు జని వై ప్రమాణవాక్యములగు క్రియాపాపమునందించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు.

పురవాసిని.

వర్ణము బాగ వుండే యింటేవన్ కుచ్చి కెంపును, చక్రసాలా పట్టుకెంపులు సిండా తక్కువ వెలకు వొరకును. సరకు కొంచెముగా నున్నది, ఇంతలోనే వెల జాస్తి చేయపోవుము. కాబట్టి వలయువారు త్వరలో ఆర్డరు పంపవలయును. పట్టె కుచ్చి కెంపుల వెల 1 నైజా కెంపుల వెల. నుండి 11 నైజా లన్నియు వెల. 2 చేరిక కెంపులు క్యారెట్టు 1-కి 0-14-0 0-18-0 4 , 8 , , , 1-0-0 0-18-6 , 5 , , , 1-0-6 0-14-0 6 , 7 , , , 1-8-0 0-15-0 8 , 10 , , , 1-4-0 1-0-0 12 , 16 , , , 0-18-0 0-18-0 ఇండియన్ జ్యూవెలరీ మార్ట్, పోస్టబాక్సు నెం 40, బెంగుళూరు సిటీ.

అపొకమునకు

య్యరిలు మొదలు య్యరిల వరకు ధరగలది. నూలువడకు గాట్టుములు మానదీ సిద్ధముగా నున్నది. కోజా, టేకుకట్టతో కయ్యలైన గృహకోపకరములుకూడ గలవు. వివరములకు ఈ దిశవ విలాసమునకు వ్రాయుడు. S. T. Murthy & Co., 60, P. V. Covil Street, Kayapuram, Madras.

మిల్లు ఎంజినులు అద్భుతమునకు

ఏ 200 బి. హెచ్. పి. కార్లిన్ కాంపౌండు 8 బె వారిచే తయారుచేయబడినది. ఏ 200 బి. హెచ్. పి. క్రాస్ కాంపౌండు హార్వే అందు కో వారిచే తయారుచేయబడినది. ఏ 500 బి. హెచ్. పి. వర్తికల్ ట్రిపిల్ ఎక్స్ పాన్షన్ కార్లిన్ మాఅర్ట్ వారిచే తయారుచేయబడినది. ఏ 1600 బి. హెచ్. పి. క్రాస్ కాంపౌండు కార్లిన్ గాల్లోవే వారిచే తయారుచేయబడినది. (8215) J. C. Tosh Ltd., 24 Strand Road, Calcutta.

- 1 గాంధీ విజయభృజనాలకము 1-0-0 2 పులక మహారాజనాలకము 1-0-0 ఈ రెండు నాటకములును ఇంతటినుండి రెండుమాసము లనవకును విద్యార్థులకు, స్త్రీలకు, పుస్తకభాండాగారములకు మాత్రము రు 1-8-0 లకు విక్రయింతుము. పోస్టేజీ ప్రత్యేకం. వలయువారిట్లు వ్రాయవలెను. కవిరాజు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి, రాజమండ్రి

శివామితలైము

తలంబుకు మేలైనది. మెడటికి బలము. కండ్లకోగమును పోగొట్టును. వెల 6 బెన్సుల బుడ్డి రూ 1. మొత్తముగా కొనువారికి మంచి కమీషను. విశ్వనాథం సుబ్బరామవైద్య ఆయుర్వేదవేద భవనము, (8175) కోపూరు. (నెల్లూరుజిల్లా)

నారీ మనోహర పత్రి పనులు

విశాఖపట్టణము మూలిధనము - లక్ష రూపాయలు వంతువిలువ - ఒక రూపాయ ఉద్దేశము 1. వేరు వేరు జాతుల మేలునరుసపత్రి మనదేశములో పండించుట. 2. పనివాండ్రచే చేతనూలు వడికించి వివిధములగు బట్టలు చేయించుట. 3. పనివాండ్రకు జరూరయిన మూలధనము స్వల్పనడ్డికి అప్పు నిచ్చుట. 4. ప్రతివోట వ్రాంచి నేర్పించి నచ్చటచ్చట తయారగుచున్న నూలుబట్టలు న్యాయమైన ధరకు కొనుట. 5. నూలువడకడము, బట్టలు నేయడము అనుభవకాలుల ద్వారా నేర్పించుట. 6. లాభములో నాలుగవవంతు వేకేసేవకు వినియోగ పరచుట.

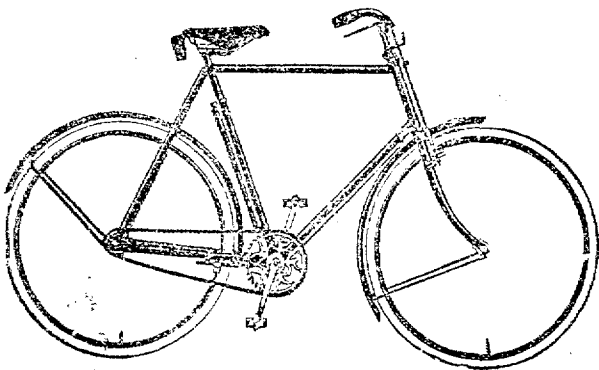
నిజంట్లు

ప్రతిగ్రామములోను వంతుదార్లను చేర్చుట, వీరొలను స్థాపించి, నూలు వడికించి బట్టలను నేయించుట మొదలగు పనులకుగాను జీతము కమీషను వైని యేజింట్లు కావలెను. లక్కరాజు - అప్పలస్వామినాయుడు, (3168) పాథకుడు.

Have you Realised— The Kyooch Popular

that the money spent daily on Rickshaw Hire can be better invested by purchasing one of the following Bicycles?

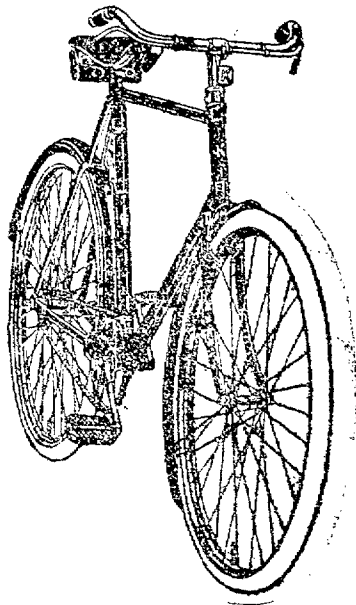
The Hopper Popular

ది హాపర్ పాపులర్.

ఈ రకము లైసిక్స్ సేనలకు ప్రపంచమునందు ఆ నేక భాగము లందు వాడుకలో నున్నవి. ప్రతియొక్క విషయమునందు మిక్కిలి శ్రేష్ఠత మైతి. చక్కగా తయారు చేయబడినవి. అతినలభ్యముగా వుంటున్నవి. ఆ నేక సంవత్సరములవరకు చెడదు. దీనిని మేము తిప్పక సిఫార్సు చేయుచుము.

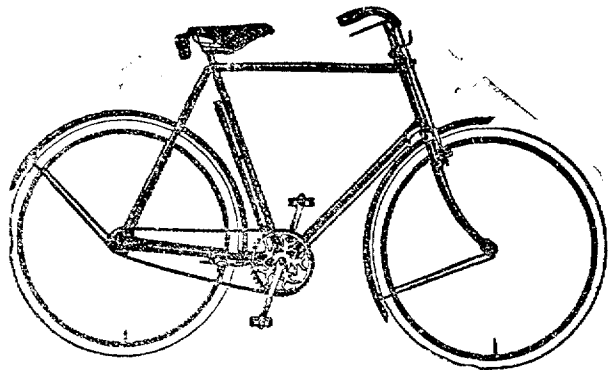
ప్రస్తుతపు ధర 1-కి రూ 165

ది కైచాచ్ పాపులర్.

దక్షిణాసియా దేశమునందు ఆ నేక నేలు మెషినులు వాడుకలో నున్నవి. దాని నవ యోగించిన ప్రతివారును తృప్తి పొంది యున్నారు. డెన్ లవ్ మైకులుచే అమర్చ బడినది. మొత్తముమీద అన్ని భాగములు మిక్కిలి మేలైనవాటితో మిక్కిలి అందముగా అమర్చబడి యున్నది. ఇంగ్లాండునందు కర్మాగారము లన్నిటిలోను మిక్కిలి పేరుపొందిన గొప్ప కర్మాగారమునం దిది తయారు చేయబడినది. ఇది "కవ్వము లేని" మెషిను. ప్రస్తుతపు ధర రూ 175

The Addison Roadster

ది ఆడ్డిసన్ రోడ్ స్టర్.

Each may be had on easy payment terms call or write for our new catalogue which contains cycles of all popular makes & will last for years.

మంచి కనికరమునకు పేరు పొందినట్టి ఏరియర్ కంపెనీ వారిచే తయారు గాను ప్రత్యేకముగా తయారు చేయబడినది. ఈ మెషిను వేడి రోడ్లకు ఎంతో ప్రయోజనముగా వెలయును అత రీతిగా అమర్చబడుచున్నది. అయినప్పటికిన్ని ఇంకను కొన్ని మావర్గ గలపు ఇతరులు కూడ మా కంపెనీకి వచ్చుచున్నారు; అందుచే వీటి ధర త్వరలో వృద్ధి జేయవలసివచ్చును.

ప్రస్తుతపు ధర 1-కి రూ 155.

Fresh shipment of B. S. A. cycles just received of all sizes.

ADDISON & Co., Ltd. Mount Road, MADRAS.

బిళ్లార్లము కంటెను ఆరోగ్యమే వ్రధానము
తంకి విలాసము: "క్యూరత్" మదరాసు.

ది ఆంగ్లో-అమెరికన్ డ్రగ్ కంపెనీ,
శ్రేష్ఠమైనట్టియు, సరసమైనట్టియు, నమ్మకమైనట్టియు బోషధశాల,
మానుప్రసిద్ధమైన నవరత్నములు:

- (1) ఆస్తమాక్యూరు - ఉబ్బసరోగముచే బాధపడునట్టివారి కిదియొకవరప్రసాదమని ఆ నేక గొప్ప వారిచే సిఫార్స చేయబడినది. అతిస్వల్పకాలములోనే అత్యుత్తమైన గుణము నిచ్చును. వాడి చూచిన తెలియును. ధర 2 బొమ్మలు బుడ్డి 1-కి రూ 2; 4 బొమ్మలు బుడ్డి 1-కి రూ 2.
- (2) ఆంటిమలేరియా మిక్చర్ - కొండ జ్వరములకు, సాధారణ జ్వరములకు రామబాణము వంటిది. బుడ్డి 1-కి రూ 1-0-0.
- (3) శ్రేష్ఠమైన నర్వెను ట్యాంక్ - ఇది మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది. అమృతమైన గుణము నిచ్చును. శ్రీపురుషులు దీనిని కష్టక సేవించుచున్నవారు ఆపాయ ముమియులేరు. చికిత్స పోయిన వారికి, బలహీనులకు శాశ్వతమైన పటుత్వమును, ఉత్సాహమును త్వరలో కలుగ జేయును.
- (4) అణ్డాజి వెయిన్ బామ్ - సకల నొప్పులు, బాధలు దీనిని వైన రుద్దుటచే మారుచు గును. ధర బుడ్డి 1-కి రూ 1-0-0
- (5) కలరా డ్రాప్స్ - కల - కు దీనికి కమానమైన దేదియు లేదనియే దృఢముగా చెప్పవచ్చును. ధర బుడ్డి 1-కి రూ 1-0-0.
- (6) డైయాబెటిక్ విల్స్ - అతిమాత్రంగోమము ఎంత కాలమునందీ యున్న ను త్వరలో నయమగును. అతిమాత్రవ్యాధిగ్రస్తలు తప్పక రోగవిముక్తు లగుదురు. ధర బుడ్డి 1-కి రూ 4.
- (7) ఉమెన్స్ బ్రెండు - స్త్రీల కొరతకి స్నేహితునివంటిది. ఆకాలబహిష్టి, బహిష్టికాలమునందు నొప్పి, క్రమముకల్పన బహిష్టి, వంధ్యత్వము మున్నగువాటిని పోగొట్టి మంచిగుణము తిప్పక నిచ్చును. ధర బుడ్డి 1-కి రూ 1-8-0.

సకల నిధమైన మందు సామానులు, పేటంటు బోషధములు, శస్త్రసంబంధమైన ఆయుధములు, వాసన పిండ్లు, అత్తెరులు, దంతసంబంధమైన సామానులు, నులొచనములు క్రొత్తవి పూచిగా పంపబడును. యంత్రాలములు, పురపాలక సంఘములు, ధర్మవైద్యశాలలు, పాఠశాలలు కళాశాలలు మున్నగు వాటికి ప్రత్యేకపు ధరలు గలరు ఇతర స్థలము లన్నిటికంటెను మా ధాన్య సరసముగా నుండును. బహుటపూరి ఉత్తరులు అగ్రగణ్యతతోను, అక్కరతోను పంపబడును. విస్తారముగా తెప్పించుకొనువారికి మంచి కమీషను యిచ్చబడును. పాకులు, రాత్రియు మా బోషధశాల తెలుపబడియుండును.

ప్రాప్తిబద్ధ- వి. ఎమ్. అణ్డాజీ అందుబ్రదర్సు,
కెమిస్ట్రు, డ్రగిస్టు, 2/200 లంకశాల వీధి, మదరాసు.

పాల్వపు వెంకటాచల పండితుల
ఆయుర్వేదీయ సిద్ధావదమగు
లోకామయవార
కస్తూరి మాత్రలవలె

సర్వాత్మమగుణకారియగు దివ్యావధము
వేంకటేశ్వర దాసాచార్యులుగా చెప్పవచ్చును
వీటిలో అత్యవకరమైన యే వస్తువు చేరలేదు
గావున అపుడు పుట్టిన శిశువు మొదలుకొని
వృద్ధులవరకు ప్రతిఒక్కడను సంతోషములేక
సేవించవచ్చును. ఈ మూత్రము 8 నుండి 5 వరకు
తొంబూలుములో గాని లేక వట్టి నోటి
లోగాని ప్రతిదినము ఉపయోగించుచు వచ్చిన
ఎడల మందము అదీర్చును మలబద్ధము చికి
జ్వరము జ్వరము మలేరియాజ్వరము శీతము
వారము, దగ్గు, పడికము సరముల నొప్పి బల

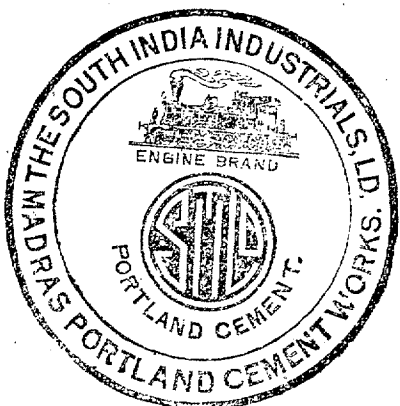
హీనత ఇంపు ఎంబా ప్లేగు కలరా మున్నగు ఇంకా అనేక
వ్యాధులను దగ్గరకు రానియ్యదు. బబ్బుగలిగిన వేళ ఉపయో
గించిన తక్షణమే గుణ మిచ్చును. ఒకేసారి మూడువరకు
నిన గుమస్తాలు వ్యాపారములు ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులు
భూవాస్త్రీలు కూడ ఈ మూత్రము సేవింపి గుణమును పొగ
డుచున్నారు. 250 మూత్రము గల సీసా 1-కి రూ 0.40
ఒక సీసా మొదలు 6 సీసాల వరకు పోస్తే 0.40 ఒకేసా. 6
సీసాలను తెప్పించిన పోస్తే 1-కి రూ 1-8-0
12 సీసాలు " " 2-18-0
25 సీసాలు " " 5-8-0

అన్ని దుకాణములందు దొరకును
శ్రీ శీతారామవ వైద్యశాల
(301-594) మైసూరు.
తంకి విలాసము— మండిట్ మైసూరు.

ప్రఖ్యాతిపొందిన మాయొక్క

“బ్రాండ్ పోర్టులాండ్ సిమెంటు” “ENGINE” BRAND PORTLAND CEMENT

గవర్నమెంటు డిపార్టుమెంటులు
హిందూ రాజ్యములు
గనులుత్రొవ్వ కంపెనీలు
కంట్రాక్టరులు

మదరాసు కార్పొరేషన్
మదరాసు పోర్టు ట్రస్టు
మునిసిపాలిటీలు
ఇండ్లుకట్టువారు

అందరును విశేషముగా వాడుచున్నారు. ఏలననగా:—

1. మాయొక్క “ఇంజిన్” బ్రాండు పోర్టులాండ్ సిమెంటు శుద్ధమైన మూలనస్తుత్పత్తితో చేయబడుచున్నది.
2. బ్రిటిష్ స్టాండర్డ్ స్పెసిఫికేషన్ (British Standard Specification) ప్రకారము శుద్ధముగా చేయబడుచున్నది.
3. అనేకరకములు చేయక, బిక్కిలెరకము ఎంతబాగుగా చేయవచ్చునో అంతబాగుగా చేయబడుచున్నది. వైదొలగిన కారణములచేత అందరును దీనినికొని కట్టడములకు వాడుచున్నారు. కట్టడముల బలమి సిమెంటులో యున్నదని అందరికిని తెలిసియున్నది.
4. సిమెంటు తీయనప్పుడు “ఇంజిన్” బ్రాండు అడిగి తీసికొనినయెడల కట్టడములందు ఏలోపములు కలగ జేరవు. సిమెంటు వాడుటయందు ఏసందేహములు యుండినను మాకు వ్రాసిన వివరముగా వ్రాయగలరు.

ది మదరాసు పోర్టులాండ్ సిమెంటు వర్క్స్

సొంతదారులు:

ది సౌత్ యిండియా యిండస్ట్రియల్స్, లిమిటెడ్

పోస్టు పెట్టు 101, మదరాసు.

THE MADRAS PORTLAND CEMENT WORKS

Proprietors.

THE SOUTH INDIA INDUSTRIALS, LTD.

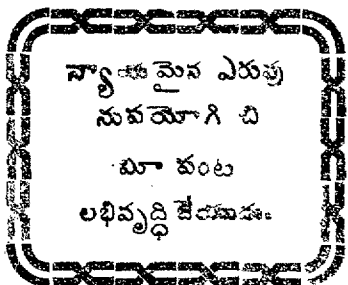
(8049)

Post Box 101, MADRAS.

International Ad. Service. S-83.

మా ప్రత్యేక పు ఫర్టిలైజరులను

వడ్లు, చెరువులు, బొన్నలు,
తొంకాయ, పొగాకు
మొదలగు వంటలను
పండించుటకు
ఉపయోగింపుడు.

చేవలపొడి యంత్రములచే
తయారుచేయబడిన
చేవల ఎటువు
ఎముకల పొడి
మొదలగు వాటినికూడ
ఉపయోగింపుడు.

ఇతర వివరములకు ధర్మపురి ఈ క్రింది చిరునామములకు వ్రాసిన తెలుపునుడు:—

ఇండియన్ ఫర్టిలైజర్స్ లిమిటెడ్.

ట్రీచూరు. (మలబార్ కోస్టు)

INDIAN FERTILISERS, Limited.
TRICHUR. (Malabar Coast)

లేక మనస్సు మద్దూరి చలమయ్య, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా. ఎన్. డి. కృష్ణ అయ్యంగారు, ద్వారక, మధురజిల్లా. సి. ఆర్. రామచంద్రారావు, భోపాల్, నాసిక్ లో. టి. ఆర్. రామచంద్రన్, శ్రీవేంకటాచలం, చెంగల్పట్టణం. ఆర్. పిల్లలొకాచారి, తిరుచూరు, తంజావూరు జిల్లా. టి. ఎన్. వెంకటేశ్వరయ్య, సన్యాసిగామం, తిరునల్వేలిజిల్లా. 3014

మేలగు పాంటెక్ కలములు (1514)

బాణాన	2.0-0	వెట్టూరు	205 2-8.0
బొంబాయి	4.8-0	"	200 2-0.0
బాటమూర్	7.0-0	బొంబాయి	2-8.0
తెండ్లి కీళ్లు	0-18.0	పాదా కీళ్లు	0-2.0

గిరి ప్రభుత్వ, ప్రైవేటు, ప్రెస్సి కేసు, ముద్రాణ.

తామర తయిలము

రాజారాణిగల దబ్బలో ఉంచుచు. వెల 0-6-0.
తామర; తిరు; ఏనుగు గడ్డి; దురద; ఉంగరములకుటి
చాట్టు; రసీకాయ; కెల్లడుక లాడిపోవుట మొదలగు
వర్మలోగములను నాశనము చేయగలదు.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక మద్రాసు

ఇది చూడండి

చూచినచో మరువవద్దు

వైద్యరత్న పండిత

డి. గోపాలాచార్యులుగారి

ఇకపుయెక్కజా

కలరా వేగు

వ్యాధులకు జగత్ప్రసిద్ధిచెందిన

ఆయుర్వేదవిద్యవధము

మా కలరా, ప్లేగుమందులకు

ముఖ్యప్రాశస్త్యము

20 వత్సరములుగ ఇండియా, బర్మా

సిలోన్, ఏజ్ మొదలగుచోట్ల అనేక

వేల ప్రాణులను, కలరా, ప్లేగునుండి

కాపాడుటయే

కలరా శెట్టు 1-కి రు. 1-2-0

ప్లేగు శెట్టు 1-కి రు. 2-2-0

ఇకపుయెక్కజా శెట్టు 1-కి రు. 1-12-0

క్యాబులాగు ఉచితము ప్యాకింగు పోస్టు

ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

41 ఆచారప్పవీధి, జి. టి. మదరాసు.

స్వదేశ మాననిర్మిత వస్తువులు.

గట్టి పని! వెల సరసము!!

ప్రతీ సమయమున ఉక్కుతో తయారుచేయబడుచున్న చిన్న, పెద్దసైజుల మడతచాకులు, పేనాకత్తులు, బత్తాయికత్తులు, లీవరు విశేషముగా వేసి తయారుచేయబడుచున్న అన్నిసైజుల యిత్తడి కప్పతాళములు, ఇనుకకప్పతాళములు, మేలయిన మంగలికత్తులు, ఇత్తడి యినుముకలిసిన కప్పతాళములు, మంచి తాళములతో బందోబస్తు చేయబడిన యినుకపెట్టెలు వగైరా సామానులు మా కర్మాగారమున తయారుచేయబడుచున్నది (3081)

ధర్మపురి పండిన ధర్మపురి తెలుపునుడు.

వర్తమాన సరసమైన కమీషన్ నీయబడును.

తొలి చిరునామా: బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో.,
“ఇండిస్ట్రీసు” కట్టపు అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.
వెదాపురం. వెదాపురం. (గోదావరిజిల్లా)

మలయ చందనము.

గనేరి అను సెగోగమునకు వర్తమానము

పళ్ళములేను. సిరికాగోలో పనలేను ఎటువు, తెలుపుపచ్చ, అను మూడ విధముల సెగోగమును మూడు భాటలలో మాన్యును. స్త్రీలకును వ్యాధులకు కూడ ఇది రాక్షసము. దబ్బీ 1-కి వెల 2-4-1

1 చందిసి (చురుచందనమున కనుపానము) దబ్బీ 3-0-1

1251

ఋతుశోధక

ఋతుశుభము మున్నగు గర్భాశయ దోషములను బోగొట్టి సంతానము నొసంగు చింతాపాది. దబ్బీ 2-0-1

ప్రీ యూషము

కాఫీ, టీ, కోకోలకు బలము. చుండినువానను. గుణము గల ఆయుర్వేదయోగము. దబ్బీ 0-12-1

గంధకృష్ణార్చన, రామవరం, (గోదావరి.)

DUNCAN STRATTON & Co.

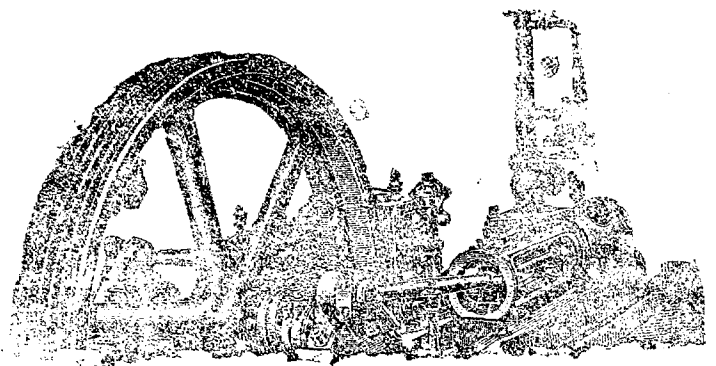
డన్ కన్ స్ట్రాటన్ అండ్ కో.

(2412)

ఎంజనీర్లు, మెషిన్ల ఇంజనీర్లు, 9 మెయిన్ వీది, బొంబాయి.

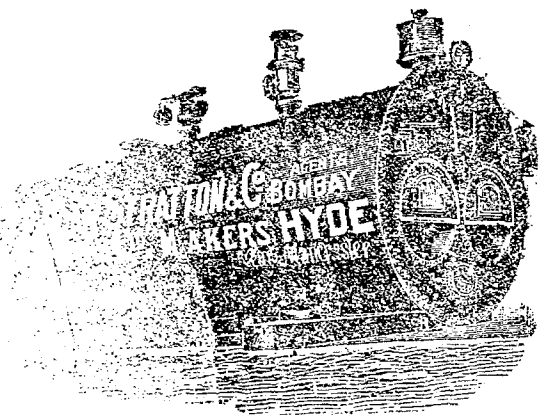

పొడవు 10 అడుగులు
మొదలు 2 అడుగుల వరకు
మందము — డయామీటరు
ఆ 3. మొదలు 6 ఆ 6 అం.
వరకు యొందును.
స్టీల్ ఫ్రేమ్ (వెడల)
80 పౌండుల మొదలు
180 పౌండుల వరకు ఉండును.

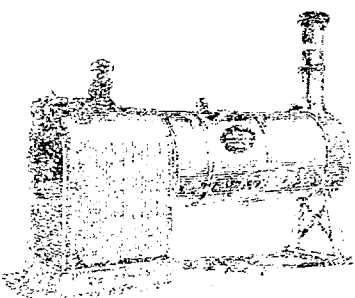
హైక్రాను స్టీల్ కార్నిస్ బాయిల్డర్లు.

హైక్రాను స్టీల్

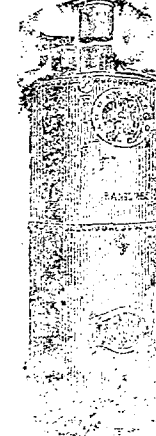

హైక్రాను స్టీల్ లంకామైన్ బాయిల్డర్లు.
పొడవు 20 అం. మొదలు 22 అం. వరకు ఉండును.

డయామీటరు 6 అం. మొదలు 8 అం. వరకు ఉండును.
మందము 100 పౌం. మొదలు 250 పౌం. వరకు ఉండును.

లోకో మోటివ్ బాయిల్డర్లు.
స్టీల్ ఫ్రేమ్ (వెడల) 40 పౌండుల మొదలు
100 పౌం. 120 పౌం. 150 పౌం. వరకు ఉండును.

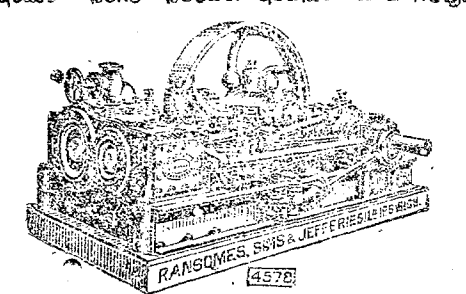

వర్టికల్ బాయిల్డర్లు.

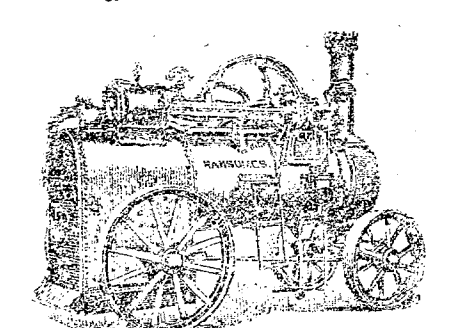
డయామీటరు 6 అం. మొదలు 8 అం. వరకు ఉండును.
మందము 100 పౌం. మొదలు 250 పౌం. వరకు ఉండును.

ఈ క్రింద తెలుగుబడిన వాటిని
సన్నయి చేయుదుము.
మాది జిన్నింగు మెషిన్, వాటిసామానులు
మాది డ్రెస్సింగు మెషిన్
మాది స్పిన్నింగు మెషిన్
మాది వీవింగు మెషిన్
అన్నిరకముల స్టీము ఎంజిన్లు
అన్నిరకముల ట్రిక్ల బాయిల్డర్లు
కోల్డ్ వేక్ బిల్డింగు మెషిన్
మాది మిల్లు మెషిన్
మంచుగడ్డకేయు మెషిన్
వడ్డ బియ్యముచేయు మెషిన్ వాటి సామా
అన్నిరకముల పంపింగు మెషిన్లు
కాగితము, ప్లంబు, గంబంభమైన కొరముట్లు
కిరకన్ మాదె వదుడు ఆయిల్ ఎంజిన్లు
ఎలక్ట్రిక్ లైటింగు (ప్లాంట్) కొరముట్లు
తేతులు వర్క్సుసాపు కొరముట్లు
స్టీలు పాప్టింగు, కట్టింగులు, వెజ్టెబుల్స్
కాల్ బరన్ అండు కాన్స్ట్రక్షన్ ఫర్మిట.
వగయిరా అన్నిరకముల సామానులు.

సైడ్ బైస్టెడ్ కాంపాండు
'హెండాస్టాన్' ఎంజినులు.
(క్రాన్ మెషిన్ మొనముండి పోల్ తీయబడినది,
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఇంజినులు కూడ గలవు.

హెస్టింగ్ కాంపాండు ఎంజినులు.

పోర్టల్ స్టీము ఎంజినులు.
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండరు గలవి.
స్టీము వెడల 120 పౌండులు గలవి.
కాంపాండు — ప్లా, లో వెడల సిలిండరు.
స్టీము వెడల 150 పౌండులు గలవి.

వివరములకు, ధరలకు బొంబాయిలోయుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కైనను లేక
బెజవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టోర్సు ఇంజనీర్లు కంపెనీ ప్రాప్తియగు గారైన
మానేవర్ బాపనయ్యగారికైనను వ్రాయవలెను.

అశ్వు తాంజనము అన్న నొప్పులకు దివ్య ఔషధము.

దగ్ధ, శైత్యము, పడిశము, రొమ్ముపడిశము, తలనెప్పి, వాయువునొప్పులు,
పోట్లు, బెణుకులు, బిల్లులు మొదలగు నొప్పులకు దివ్య ఔషధము.

చక్కని డబ్బిలో నహా కల రూప 0—10—0; డబ్బా 1—5 రూప 5—12—0. పోట్లుగలవలె నేలు.

అశ్వు తాంజనం డిపో. } 109, ఫ్రెరి రోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

హనుమాన్ బొరక్కు సబ్బు చర్మ వ్యాధులను అత్యశ్చర్యకరముగా
కుదుర్చును. ఎస్. రంగనాథంశెట్టి అండ్ సన్స్, మద్రాసు